

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Bakalářská práce

2011

autor: Eva Ptáčková

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

**Význam moderních sociálních sítí
v životě dospívající mládeže**
The meaning of social networks in
teenagers' lives

Autor: Eva Ptáčková

Vedoucí práce: Václav Souček, Dr.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Datum odevzdání: 30. 03. 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
„Význam moderních sociálních sítí v životě dospívající mládeže“
jsem vypracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Jindřichově Hradci dne 30. 03. 2011

.....
podpis

Anotace

Bakalářská práce se zabývá vlivem tzv. sociálních sítí na život středoškoláků. Předmětem této práce jsou bezprostřední důsledky užívání sociálních sítí na internetu na každodenní, „reálný“ život současných středoškoláků. Cílem práce bylo cestou kvalitativního výzkumu popsat, jakým způsobem a do jaké míry ovlivňuje členství v sociální síti vnímání sebe sama a svého okolí i do jaké míry může ovlivňovat dospívající mládež. Jako výzkumná metoda bylo použito kvalitativní dotazování a následná analýza získaných dat v souladu se zakotvenou teorií podle Strausse a Corbinové (1999). Provedený výzkum odkrývá rozporuplnou roli sociálních sítí, jako komunikačního prostředku i možnou míru jejich vlivu na současnou dospívající mládež.

Annotation

This bachelor thesis deals with the actual impact of so-called social networks (or social utilities) on lives of modern high school students. The subject matter of this work is basically concerned with the usage of these internet social networks and the proximate consequences of it within teenagers' everyday ("real") lives.

The aim of this bachelor thesis is to describe how and to what extent being a registered user and active member of these internet social utilities may interact with self-perception and the perception of others, as well as how much it may affect personal and social status of each individual. As a main research method, the authoress has used questioning methods and qualitative analysis of gathered data in line with the grounded theory as expressed, for example, by Strauss and Corbin (1999). The outcome of this research work shows inconsistency of the role of internet social networks as a means of communication, as well as the significance of its impact on modern teenagers' lives and the way of their thinking.

Poděkování

Ráda bych poděkovala Dr. Václavu Součkovi, za trpělivé vedení této bakalářské práce. Za všestrannou podporu děkuji své rodině a přátelům. Dík patří i respondentům za jejich účast ve výzkumu.

Klíčová slova:

Adolescence, Facebook, identita, sociální kapitál, sociální sítě, sociální status, web.

Keywords:

Adolescence, Facebook, identity, Social Capital, Social Networks, social status, Web.

Obsah:

Úvod	8
2. Koncept sítí.....	10
2.1. Sociální sítě.....	11
3. Sociální kapitál.....	12
3.1. Definice	12
3.2. Typologie sociálního kapitálu	14
3.3. Sociální sítě a sociální kapitál	17
4. Internet	18
4.1. Sociální sítě na internetu – definice	18
4.2. Typologie sociálních sítí moderní společnosti	19
4.3. Web 1.0, 2.0.....	20
4.4. Web 3.0.....	24
5. Facebook.....	25
5.1. Exkurs do historie.....	25
5.2. Uživatelé Facebooku.....	26
5.3. Možnosti SNS Facebook.....	28
6. Sociální sítě versus sociální realita.....	30
7. Dospívání a koncept identity.....	32
7.1 Adolescence.....	32
7.2 Koncept vynořující se dospělosti.....	34
7.3 Identita	35
8. Praktická část: Sociální síť, dobrý sluha, nebo zlý pán?.....	38
8.1 Výzkumný problém.....	38
8.2 Cíle výzkumu.....	39
8.3 Metoda výzkumu, výběr respondentů	39
8.4 Kvalitativní výzkum.....	39
9. Analýza	41
10. Závěr	49
11. Zdroje:.....	56
12. Přílohy:	63
12.1. Výsledná tabulka úvodních dotazníků.....	63
12.2. Tabulky otevřeného kódování.....	69

12.3. Výsledná tabulka kódování	87
12.4. Rozhovory s respondenty	88
12.4.1. Zuzana (21 let)	88
12.4.2. Pavla (20 let)	89
12.4.3. Hynek (20 let)	95
12.4.4. Ivana (19 let)	98
12.4.5. Alexandra (19 let)	99
12.4.6. Filip (21 let).....	102
12.4.7. Blanka (20 let)	105
12.4.8. Sandra (19 let).....	107
12.4.9. Tomáš (19 let).....	109
13. Schéma rozhovoru.....	111

Úvod

„Technologie je táborový oheň, u kterého vyprávíme své příběhy“¹

Od počátků samotného lidstva se naši předkové scházeli u ohnišť, které jim přinášely teplo a světlo. Tato místa se mimo to stala i prvními centry výměny informací. Lidé jistě nemluvili jen o událostech uplynulého dne, ale určitě si vyprávěli příběhy, společně tančili a zpívali, nebo jenom meditovali. Informační revoluce, jak jí vnímáme v dnešní době, má svůj počátek již v 19. století a přímo souvisí s vynálezem telegrafu a telefonu. Tyto nové způsoby elektronického přenosu byly najednou rychlejší, než sám jejich uživatel - člověk. Pokud pomineme primitivní optická signální zařízení, museli lidé každou komplexní informaci do té doby složitě přenášet z místa na místo. S elektronickým přenosem informací byly jednou provždy překonány vzdálenosti. Informace tak může dorazit z jednoho místa na druhé bez jakékoliv časové ztráty. V průběhu 20. století pak rádio a později televize přispěly k tomu, že v jednom okamžiku mohlo tutéž informaci přijímat do té doby nevídané množství adresátů.² Dnes tvoří virtuální „táborový oheň“ v drtivé většině domácností obývací pokoj s televizorem. Tady sedíme, ve společnosti nejen našich blízkých, ale často také s našimi notebooky a mobilními telefony. Přes ně se spojujeme, „scházíme“ a vyměňujeme si informace podobně, jako naši předkové před tisíci lety. Podstata člověka se totiž za tu dobu vůbec nezměnila. Jsme a budeme vždy závislí na kvalitě a množství informací o našem vnějším světě.

To, jak prožíváme náš čas nyní, je výrazným způsobem ovlivněno moderními komunikačními technologiemi, novými podobami informací i individuální a kolektivní identity. Důsledkem je boom informačních technologií, především pak internetu, který se postupně stal nejmocnějším nástrojem komunikace v našem světě. Internet definitivně překonal vzdálenosti, hranice států, jazykové bariéry, prolomil mnohá společenská tabu, stal se nástrojem politického boje i hlavním zdrojem informací pro většinu lidí.

1 Citát z profilu americké zpěvačky a umělkyně, Laurie Anderson. Dostupný z WWW.
<http://www.goodreads.com/quotes/show/44109>

2 BUCHER, M. *Sprache und Kommunikation im Internet*.

Nové formy tzv. online komunikace tak samozřejmě vyvolávají řadu otázek. Již nástup televize způsobil úvahy o masovém „hloupnutí“ lidí. V 90 letech brali někteří kritici rozšiřování internetu jako důkaz nárůstu odcizení člověka od společnosti a veřejného života. S nástupem sociálních sítí (Social Network Sites – SNS) jako Facebook a MySpace se situace opakuje. Hovoří se o nebezpečích nekontrolovatelného přístupu k důvěrným informacím, vzájemných kontaktů nebezpečných komunit, i zneužití přímo ke kriminálnímu jednání (cyberbullying).³

Vliv užívání sociálních sítí na dnešní mladé lidi již byl, zejména ve Spojených státech, ale i dalších rozvinutých částech světa, podroben celé řadě výzkumů.⁴ Není divu, vždyť podle aktuální statistiky (2010) je jen aktivních uživatelů platformy Facebook na 500 000 000, přitom v roce 2008 to bylo ještě „pouhých“ 100 000 000 aktivních uživatelů.⁵ Jestliže konstatujeme, že „informační hlad“ i potřeba sdělovat jsou přirozenou vlastností člověka, pak stonásobně toto platí o dnešních studentech a mladých lidech vůbec. Jejich motivací pro užívání sociálních sítí, je podle výsledků těchto výzkumů, především snaha posilovat vzájemnou vazbu s přáteli a objevovat zároveň přátele nové.⁶ Samozřejmě, ne všechny aktivity mladých lidí na sociálních sítích můžeme označit za přínosné. Stačí uvést např. tzv. kyberšikanu, tedy šikanování ať už spolužáků, nebo i učitelů prostřednictvím internetu. Stále častěji také slyšíme o ještě vážnějších případech, kdy je sociální síť a především její relativní volnost zneužívána např. sexuálními násilníky k navázání kontaktu se svými oběťmi.⁷

Jak uvedla v rozhovoru BBC Gina Bianchini, výkonná ředitelka a spoluzakladatelka online platformy Ning s více jak 300 000 aktivními sociálními sítěmi, vedoucími napříč politikou, zábavou i neziskovými organizacemi, *„Bez ohledu na to, co si o tom myslíte, jestli jsou sociální technologie a internet dobré, nebo zlé, prostě jsou. Džin je venku z láhve, a myslím, že je to úžasná věc.*

Sociální web dokáže ve světě víc dobrého, než zlého a je jen na lidech, kteří ho užívají, co s ním chtějí udělat“⁸

3 VALUNZUELA, S. *Lessons from Facebook: The Effect of Social Network.*

4 ALENHART, A. *Teens and Social.*

5 Facebook, tiskové středisko 2011.

6 VALUNZUELA, S. *Lessons from Facebook: The Effect of Social Network.*

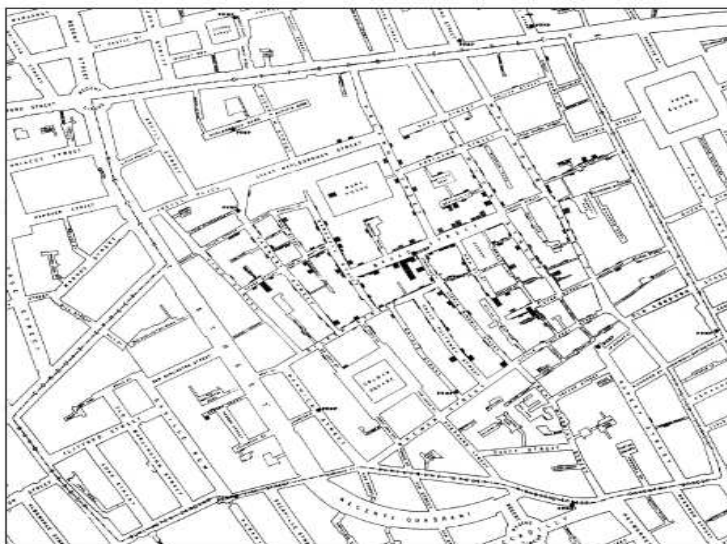
7 ŠVAMBERK, A. *Novinky.cz.*

8 BIANCHINI, G. *Interview.*

Tato bakalářská práce se bude zabývat otázkou, jakým způsobem a do jaké míry ovlivňuje členství v sociální síti život současných středoškoláků v České republice. Cílem bude popsat, do jaké míry může užívání sociálních sítí ovlivnit vnímání sebe sama a svého okolí dnešní dospívající mládeží.

2. Koncept sítí

Koncept sítí není nový. Moderní věda s ním pracuje od svých počátků. První snahy lze vysledovat v medicíně, kdy iniciátorem byla potřeba popsat dění v živém organismu. Posléze jej přebrali stavitelé a inženýři. Síťová struktura se tak uplatnila jak při výstavbě opevnění, důlních a kanalizačních systémů, dopravních staveb, tak i při plánování rozvodů páry, plynu, a konečně i elektřiny. Jak uvádí Jan Keller: „*Od samých počátků slouží princip sítě v rovině abstraktních úvah ke zprostředkování mezi tím, co je na první pohled zřejmé a patrné a pochopením podstatnějších vztahů, jež se za těmi viditelnými někde v hloubce skrývají. Formalizace a matematizace měly sloužit k prohlédnutí a ujasnění těchto hlubších souvislostí*“.⁹

Obr. 1: Příklad vizualizace sítě, Dr. John Snow, 1854 ¹⁰

9 KELLER, J. 2009. *Nejistota a důvěra aneb k čemu je modernitě dobrá tradice*. str. 13

10 Během epidemie cholery v Londýně vypracoval tuto vizualizaci Dr. John Snow, průkopník anestezie a hygieny. Na základě vizualizace byla poprvé pochopena vazba mezi kvalitou zdroje vody a případy cholery v Londýně. Do té doby lidé věřili, že se epidemie šíří vzduchem. Dostupný z WWW. http://hydroville.org/system/files/u3/John_Snow2_05.pdf

2.1. Sociální sítě

Sociálními sítěmi nazýváme soustavy vztahů mezi třemi a více osobami, které jsou založeny na reciprocitě a interakci (šance i omezení) které přinášejí.¹¹ Koncept sociálních sítí je spojován s přístupem tzv. analýzy sociálních sítí (social network analysis).

Analýza sociálních sítí (social network analysis) je interdisciplinární přístup ke studiu sociální struktury, který leží na pomezí mezi metateorií, jež je tvořena souborem analytických konceptů, ukotvených v řadě teoretických směrů a metodologickým nástrojem vytváření a analýzy dat, stojícím na základech sociometrie, teorie grafů a algebry.¹²

Koncept sociálních sítí prošel vývojem od malých skupin, malých komunit i organizací a ego-centricky orientovaných sítí; přes statisticko-matematické zpracování stejných témat v kvantitativně větším rozsahu; po současný důraz na to, aby byl zachycen vývoj sociálních sítí v čase, s ohledem na sociokulturní podmíněnost takového vývoje. Středem zájmu analýzy sociálních sítí jsou především neformální svazky mezi lidmi a pro vzory jejich ustavování si analýza vytvořila vlastní pojmový aparát, v jehož rámci přeformulovává strukturálně funkcionalistické zacházení s pojmy jako sociální struktura, role a stratum (vrstva).

Už Émile Durkheim při zkoumání sociálního řádu odvozoval od typů vztahů mezi lidmi strukturální charakteristiky sociálních skupin, které ovlivňují jednání členů skupin. Integrita skupin je zajišťována pravidelnými interakcemi. Georg Simmel pak vyzdvihl vliv každodennosti na utváření charakteru formálních institucí (např. armády).

Pro Alfreda Radcliffa-Browna bylo předivo sociálních vztahů metaforou sociálního života. Vzorce jednání odvoditelné ze sociálních vztahů jsou vepsány v etice, morálce a právu. Sociální instituce jsou standardizovanými mody jednání, které udržují sociální strukturu v chodu. Samy sociální vztahy jsou podle Radcliffa-Browna vedeny účelovými zájmy. Analýza sociálních sítí, ovlivněná prací Radcliffa-Browna, čerpá ze tří hlavních zdrojů: sociometrie Jacoba Morena 30. let, harvardské školy 30. a 40. let a manchesterské školy 50. a 60. let.

11 BUŠTÍKOVÁ, L., *Analýza sociálních sítí*.

12 TOUŠEK, L. *Problematika vytváření relačních dat*.

Sociální struktura vykonává nátlak na individuum a omezuje ho, ovšem jedinec je považován za svobodného racionálního aktéra, který sleduje své zájmy a maximalizuje užitek.

Omezení jednání mají institucionální nebo strukturální povahu a zpětně vstupují do kalkulů individua. Struktura pak vyvěrá z interakcí, které respektují limity jednání.¹³

3. Sociální kapitál

3.1. Definice

Termín sociální kapitál poprvé použil autor krátkého novinového článku o vzdělávání dětí Lyda Judson Hanifan v roce 1916. O čtyři roky později se tak jmenovala celá kapitola jím autorizované knihy. Tento profesí školní inspektor v Západní Virginii měl termínem sociální kapitál akcentovat význam prostředí na vzdělávání dětí.¹⁴ Opravdu systematicky se problematice sociálního kapitálu začal věnovat až francouzský sociolog a antropolog Pierre Bourdieu (1930–2002). Podle něj je moderní společnost souborem provázaných mocenských polí. Po obsahové stránce ovšem chápe Pierre Bourdieu sociální kapitál stále ještě v kontextu teorie sítí.¹⁵

Pierre Bourdieu v sedmdesátých letech minulého století použil pojem „kapitál“ k vyjádření neekonomických vlastností člověka a sociálních jevů, které do té doby byly vyjadřovány takovými pojmy, jako je: dispozice, kvalifikace, aspirace, schopnosti, vztahy, vazby, konexe a nebo souhrnně prostřednictvím pojmu sociální status apod. Pierre Bourdieu zavedl pojem souhrnný kapitál člověka (sociálního subjektu), který je dán sumou kapitálu ekonomického, sociálního, kulturního, symbolického, ale také politického, informačního a případně ještě dalšího. Zvláštní případ je pak pojem lidský kapitál (většinou je chápán jako vzdělání, kvalifikace nebo zkušenost). Je zřejmé, že kapitál v tomto smyslu vyjadřuje množství nějaké kvality (vlastností, schopností, možností).¹⁶

Moderní společnost je podle Bourdieu tvořena systémem mocenských polí. Sociální kapitál je tak podle něj suma aktuálních a nebo pouze potencionálních zdrojů, které může aktér sociální hry využívat díky vazbám s jinými aktéry.

13 BUŠTÍKOVÁ, L., *Analýza sociálních sítí*.

14 FARR, J., *Social Capital, a Conceptual History*.

15 KELLER, J. *Nejistota a důvěra aneb K čemu je modernitě dobrá tradice*. str. 54

16 BOURDIEU, P. *Cultural Reproduction and Social Reproduction*.

Obdobně americký sociolog James Samuel Coleman formuloval svůj koncept produktivity sociálního kapitálu jako využití určitých aspektů sociální kultury k usnadnění jednání individuí, sledujících své vlastní zájmy.

Coleman umisťuje sociální kapitál mezi „množství entit, které mají dva společné prvky: skládají se z nějakých aspektů sociální struktury a usnadňují aktérům zasazeným v této struktuře, ať už se jedná o jedince nebo korporace, jejich jednání“.¹⁷

Sociální kapitál tedy vzniká ve vztazích uvnitř sociální struktury. Podle Nan Lina, profesora sociologie na Duke Univerzity v Severní Karolíně je sociální kapitál „Definovaný jako zdroje zasazené v sociální síti jedince, který může být zpřístupněn či aktivizován skrze vazby v těchto sítích. Právě skrze sociální vztahy nebo obecné sítě si mohou aktéři půjčovat nebo získávat zdroje jiných aktérů (jako např. bohatství, moc, reputaci). Tyto sociální zdroje pak mohou aktérovi generovat zisk“.¹⁸

Ovšem v dnešním světě informačního boomeru není jedinec schopen obsáhnout všechny dostupné informace. Proto se čím dál tím častěji musí lidé nějakým způsobem spoléhat na znalosti a kompetence jiných lidí. Schopnost vědět, kdo potřebnou informaci disponuje, a také, jakým způsobem ji získat, můžeme rovněž zahrnout do konceptu sociálního kapitálu jedince.¹⁹

Přínos použití pojmu kapitál ve spojení např. se sociálními či kulturními vlastnostmi člověka je možné spatřovat v tom, že:

- vystihuje úroveň určitých kvalit lidí, nebo i skupin
- vystihuje kumulativní aspekt těchto kvalit (např. vliv rodů)
- lze podle něj usuzovat na předpoklady uplatnění jedince ve společnosti
- akcentuje stabilní a potenciální prvky v mezilidských vztazích
- vystihuje složitost a souvztažnost sociálního prostoru

Obsah pojmu sociální kapitál pak tvoří:

- rodina, její velikost, úroveň rodinného života, rodinné tradice
- vzdělání, vzdělanostní struktura daného regionu

17 COLEMAN, J. S. *Foundations of Social Theory*

18 LIN, N. *A Theory of Social Capital*, str. 2-3.

19 JOHNSON, B. *Why all this fuss about codified and tacit knowledge?*

- sociální vazby obecně – příbuzní, kamarádi, známí, vrstevníci, spolužáci
- sociální vazby místního společenství
- postavení v místním společenství, neformální autorita
- podíl na tvorbě veřejného mínění
- schopnost kolektivního jednání, kolektivní odpovědnosti, solidarity
- důvěra v lidi, stabilita sousedských vztahů
- účast v neformálních skupinách
- účast v občanských sdruženích a organizacích
- účast na místní správě, na řízení
- politická angažovanost
- regionální identita
- národní a etnický původ a vazby na něj

Z výzkumu je možné na základě získaných dat ilustrovat sociální kapitál pomocí následujících ukazatelů:

- vzdělání, kvalifikace jednotlivců
- rodina, rodinný život, aspirace rodičů na vzdělání dětí
- účast na veřejném životě v obci
- úroveň občanské důvěry a solidarity
- vztah k místu, migrační tendence, stabilita, individuální investice do výstavby domů a bytů
- role místních elit a podnikatelů.²⁰

3.2. Typologie sociálního kapitálu

V širší známost vešel pojem „sociální kapitál“ až v souvislosti s uveřejněním stati *Bowling Alone: America's Declining Social Capital* (1995), amerického politologa a sociologa Roberta Davida Putnama.

²⁰ ZICH, F. *Empirický výzkum Sociální kapitál*.

Putnam se v této práci, v roce 2000 vydané jako samostatná publikace, věnuje úpadku sociálního kapitálu americké společnosti 20. století.

Podle Putnama je sociální kapitál hustotou neformálních kontaktů a početností členství v asociacích občanské společnosti.

Právě v souvislosti s úbytkem participace občanů na veřejném životě poukazuje Putnam ve své práci na snižování sociálního kapitálu ve Spojených státech od šedesátých let 20. století.

Putnam ve své práci zdůrazňuje roli reciprocity, kterou dále dělí na **reciprocitu mezosobní** a **reciprocitu generalizovanou**. Mezosobní reciprocita vychází z přímých vazeb mezi jejími účastníky. Generalizovaná reciprocita naproti tomu vychází z důvěry a schopnosti udělat něco pro druhé lidi bez očekávání okamžitého prospěchu.

Lidé takto jednající věří, že se jim jejich vstřícnost nějakým způsobem vrátí, až oni samy budou potřebovat.

Putnam uvádí: „Udělám to pro vás teď hned, bez toho, že bych okamžitě očekával protislužbu a možná i bez toho, že bych vás vůbec znal, v přesvědčení, že někde po cestě, vy, nebo někdo jiný, mi laskavost vrátíte“.²¹ Podle Putnama společnost, naplněná generalizovanou reciprocitou funguje snáze, než společnost, kde každý očekává za pomoc okamžitou protislužbu.²²

Robert Putnam v návaznosti na toto členění reciprocity rozlišuje dva základní typy sociálního kapitálu. **Svazující (bonding) kapitál** vyjadřuje silné vazby, homogenitu, vnitřní lojalitu, tzn., že jde o tzv. skupinovou solidaritu. Umožňuje bránit zájmy skupiny proti ohrožení zvnějšku a pomáhat jejím členům vyrovnávat se změnami přicházejícími zvenčí.

Přemost'ující (bridging) kapitál naproti tomu vyjadřuje slabé vazby, heterogenitu, vztahy se známými a přáteli našich přátel, vztahy mezi obchodními partnery, přáteli pocházejícími z odlišných etnických skupin.

Spojuje lidi napříč odlišnými sociálními skupinami a vrstvami, napomáhá šíření informací a služeb a posiluje schopnost skupin sdružovat se a kooperovat při snaze o prosazení společných cílů.²³

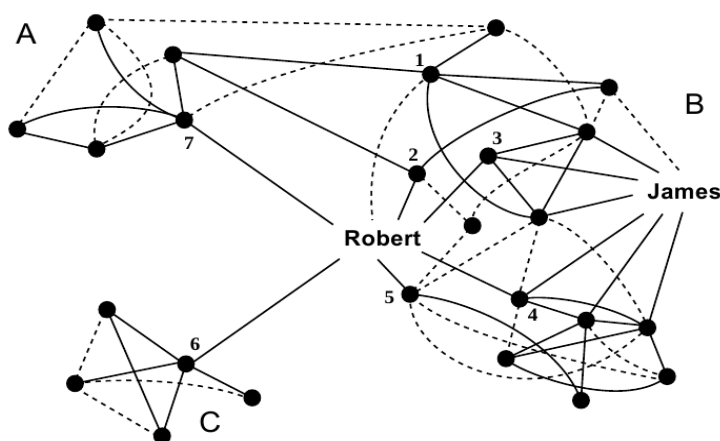
21 DIEKMANN, A. *The Power of Reciprocity*. str. 48-49

22 KELLER, J. *Nejistota a důvěra aneb K čemu je modernitě dobrá tradice*, str. 63.

23 KAŠPÁRKOVÁ, L. *Sociální kapitál*. str. 2.

Koncept přemostujícího kapitálu R. Putnama je blízký teorii strukturálních mezer (structural holes) dalšího amerického sociologa RONALDA S. BURTA. Podle jeho teorie je optimální postavení jedince v sociální síti mezi několika skupinami. Tím se redukuje možnost, že kontakty povedou ke stejným lidem a tedy i stejným informacím. Zároveň se tak přirozeně zvyšuje individuální prospěch v důsledku diverzity informací, dostupných v sociální síti.

Burton tvrdí, že dvě sítě nejsou mezi sebou spojené, pokud mezi nimi neexistuje spojovací uzel, který vyplní strukturální díry. Toto umístění jedince, kterého Burt označuje jako prostředníka (broker) v sociální síti, poskytuje právě výše uvedené výhody.

Obr. 2: Optimální postavení jedince (Roberta) v sociální síti mezi několika různými skupinami, Ronald S. Burt, 2001,²⁴

Tento koncept přenesl Burt od myšlenek jednoho z nejvýznamnějších sociologů, Georga Simmela. Simmel ve své práci označuje osoby, které využívají rozkolů nebo soutěže mezi dvěma dalšími, latinským názvem **tertius gaudens** (třetí, který se raduje).²⁵ Třetí aktér sociální interakce, např. obchodník, může podle tohoto konceptu využít konkurence dvou potencionálních kupců k navýšení ceny prodávajícího produktu.²⁶ Mimo to rozlišujeme **individuální** a **kolektivní** podobu sociálního kapitálu – podle toho, zda přináší užitek jednotlivci, uzavřené skupině či celé společnosti. Dále je možné rozlišit **strukturální** a **kognitivní** sociální kapitál – podle toho, zda je odvozen od forem sociální organizace, jako jsou role, procedury, sítě, nebo od mentálních procesů, internalizovaných norem, hodnot a postojů.

24 BURT, R., *The Social Capital of Structural Holes*.

25 SIMMEL, G., *The prelim summaries*.

26 VAN DER MERWE, R. *Structural Holes And Online Social Networks*.

3.3. Sociální síť a sociální kapitál

Sociální kapitál, který je dostupný v sociální síti, přináší jejím aktérům výhody. Jednak je to výhoda informační, lze si tak zajistit přístup k většímu objemu informací při menších nákladech. Sociální kapitál dále dává možnost jednotlivým aktérům vyjednávat i kontrolovat tok daných informací.

Pro přesný popis vztahu mezi sociálními sítěmi a sociálním kapitálem je nutno zmínit pojmy **homofilie** a **heterofylie**, které mají přímou vazbu na koncepty svazujícího a přemistřujícího sociálního kapitálu.

Homofilie je tendence jedinců se sdružovat a lpět na svazcích s podobnými jedinci. Uvnitř skupiny jedinců lze nalézt silnou korelaci mezi intenzitou interakcí, sdílenými pocity a samozřejmě i mezi sdílenými zdroji.

Poprvé byl tento termín homofilie užít americkými sociology Paulem Lazarsfeldem a Robertem K. Mertonem v roce 1954 v jejich práci „Friendship as a Social Process: A Substantive and Methodological Analysis, In Freedom and Control in Modern Society“. Takové vztahy přinášejí jejich nositelům pocit sounáležitosti, ovšem na druhou stranu je limitují v možných zdrojích. Je logické, že jejich sociální kapitál vychází z podobnosti jeho nositelů i jejich stejných zkušeností.²⁷

Motivací k instrumentálnímu jednání je oproti tomu snaha navýšit zdroje, se kterými disponují anebo získat zdroje úplně nové. Protože však ve skupinách fungujících na principu homofilie jsou zdroje nutně omezené, nutí situace aktéra vyhledávat nové vazby mimo uzavřenou skupinu.

Principem heterofylie je, že čím více budou aktéři vzdáleni původním skupinám, tím menší bude i jejich míra ovlivnění původními zdroji. Na druhou stranu lze předpokládat, že přístup k více novým zdrojům jim zároveň zaručí i mnohotvárnost těchto zdrojů.

Takové přemostřující vazby, ať už mezi jedinci, nebo skupinami, zaručují šanci na vyšší kvalitu získaných zdrojů a tedy i možnost prosadit instrumentální cíle aktéra.²⁸

27 GOLUB, B. *How Homiphily Affects Difusion and Learning in Networks*.

28 NAN L. *A Theory of social capital*. str. 12-13.

4. Internet

Už samotný původ slova internet (zkratka anglického „**Interconnected Networks**“) napovídá, že jeho významem bude opět propojení sítí. Historie počátku internetu spadá do období studené války, konkrétně roku 1957, kdy Spojené státy v reakci na první mise sovětského Sputniku vytvořily při ministerstvu národní obrany projekt Advanced Research Projects Agency (ARPA). Ten byl odpovědný za nové technologie, které mohly najít využití v oblasti vojenství.

V roce 1969 vzniká ARPANET, projekt, pro vzájemnou komunikaci univerzit a vědeckých pracovišť prostřednictvím vzájemně propojené sítě počítačů.

Mělo tak být efektivněji využito jejich omezené kapacity a to jak v rámci USA, tak později i celého světa. K první skutečné výměně informací v kontextu dnešního vnímání internetové komunikace, došlo v roce 1971. Programátor Raymond Samuel Tomlinson zaslal za využití vlastního programu svým spolupracovníkům první e-mail a vysvětlil princip využití znaku @. Zajímavostí je, že ještě v roce 1967 prohlašoval jeden z předních pracovníků projektu ARPA, Lawrence G. Roberts, „že možnost výměny informací mezi uživateli není dostatečným důvodem pro vybudování sítě mezi počítači“.²⁹

4.1. Sociální sítě na internetu – definice

Přenos prostého vzkazu (e-mailu) z jednoho počítače na druhý, který byl uskutečněn dne 2.10.1971 můžeme považovat za prvopočátek sociálních sítí na internetu. V souvislosti s online sociálními sítěmi se nelze vyhnout termínům Social Network Sites a Social Networking Sites, které **(SNS)** ve své podstatě mají stejný význam.

V uceleném popisu vývoje sociálních sítí (Boyd a Ellison, 2005),³⁰ autorky definují rozdíl těchto termínů.³¹

29 E-mail, definice.

30 BOYD, D. M., ELLISON, B. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship.*

31 BOYD, D. M., ELLISON, B. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship.*

Zpodstatnělé sloveso „networking“ podle nich příliš akcentuje samotnou iniciaci vztahů, tj. vazeb mezi anonymními aktéry. Social Network site je podle autorek webová služba, která umožňuje vytvářet uvnitř daného systému veřejný a poloveřejný profil, doplnit jej o seznam vybraných účastníků a konečně vidět a prohlížet další spojení, která vytvořili jiní účastníci. Tedy podstatou není možnost vytvářet vazby mezi cizími lidmi, ale umožnit všem uživatelům komunikovat a zviditelnit svou sociální síť.

4.2. Typologie sociálních sítí moderní společnosti

K pochopení možností online sociálních sítí je podle mého názoru nutná stručná komparace s dalšími, moderními možnostmi komunikace.

V různých sociálních sítích jsou pochopitelně různé možnosti komunikace, dané především technickými možnostmi a omezeními.

V případě komunikace prostřednictvím **mobilního telefonu** (SMS) vlastní její účastník pouze dané telefonní číslo. SMS je vždy zasílána konkrétnímu příjemci. Je pouze na účastníku komunikace, s kým se chce dělit o danou informaci. Odesílatel informace ovšem neví, zda příjemce je zrovna na telefonu a zprávu si přečte okamžitě. Předmětem zpráv mohou být otázky, vyjadřování pocitů, nálad. Ne vždy očekává iniciátor komunikace odpověď. Skupinová komunikace není v zásadě možná (pokud nepočítáme tzv. skupinové sms).

V případě využití **komunikačních programů**, jako ICQ (v ČR označovaných jako „kecálkové“) využívajících **instant messaging**³² je uživatel registrován pod konkrétním jménem a může vytvářet vzájemné spojení se stejně registrovanými přáteli. V adresáři uživatel vidí, kdo z jeho přátel je „on-line“ a s kým tedy může komunikovat. Rovněž lze navázat komunikaci s více vybranými účastníky. Účastník svým online statutem sám určuje, zda chce být aktérem komunikace. Tyto možnosti dávají tomuto způsobu komunikace oproti telefonu pochopitelně větší rozměr.

32 Instant messaging (zkratka IM) je internetová služba, umožňující svým uživatelům sledovat, kteří jejich přátelé jsou právě připojeni, a dle potřeby jim posílat zprávy, chatovat, přeposílat soubory mezi uživateli a i jinak komunikovat. Hlavní výhodou oproti používání např. e-mailu spočívá v principu odesílání a přijímání zpráv v reálném čase.

Komunikace tak může být soukromá, osobní, anebo skupinová, tedy více podobná standardní offline komunikaci.

Chaty a internetová fóra jsou relativně trvalé webové prostory, které může potencionální účastník komunikace navštívit. Jeho komunikace zůstává v daném prostoru i poté, co ho účastník opustí. Zprávy mohou být zanechávány a sdíleny v synchronních i asynchronních diskusích na dané téma (topic), anebo ve snaze seznámit se s novými lidmi. Lze sledovat cizí konverzaci a libovolně do ní vstupovat a přitom si vybírat i jednotlivé účastníky konverzace. Rovněž může účastník zanechávat zprávy bez toho, že by dopředu věděl, kdo je bude číst. Zprávy se ve většině případů týkají daného tématu. Komunikuje se s lidmi, které účastník většinou nezná.

Anonymita a možnost soukromých prostor (**chat room**), umožňuje hluboký záběr diskuse o daném tématu mezi přáteli i naprosto cizími lidmi. Uživatelé vlastní „svůj“ webový chat prostor a mohou do něj zvát ostatní účastníky.

Online sítě umožňují oproti výše uvedeným vytvoření veřejného, nebo poloveřejného profilu a cesty k dalším stejně zaregistrovaným účastníkům komunikace. Uživatel má přístup k informacím, zprávám a médiím, které ostatní umístili do webového prostoru. Zprávy a média lze umístit přímo do vlastního profilu. Za užití daného nastavení bezpečnosti, se lze o tyto informace dělit s kýmkoliv (**public**), nebo pouze s přáteli, a konečně s přáteli a jejich přáteli (to mohou být ovšem již naprosto cizí lidé). V síti je vidět poslední přístup uživatele (**update**), lze zkoumat ostatní účastníky sítě, kdo je přítel koho, a co do webového prostoru umístil (**posted**). Zprávy jsou do veřejného, nebo poloveřejného prostoru umisťovány s cílem podělit se o nějakou zajímavou informaci, zkušenost, nebo nastartovat diskusi k danému tématu.

Uživatelé mohou komentovat informace a média, o která se ve webovém prostoru dělí a zároveň sledovat komunikaci mezi přáteli a neznámými lidmi. Lze vytvářet podobné skupiny témat a uživatelé se mohou prostřednictvím webového rozhraní „setkávat“ s velkým počtem dalších přátel a známých.³³

4.3. Web 1.0, 2.0.

Typologie sociálních sítí, uvedená v předchozí kapitole se přímo odvíjí od možností webového rozhraní, označovaného zkratkou www (World Wide Web).

33 CRANSON, P. *Future Connec: Social Networking amd AIDS Comumunikation.*

Web je považován za médium, které doplňuje „tradiční“ informační zdroje, jako je tisk, knihy, rozhlas, televize a telefon.

Oproti internetu má tedy význam užší, který vymezuje především jeho informační hodnotu. Pro zmíněná tradiční média tzv. „předdigitální éry“ platí, že se jejich základní vlastnosti v čase příliš nemění.

Např. televize se za půl století vývoje změnila z černobílé na barevnou, ale stále zůstává médiem, které distribuuje v jednom čase tutéž informaci všem příjemcům.³⁴ U tradičních médií narážíme na limity, které jsou dány jejich samotnou povahou (vlastnostmi přenášených signálů, jejich nosiči). Digitální média jsou v tomto směru omezena pouze povahou koncových zařízení (počítačů, telefonů, které se navíc neustále zdokonalují), ovšem jejich podstatu lze měnit, protože se vždy jedná o počítačové programy. Ty lze samozřejmě prostřednictvím daného programování upravovat podle aktuálních požadavků a i z tohoto důvodu prochází Web neustálou evolucí.

World Wide Web vznikl v roce 1989 a za jeho autora je považován Sir Tim Berners-Lee, který pracoval pro CERN (Evropská organizace pro jaderný výzkum) v Ženevě. Již v roce 1991 vytvořil první webové stránky a zpřístupnil je prostřednictvím vlastního prohlížeče (Netscape) veřejnosti. Postupně doplňovali další autoři webové stránky, které byly na internetu přístupné ostatním uživatelům. Ti tak mohli informace získávat přímo ze zdroje. Podstatou tohoto „Read only web“ tedy bylo, že tento původní web umožňoval uživatelům internetu pouze hledání a čtení informací.³⁵ Jak je z předchozího popisu patrné, Web 1.0 ještě neumožňoval skutečnou, obousměrnou sociální interakci. Tvůrcům webových stránek stačovalo, že jimi zveřejněné informace jsou dostupné po neomezenou dobu neomezenému počtu zájemců.

Představa autora webu byla ovšem jiná, jak v roce 1999 Berners-Lee uvedl: *„Základní představa o webu je jako o informačním prostoru, přes který mohou lidé komunikovat a to specifickým způsobem: komunikovat tak, že budou společně sdílet své znalosti. Představa nebyla taková, že to bude jen velké surfovací médium. Chtěl jsem, aby každý mohl své nápady vložit dovnitř stejně dobře, jako si je vytáhnout ven“.*³⁶

34 MRKVIČKA, T. *Sémantický web, blízká budoucnost world wide webu.*

35 NAIK, Umesha. *Comparative Study of Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0.*

36 BERNERS-LEE, T.: *Transcript of talk to the LCS 35th Anniversary celebration.*

O skutečném sociálním fenoménu v oblasti internetové komunikace se hovoří až v souvislosti s tzv. prostředím Web 2.0. Definice Webu 2.0 je přisuzována Timu O'Reillymu, počítačovému „guru“ a zakladateli společnosti O'Reilly Media, která se věnuje mimo jiné i vytváření webových stránek.

Heslovitě zní takto:

1. Data jsou další „Intel Inside“ (heslo výrobce čipů Intel): tím, co je důležité nejsou ani tak technologie, jako data, která těmito technologiemi proudí, Služby Webu 2.0 jsou vytvářeny daty.
2. Přidanou hodnotu tvoří uživatelé. Služby Webu 2.0 jsou tvořeny daty, která do nich dodávají sami uživatelé.
3. Dopady sítě jako výchozí nastavení. Data poskytnutá jedním uživatelem jsou přístupná dalším uživatelům.
4. Spolupracuj, neomezuj: Síla aplikace Web 2.0 spočívá ve sdílených datech.
5. Některá práva vyhrazena: Aplikace Webu 2.0 by se měly snažit o co největší dostupnost dat. Je ovšem nutno respektovat autorská práva i citlivost dat.
6. Tzv. Long Tail („Dlouhý chvost“) - pojem ze statistiky, který označuje vlastnost křivky mocninového rozdělení. Krátké části, obsahující málo jednotek s velkou frekvencí výskytu následuje velké množství jednotek s malou frekvencí výskytu. Velkou část obsahu internetu tvoří velice úzce zaměřené stránky. Celková kupní síla uživatelů těchto stránek, nebo obecně specificky zaměřených uživatelů internetu je však větší nebo rovna kupní síle mainstreamu a tato vlastnost se neomezuje na ekonomický model.
7. Nekonečící „beta verze“, aplikace jsou neustále vyvíjenými službami, žádným softwarovým artefaktem.
8. Software překonává hranice jednoho zařízení: s tím, jak se software mění na poskytované služby, stávají se tyto služby umístěné na internetu přístupnými z více přístupových bodů a skrze více technologií.³⁷

Okolo pojmu Web 2.0 však vládne terminologický zmatek, který je především dán skutečností, že ve své podstatě se kryje s pojmy Social Network Sites nebo Social Networking Sites (viz. 4.1).

37 O'REILLY, T. *What is Web 2.0*.

Web 2.0 je také v duchu původní terminologie označován jako „Read and write web“, protože jak již bylo zmíněno, na rozdíl od Webu 1.0 není určen k pouhému sdílení informací, ale rovněž k jejich výměně. Právě z tohoto důvodu bývá Web 2.0 označován v odborné literatuře také jako „Social Web“, jehož podstatnou složkou je vzájemná, byť zprostředkovaná interakce.

Prostřednictvím aplikací Webu 2.0 lze sdílet data rozličného charakteru (hudba, video, obrázky, programy, odkazy), plánovat, publikovat a samozřejmě i vzájemně komunikovat prostřednictvím sociálních sítí.³⁸

Díky datům, která jednotliví uživatelé vkládají do systému od okamžiku své registrace, jsou služby Webu 2.0 pochopitelně zdrojem mnoha informací.

V této souvislosti hovoří někteří autoři o tzv. „kulturním kruhu kapitalismu“, který jako pojem zavedl britský antropolog Nigel Thrift. Podle něj pomalu mizí hranice mezi konzumací a produkcí, protože spotřebitelé se stávají aktivnějšími, a často tvoří díky komunikaci součást produkce obsahů, které potom sami konzumují.

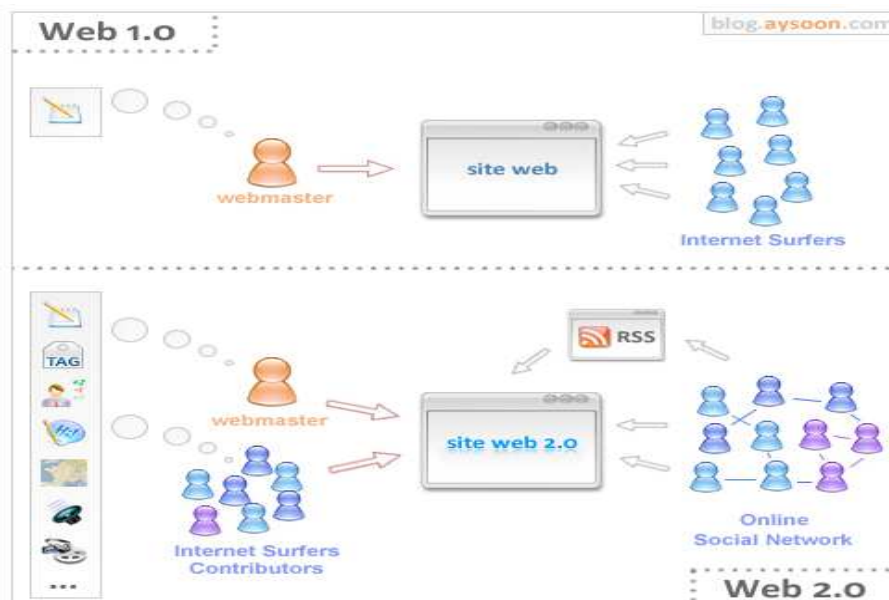
Ve své práci *Knowing Capitalism* (2005) Thrift píše, *„Pod ochranou internetu a bezdrátových technologií dochází k tomu, že konzumenti a producenti spolu navzájem spolupracují na výrobě produktů, zároveň se z produktů stávají čím dál více předměty, které jsou neustále ve vývoji, více a více spotřebních věcí se stává součástí pohyblivého povrchu, který je schopný „myslet; myšlení je čím dál více obsaženo ve věcech“*³⁹

V této souvislosti je nutno zmínit velmi aktuální téma využití sociálních sítí Webu 2.0 v podnikatelské sféře v naší zemi. Přestože Česká republika je v této oblasti oproti západní Evropě stále značně pozadu, poslední události naznačují obrat v tomto trendu. Dne 1. září 2010 zveřejnila prostřednictvím tiskového centra společnost NEWTON Media a.s. spuštění prvního monitoringu sociálních sítí v České republice. Společnost nabízí klientům informace, jak je prostřednictvím sociálních sítí prezentována a diskutována jejich osoba, firma, konkurenční značky i marketingové kampaně.

38 Rozsah Webu 2.0 je obrovský, na adrese: www.web20searchengine.com lze nalézt seznam top 1000 využívaných aplikací, jejichž počet se neustále rozšiřuje.

39 THRIFT, N. *Knowing Capitalism*.

Společnost NEWTON Media a.s. je na českém trhu jedinou společností (2010), která se zabývá sledováním sociálních sítí Facebook, Twitter, aplikaci na sdílení videa Youtube a vybraných blogů v českém, slovenském a polském jazyce.⁴⁰

Obrázek 3. Základní rozdíl možností Webu 1.0 a 2.0⁴¹

4.4. Web 3.0

Důkazem o neustávající proměně světa moderní informační techniky jsou úvahy o tzv. „sémantickém webu“, který bývá označován jako Web 3.0. K popisu standardních webových stránek Webu 2.0 se používají tzv. „značkovací jazyky“ HTML (Hypertext Markup Language). Značkovací jazyk popisuje strukturu dané webové stránky a poskytuje webovému prohlížeči informace o tom, jak má být daná stránka vykreslena. Tento postup je volen proto, aby co nejvíce vyhovoval lidem, pro které je známý obsah a forma je až druhořadá.

Po zadání hledaného výrazu vyhledávací program ví jen tolik, že webový prohlížeč má daný údaj vysadit tučně, z čehož může usoudit, že jde zřejmě o důležitý údaj, ale to je maximum, co může o uvedené informaci zjistit. Instrukce, jak určitou část webové stránky vykreslit, není totéž jako informace o tom, co která jeho část znamená. Programy obsahu informací, se kterými pracují „nerozumí“.

40 NEWTON Media, tisková zpráva společnosti. 2010.

41 HAMID, S. *Web 1.0 vs Web 2.0, the Difference*.

Podstatou sémantického webu je dát informacím na internetu takový význam, kterému by programy rozuměly.

Sémantický web používá značkovací jazyk XML (Extensible Markup Language). Ten na rozdíl od staršího HTML nepopisuje u daného dokumentu, jak má vypadat, ale jaká je jeho struktura.

V prostředí sémantického webu budou příslušné aplikace nejenom nalézat dané informace, ale také je kombinovat a navzájem si je vyměňovat.⁴²

Daný program se podle vývojářů dokáže naprosto sám pohybovat v prostředí sémantického webu a za využití zde přístupných vyhledávačů a databází najde přesně to, co uživatel hledá. Jako příklad bývá uváděna návštěva zubaře. Vyhledání lékaře, zjištění jeho volného termínu i termínu pacienta, následná rezervace, včetně např. zajištění vhodného spojení, to vše má v budoucnosti zajišťovat prostředí Webu 3.0.

Web 3.0 je ovšem nejzajímavější jako koncept naprosto nového média, zdroje „kolektivního“ myšlení. Nemá být už pouhou zásobárnou dat, jako je tomu dnes, ale má být schopen na základě požadavků vytvářet kombinace dat z nekonečné množiny informací. Slovy Tima Bernerse–Leeho, tvůrce prvního webu, „*Sémantický web není pouhým nástrojem pro řešení individuálních úkolů; pokud bude navržen, může být sémantický web nápomocen vývoji lidského vědění jako celku*“⁴³

5. Facebook

5.1. Exkurs do historie

V reakci na rostoucí a nepřehlédnutelný význam sociálních sítí byl dne 1. října 2010 do kin ve Spojených státech uveden film „The Social Network“, popisující okolnosti vzniku webového systému (SNS) Facebook. "Je to výstižný současný příběh o nové elitě," napsal na svém internetovém portálu deník The New York.⁴⁴ Facebook, který je primárně určen právě k tvorbě sociálních sítí, má v současné době (2010) na 500 mil. aktivních uživatelů, přičemž 50% z nich se do systému přihlásí každý den.

42 MRKVIČKA T., Sémantický web, blízká budoucnost world wide webu.

43 BERNERS-LEE, T. *The Semantic Web*.

44 DAGIS, M. *Millions of Friends, but Not Very Popular*.

Je tak 5. nejnavštěvovanější webovou aplikací vůbec, přičemž průměrný uživatel má okolo 130 přátel.⁴⁵

Devatenáctiletý student Harvardu Mark Elliot Zuckerberg vytvořil společně se třemi spolužáky aplikaci s názvem „The Facebook“ v únoru 2004.⁴⁶

Brzy začali službu využívat také studenti dalších amerických univerzit a v září 2005 mohli do systému vstupovat i středoškoláci. Protože se projekt začal vyvíjet velmi slibně, brzy je následovali i zaměstnanci předních amerických softwarových společností, jako Apple a Microsoft. Od září 2006 je již služba přístupná komukoliv, komu je více jak 13 let a má platnou internetovou adresu.⁴⁷

Po celou dobu je Facebook v soukromých rukou a již od roku svého vzniku se stal výhodnou investicí pro řadu společností. Tak např. v roce 2007 společnost Microsoft zde investovala 240 mil. USD a stala se tak vlastníkem pouhých 1,6 % společnosti. Facebook se svou takto navýšenou hodnotou (přes 15 miliard USD) byl zároveň pátou nejdražší internetovou společností, kterou předstihli jen takoví giganti jako Google, E-Bay, Yahoo a Amazon.⁴⁸ Protože v souvislosti se sociálními sítěmi je čím dál víc akcentována i jejich úloha v reklamě (viz. 4.3), lze do budoucna předpokládat jen další nárůst takových investic.

5.2. Uživatelé Facebooku

Ke dni 27. 9. 2010 bylo registrováno celkem 512,180,060 uživatelů⁴⁹ Facebooku, přičemž největší podíl si udržela jeho kolébka – Spojené státy s celkem 138,660,280 uživateli. O pomyslnou druhou příčku se dělí Velká Británie s Indonésií, každá s necelými 30 mil. uživateli. Evropa patří po Spojených státech k druhému, nejvíce zastoupenému regionu, ovšem rychle jí dohání především Čína, s více jak 100 % nárůstem počtu uživatelů každý týden.

45 Facebook, tiskové středisko 2011.

46 Je zajímavé, že Zuckerberg se sám vždy označuje za „hackera“. Tento výraz má u nás spíše kriminalizující nádech, ale v angličtině označuje také počítačového nadšence, zdroj: http://www.wired.com/magazine/2010/04/ff_hackers/all/1

47 Facebook, Statement of Rights and Responsibilities, 2010, Dostupný z WWW: <http://cs-cz.facebook.com/terms.php?ref=pf>

48 ARRINGTON, M. Perspective: *Facebook Is Now 5th Most Valuable*.

49 Podle některých předpokladů dosáhne počet uživatelů Facebooku do konce roku 2010 dokonce 1 mld., zdroj: http://www.cisco.com/en/US/prod/vpndevc/annual_security_report.html

V této souvislosti je ovšem nutno poznamenat, že Čína jako velmi dynamicky se rozvíjející prostor sociálních sítí má řadu vlastních SNS. Tak např. čínská aplikace QQ se může pochlubit 376 mil. registrovanými uživateli a samotný Facebook zaujímá na místním žebříčku až 17. místo s 1,4mil. uživatelů.⁵⁰

Obdobně je tomu dále třeba Jižní Korea se sítí Cyworld (18 mil. uživatelů a další 2 mil. v Číně)⁵¹, nebo Japonsko se sítí Mixi (více jak 30 mil. uživatelů)⁵².

Pohlaví uživatelů Facebooku a jejich věk už může být do značné míry ovlivněn kulturním prostředím. Ve Spojených státech převažuje s více jak 76 % podíl žen, a nejsilnější věkovou skupinou je věk mezi 18 – 24 lety s více jak 43 %.⁵³ SNS aplikace IndianPad.com, nejvíce zastoupená v Indii, oproti tomu disponuje 76 % mužské části populace a nejsilnější věkovou skupinou s 47 % jsou uživatelé mezi 25 – 34 lety.⁵⁴ Co se týče vzdělání uživatelů SNS aplikací, převažují středoškoláci, což je v přímé korelaci s nejčastěji zastoupenou věkovou skupinou.

V České republice bylo k červenci roku 2010 evidováno na 2,7 mil. uživatelů Facebooku. Oproti lednu 2010 byl přitom zaregistrován nárůst o téměř 700 tis. Uživatelů. Mezi uživateli v České republice mírně převažují ženy nad muži; svůj profil na Facebooku vlastnilo v červenci 2010 cca 1,378 mil. žen (51 % z celkového počtu uživatelů) oproti cca 1,323 mil. mužů (49 %). Z pohledu věku převažuje v České republice skupina uživatelů mezi 18 – 34 lety.⁵⁵

50 TechCrunch, Chinese Social Networks 'Virtually' Out-Earn Facebook And MySpace: A Market Analysis 2009.

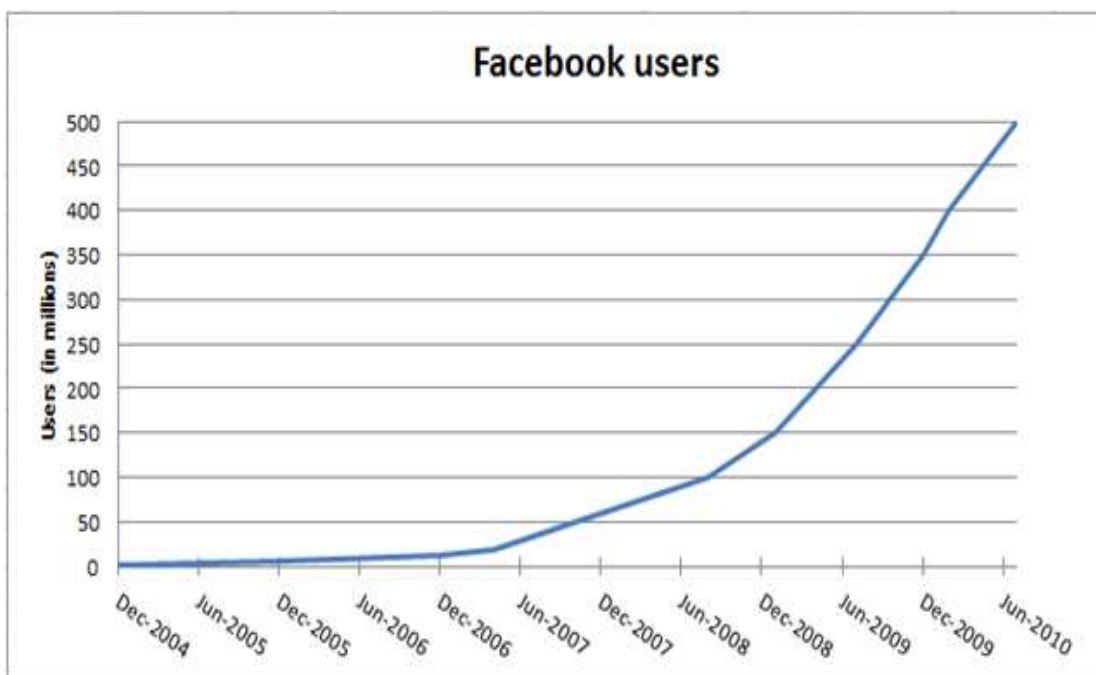
51 Dostupný z WWW: <http://www.squidoo.com/cyworld>

52 TABUCHI, H. *Facebook Wins Relatively Few Friends in Japan.*

53 Dostupný z WWW: <http://www.checkfacebook.com/>

54 CHAPPELL, B., 2010 *Social Network Analysis Report.*

55 Facebook, *Statement of Rights and Responsibilities.*

Obr. 4., Vývoj počtu uživatelů Facebooku⁵⁶

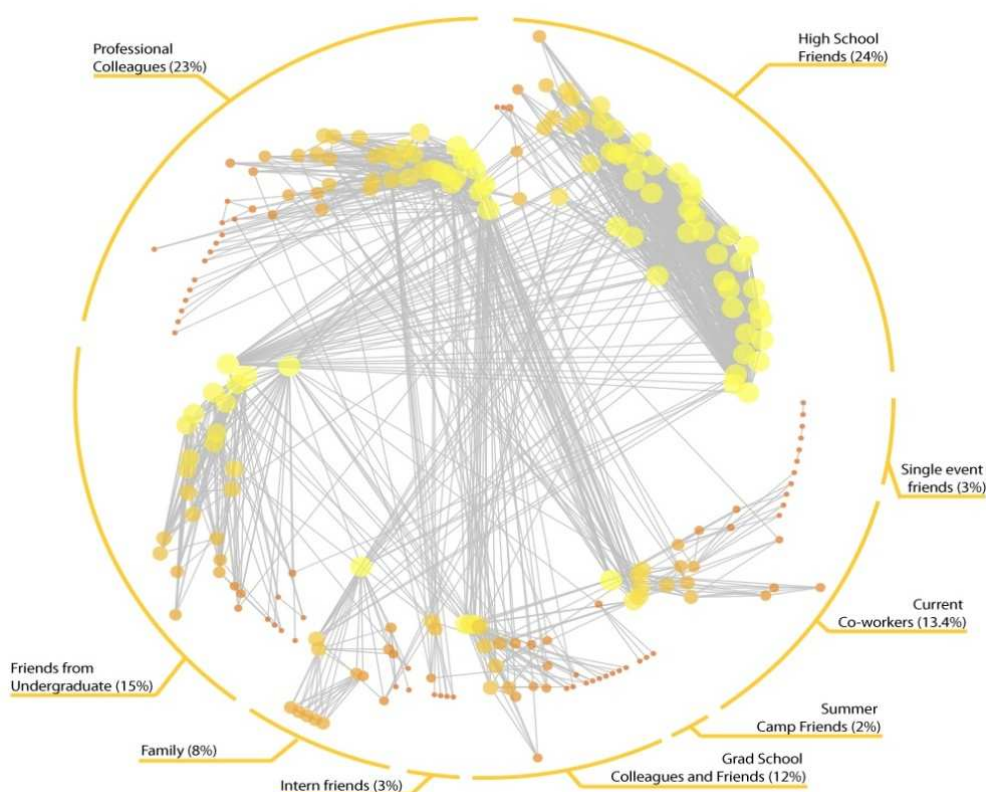
5.3. Možnosti SNS Facebook

Facebook je v současné době především prostředkem internetové interakce s přáteli, spolužáky a spolupracovníky i neznámými lidmi. Mezi hlavní principy Facebooku patří tzv. „prostupnost“, tedy fakt, že lze (pokud to druhý uživatel povolí) vidět jmenný seznam přátel dalšího účastníka. Teoreticky, za předpokladu, že by každý uživatel měl jedinečné jméno a povolil procházení jmenného seznamu, by mohla vzniknout jedna velká síť všech uživatelů Facebooku. Jednotlivý uživatelé disponují stránkou s osobním profilem – popisem údajů o uživateli a jeho přátelích. Mohou posílat zprávy dalším účastníkům, sdílet fotografie, videa, psát příspěvky, nebo krátké zprávy, zveřejňované na tzv. „zdi“ (wall).

Popisovaný proces přidání přátel obsahuje zaslání pozvánky a musí být následně oběma účastníky potvrzen. Facebook je navíc plný nejrůznějších aplikací. Mimo již zmíněnou „zed“ jsou to aplikace (většinou třetích stran), nabízející např. plánování, kalendáře, nebo hledání příbuzných osob a jak jinak, i spoustu her.

⁵⁶ LYLE, A. *neowin.net*, Facebook is now 500 million strong.

Herní „browserovou“ aplikaci společnosti Zynga „Mafia Wars“ - využívá denně okolo 25 mil. uživatelů Facebooku.⁵⁷ Uživatelé Facebooku kontaktují po síti především lidi, které znají ze svého tzv. „offline“ života.⁵⁸ Komunikace po internetové síti prostřednictvím Facebooku jim umožňuje dostávat informace o jejich aktuálních pocitech, aktivitách, nebo problémech. Vzdálenosti tak přestávají být reálným problémem a dochází k posilování sociálních vazeb. Skupiny uživatelů na Facebooku tvoří geograficky nebo sociálně vymezené seskupení a uvnitř těchto seskupení jsou úzce provázáni. Pokud bychom kvalitu vzájemné komunikace hodnotili podle její vzájemnosti, pak tzv. silných vazeb je jen asi 10 %. Zbytek tvoří tzv. slabé vazby, které umožňují překlenovat strukturální díry (viz. Kapitola 3.2) mezi jednotlivými seskupeními uživatelů a přenášet tak informace dál do cyberprostoru. Fakticky se tak rozšiřuje sociální kapitál uživatele o informace, které pasivně získává prostřednictvím slabých vazeb.

Obr. 5., Příklad struktury sítě uživatele Facebooku⁵⁹

57 Dostupný z WWW: <http://www.facebook.com/MafiaWars#!/MafiaWars?v=info>

58 Obdobně používají pojmy „Online a Offline přátelé“ Ellison a Boyd, viz. Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship.

59 HOGAN, Bernie. *Pinwheel Layout to Highlight Community Structure Research Fellow.*

6. Sociální sítě versus sociální realita

Svět internetu má řadu vlastností, kterými se výrazně liší od našeho běžného světa mezilidských interakcí. Některé z nich přímo ovlivňují komunikaci, probíhající na úrovni sociálních sítí.

V prvé řadě je nutno zmínit absenci, případně snížení smyslového vnímání během takovéto komunikace. Přesto že je dnes již běžně dostupný audiovizuální přenos během internetové komunikace, je i nadále v SNS preferována na reálném čase nezávislá textová komunikace. Potlačeny jsou tak nejen složky nonverbální komunikace, jako např. mimika, gestikulace a charakteristika hlasového projevu, ale rovněž další bio-sociální informace k osobě komunikujícího. Nonverbální složky komunikace jsou přitom komunikujícími méně kontrolovatelné a více vypovídají o jejich skutečných prožitcích.

V této souvislosti se také hovoří o dekontextualizaci on-line komunikace, kdy se komunikující často stávají obětí mylné interpretace získané informace⁶⁰

Tento nedostatek je v oblasti internetové a sms komunikace částečně kompenzován fenoménem tzv. „emotikon“, jednoduchých grafických symbolů, které slouží k vyjádření momentálních pocitů a nálad.

V souvislosti s omezeními internetové komunikace je nutno zmínit tzv. „solipsismickou introjekci“ (solipsistic introjection). Jde o to, že nedostatek nonverbálních podnětů při elektronické komunikaci způsobuje, že dotyčné osobě přisuzujeme vlastnosti podle našich představ. Stává se součástí našeho vnitřního světa, našeho „vnitřního hlasu“ s kterým komunikujeme bez jakýchkoliv zábran. Fakticky se tak onlinová komunikace dostává na úroveň komunikace naší mysli.⁶¹

V teorii tzv. „sociální blízkosti“ (social presence theory) formulované Short, Williams a Christie,⁶² je zmiňována skutečnost, že nedostatek tzv. „vodítek sociálního kontextu“ v internetové komunikaci může ovlivňovat sebepercepci komunikujících. Navíc, takto vzniklé komunikační mezery mohou zaplňovat od reality vzdálené, často zidealizované představy komunikujících.

60 CLARKE, P. *The Internet as a Medium for qualitative research.*

61 SULER, John. *The Psychology of Cyberspace: The Online Disinhibition Effect.*

62 DELFINO, M. *The expression of social presence.*

Příkladem může být např. častý erotický podtext internetové komunikace, která může přitom začínat docela nevinně.⁶³

S výše popsaným způsobem verbální (psané) komunikace je úzce spojena i její anonymita. Prostředí, kde není těžké měnit svou (i genderovou)⁶⁴ identitu samozřejmě může svádět ke lhaní a zneužití skutečnosti, že po internetu šířená informace se velmi těžce ověřuje. Ovšem i v případě, že komunikující je v rámci dané komunity relativně znám, (což je typický příklad Facebooku), může odstup od ostatních být zdrojem určité povrchnosti. Komunikace i registrační údaje na SNS jsou zaznamenávány, což sice na jedné straně může usnadnit odhalení potencionálního lháře, na druhou stranu ovšem i jemu poskytuje informace potřebné např. k vytvoření nové identity.

Jak jsem již zmínila, komunikace v rámci SNS neprobíhá v reálném čase. I v případě tzv. chat klientů, jako je ICQ jsou reakce přinejmenším zpožděné a umožňují tak komunikujícím získat časový prostor pro případnou lživou reakci. V reálné verbální komunikaci by přitom byla takováto asynchronní komunikace samozřejmě velice nápadná.

Fenomén „prodlužování a zkracování času“ (time stretching and condensation)⁶⁵ je v internetové komunikaci znám nejen v možnosti opožděné reakce, ale také třeba v případě rychlého seznamování se s novými lidmi. Mezi další zvláštnosti internetové komunikace patří také tzv. „černá díra“ (black hole). Je to situace, kdy dojde během přenosu k nechtěné ztrátě dat a komunikace se přeruší, protože si to komunikující vysvětlí jako nezáměr druhé strany.⁶⁶

Všechny výše jmenované aspekty internetové komunikace jsou v konečném důsledku příčinou tzv. „komunikační disinhibice“ (také „disinhibition efekt“). Jde o to, že se lidé jednoduše při komunikaci na internetu chovají jinak, než v reálném životě, diskutují o citlivých tématech a často dávají volný průběh svým emocím. Podle Vybírala (2002) se efekt disinhibice projevuje:

- Ztrátou nebo odložením zábran, studu, ostychu, pocitů trapnosti a neadekvátnosti
- Obcházením cenzury (nic není zakázané, vše je dovoleno)

63 BLAŽKOVÁ, E. *Sebeprezentace v online seznamkách*.

64 Gender swapping – změna pohlaví při komunikaci na internetu je podle dostupných studií velmi častý jev. Blíže např. na: <http://www-usr.rider.edu/~suler/psycyber/genderswap.html>

65 SULER, J. *The Psychology of Cyberspace*. Overview and Guided Tour.

66 SULER, J. *The Psychology of Cyberspace*. The Black Hole of Cyberspace.

- Vypínáním svědomí (vypnuté „volání k zodpovědnosti“, mohu dát průchod amorálnosti)
- Nezdrženlivostí, netrpělivostí, rychlostí (nemusím se krotit, ovládat)
- Zájmem o tabuizované (mohu se zajímat, o co chci)
- Zvýšenou zvědavostí (zvědavost popuštěná z uzdy)
- Pudovým chováním, impulsivním rozhodováním
- Povoláním sil „id“ (nevědomí): chování je řízeno puzením ke slasti nebo puzením k destruktivitě (chuť užít si, chuť ubližovat)
- Povoláním uzdy exhibicionismu
- Odklonem od „reality“ a útekem do fantazií⁶⁷

Lidé se při internetové komunikaci mohou projevat jako nekonfliktní a přístupní (pozitivní disinhibice) anebo naopak, jako agresivní až vulgární (negativní disinhibice).

7. Dospívání a koncept identity

7.1 Adolescence

Pro pochopení celého kontextu vztahu mladí lidé versus sociální sítě, je nezbytné se krátce pozastavit u pojmů adolescence, vynořující se dospělost a konečně i pravidel samotného utváření identity jedince.

Adolescence (z latinského „adollescere“ - dorůstání), je období lidského života mezi dětstvím a dospělostí. V odborné literatuře bývá většinou uváděn věk mezi 15 – 20 lety, dále lze ještě rozlišit jednotlivé fáze: časnou adolescenci – 10-13 let, střední adolescenci – 14-16 let a pozdní adolescenci – 17-20.let U některých autorů můžeme nalézt terminologickou neshodu, protože zde bývá ještě často samostatně vyčleňována pubescence – biologické změny, spojené s dospíváním. Je to zjevně reakce na dva aspekty dospívání, počátek je spojován s plnou reprodukční zralostí a konec ukončením období vzdělávání, nástupem do profesního života a přijetím role dospělého.⁶⁸

67 PLAŇAVA, I. *Děti, mládež a rodiny*, str. 275–288.

68 KOČOVÁ, H. *Situační kontext antisociálního chování adolescentů*.

Adolescence je kulturním, nikoliv biologickým konstruktem a souvisí především s nástupem možnosti sekundárního vzdělávání v novodobé společnosti. S termínem adolescence poprvé vystoupil v roce 1904 G. Stanley Hall ve své stejnojmenné dvousvazkové práci, věnované výzkumu období dospívání.⁶⁹ Přesto, že je na konci adolescence završena biologická vyspělost jedince, nemůžeme v psychologickém smyslu tohoto slova ještě mluvit o dospělosti.

U většiny lidí jsou již sice utvořené postoje a zájmy, jejich intelektový a citový vývoj dosáhl vrcholu a relativní stabilizace, ale zároveň je pro toto období typická tzv. subkultura mládeže. Adolescenci tak charakterizuje nejen rozdíl mezi fyzickým a psychickým zráním a výkyvy zralosti obecně, ale především idealismus, plně vyjadřování emocí, revolta proti všemu starému, odhodlání žít „jinak“ až do všech důsledků, i za cenu nejvyššího utrpení.⁷⁰

Již G. Stanley Hall vnímal dítě jako malého divocha, který potřebuje uspokojit svoje primitivní lovecké, bojovné a hravé popudy, aby mohlo přejít na vyšší vývojovou úroveň. Adolescence je podle něj „nové zrození“, v němž se formují vyšší, plně lidské vlastnosti.⁷¹

Profesor chicagské univerzity Robert James Havighurst pojal adolescenci naproti tomu jako čas pro naplnění vývojového úkolu, pro který nám naše kultura (společnost) nabízí určité vzorce chování. Pokud člověk tyto vzorce chování nerespektuje, je sankcionován.⁷² Havighurst dále pracuje s pojmem „teachable moment“, což má být určitý moment v životní etapě, kdy je důležité započít dané učení. Havighurst se zaměřuje také na jedince, kteří předbíhají vývojová období, například těhotné dívky ve věku již patnácti let. Upozorňuje na negativní důsledky, které mohou z předběhnutí stádia později plynout. Některé vývojové úkoly jsou kontinuální, například vývoj myšlení, a některé jsou typické pro určitou etapu, například změna vztahu k rodiči v adolescenci. Vývojové úkoly nejsou určeny pouze pro období adolescence, ale pro všechna období, kterými člověk prochází.⁷³

69 Green, Ch.D. Classics in the History of Psychology .

70 KOČOVÁ, H. *Situační kontext antisociálního chování adolescentů*.

71 PLHÁKOVÁ, A. *Dějiny psychologie*, str. 103.

72 MANNING, M.L., *Havighurst's Developmental Tasks, Young Adolescents, and and Diversity 2002*.

72 viz též Erikson, E. H. (1978). *Adulthood*.

7.2 Koncept vynořující se dospělosti

Zcela jistě není náhoda, že produkce spotřebního zboží i média, včetně sociálních sítí jsou primárně zaměřeny na mladší konzumenty. Velkou roli tu hraje přirozená otevřenost mladých lidí pro něco nového na jedné straně, a také absence jistého druhu zkušenosti a nadhledu na straně druhé.

„Kult mladosti“ prezentovaný (často implicitně) médií a výrobcí spotřebního zboží proměněný snad nejvýnosnější (protože nejefektivnější) marketingový nástroj má pro sociální aktéry svou přitažlivost i proto, že před mladými lidmi se otevírají možnosti, které zůstávají pro většinu ostatních lidí (tentokrát z hlediska věkové kategorie) již hermeticky uzavřené v kleci minulých voleb a rozhodnutí⁷⁴. Je příznačné, že tomuto tlaku jsou vystaveni mladí lidé zejména v moderních společnostech.

Změny, způsobené dospíváním jsou samozřejmě univerzální, ale britský sociolog Anthony Giddens k tomu výstižně dodává, že: „v mnoha kulturách však nemají za následek takový zmatek a nejistotu“, protože „tam, kde existuje systém věkových tříd, spojený s konkrétními rituály ohlašujícími přechod k dospělosti, bývá obvykle snazší, vyrovnat se s procesem psychosociálního zrání“.⁷⁵ Život mladého člověka v západní společnosti je prostě specifický díky prostoru, který sem vnáší formální způsob vzdělávání i obecně zavedená a respektovaná práva všech, kteří ještě nejsou podle zákona dospělí. Také britský sociolog polského původu Zygmund Bauman označuje obecně dnešní hledání identity za „moderní „vynález“, protože to by nemělo „smyslu v podmínkách, kdy ‚jsem tím, kým jsem‘ neproblematicky, samozřejmě a nezpochybnitelně, bez potřeby, ale i bez možnosti volby“.⁷⁶

Jak jsem již uvedla v předchozí podkapitole, úroveň zralosti každého člověka je věc velice individuální a z tohoto důvodu se samozřejmě i dospívání nedá přesně časově vymezit. Někteří autoři proto vkládají mezi období adolescence a samotné převzetí dospělých rolí mezistupeň, který Jeffrey Jensen Arnett, profesor psychologie na Clarkově univerzitě nazval „emergency adulthood“, česky „vynořující se dospělost“.

Sám autor toto období klade mezi „pozdní adolescenci a časnou dospělostí“.

74 HRANIČKA, J. *Jak dospět k dospělosti*.

75 GIDDENS, A. *Sociologie*, str. 55.

76 BAUMAN, Z. *Úvahy o postmoderní době*, str. 27.

Profesor Arnett se domnívá, že důsledkem změny života v industriálních zemích v posledních letech se fakticky prodlužuje doba, během níž se mladí lidé osamostatňují. V roce 1970 byl ve Spojených státech průměrný věk při vstupu do manželství u ženy 21 let a muže 23 let. V roce 2009 to již bylo 26 let u ženy a 28 u muže.

Mladí lidé déle studují, déle žijí u rodičů a mají i později první dítě.⁷⁷ Společnost tak vlastně prodlužuje proces individualizace člověka, který je díky její modernizaci neustále náročnější.⁷⁸

Arnett popisuje „vynořující se dospělost“ jako dobu hledání vlastní identity, kdy mladý člověk odhaduje své schopnosti a možnosti, utváří si postoje a v neposlední řadě plánuje budoucnost. Protože však musí své plány také upravovat, dochází k nestabilitě a v konečném důsledku i k lepšímu sebepoznání.

Mladí lidé v tomto věku zkoušejí poprvé žít odděleně od svých rodičů, ať již samostatně, nebo se svými vrstevníky. To v nich utváří nový způsob odpovědnosti k sobě samému, ke svému jednání i jeho důsledkům. Tento stav je podmíněn větší zaměřeností na sebe sama a uvědomění si faktu, že již nejsem dítě, ale ještě nepatřím ani mezi dospělé. Před mladými lidmi se tak otvírá nový svět možností, kdy je nespazuje dohled rodičů ani povinnost starat se o rodinu vlastní.⁷⁹

7.3 Identita

Pojem identita zavedl do povědomí širší veřejnosti americký psycholog Erik H. Erikson, a je velmi těžké pro něj najít jednoduchou definici. V podstatě se jedná o uvědomění si, kam patřím, kdo jsem a kam směřuji. Utváření vlastní identity je náročný proces, který fakticky trvá celý život, ale nejintenzivnější je právě v době pubescence a adolescence.⁸⁰

77 ARNETT, J. *The Agenda with Steve Paikin*http.

78 LANGMEIER, J. *Vývojová psychologie*, str. 170.

79 ARNETT, J. *Emerging Adulthood*.

80 ŘÍČAN, P. *Psychologie osobnosti*, str. 162.

Erik H. Erikson popisuje toto životní období a vývoj vlastní identity za velice bouřlivý - píše, že „v žádném jiném stadiu životního cyklu nejsou si tak těsně blízké příslib objevení sebe samého a hrozba ztráty sebe samého“.⁸¹ Mladý člověk, stojící na počátku životní dráhy hodnotí předchozí a připravuje se na budoucí. Spojuje plány s konkrétnějšími cíli, např. s názornější představou o svých budoucích sociálních pozicích a o svém budoucím povolání. Často přitom dochází i k silným krizím identity. Nastupují deprese, obavy, a konfuze (zmatek, chaos) rolí.

Velkou úlohu hraje na počátku adolescence potřeba identifikace se vzory, modely, příklady a jejich nápodoba. Ctností je zde věrnost své životní filozofii, svým cílům, zájmům a hodnotám.⁸² Erikson klade při utváření identity důraz na interakci jedince s jeho sociálním prostředím.

Kanadský psycholog James E. Marcia (1966) rozšířil Eriksonův model identity o další pojmy. Nejprve hovoří o fázi tzv. **difúzní identity**, kdy je jedinec snadno ovlivnitelný vrstevníky. Lehce přitom mění názory, které jsou závislé na mínění vlastní skupiny, podobně jako vlastní sebehodnocení. Ve stavu **náhradní identity** nebo také **předčasného uzavření** pak člověk přebírá postoje a normy od autorit, aniž by přitom měl potřebu je nějak konfrontovat s vlastní zkušeností.

V období tzv. **statusu moratoria** adolescenti hledají hodnoty, postoje a zároveň testují normy. Obecně můžeme hovořit o krizi identity, spojené s pocity úzkostí, pochybnostmi a experimentováním s rolemi.⁸³ Podle jednoho z mála u nás realizovaných výzkumů, odpovídá chování dospívajícího ve virtuálním světě vesměs jeho reálné identitě. Internet je prostředím pro „bezpečné“ experimentování s identitou, ověřování názorů a postojů.⁸⁴

Americký psycholog John Suler, autor publikace *The Psychology of Cyberspace* (2003) vysvětluje přitažlivost internetu pro dospívající právě v tom, že toto médium jim umožňuje vypořádat se právě s otázkami, jako jsou životní hodnoty, mezilidské vztahy nebo výběr partnerství. Čas, strávený na internetu je pro ně také příležitostí, učit se sociálním dovednostem.⁸⁵

81 KOHOUTEK R., *Vývojově psychologická teorie.*

82 KOHOUTEK, R. *Úvod do vývojové psychologie.*

83 MARSIA, J. *Identity status Theory.*

84 ŠMAHEL, D. *Internet v rukou adolescentů: přínos nebo hrozba?*

85 SULER, J.R. *The Psychology of Cyberspace: The online Disinhibition Effect.*

Suler doslova říká: „Je známo, že lidé říkají a dělají v kyberprostoru věci, které by obvykle v normálním (face-to-face) světě neřekli a neudělali. Cítí ztrátu omezení, odhazují svou plachost a vyjadřují se otevřeněji. To, co dospělý člověk dokáže přestát, může mít pro dítě devastující důsledky – jeho neukotvený svět se otřepe v základech. Obvykle jde o prostor, kam dítě rodiče nepouští a o němž rodič nemá potuchy“⁸⁶

Docent David Šmahel z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity si ve svém výzkumu (2003) klade otázku, jaký je rozdíl mezi virtuální a reálnou identitou dospívajících. Podle jeho názoru se ukázalo, že chování adolescenta ve virtuálním světě mnohdy odpovídá jeho reálné identitě a chování. Bezpečné prostředí internetu přitom poskytuje možnost experimentování, které by bylo v reálném životě pochopitelně spojeno s většími riziky.

U adolescentů se statusem uzavřené identity bylo jejich chování ve virtuálním světě spojeno s představami a očekáváním rodičů. Naopak, dospívající se statusem moratoria se podle výsledků výzkumu převážně nechovají podle představ autorit, a své lepší, konformní „já“ odhalují právě ve virtuálním světě. Zde mají příležitost k ověřování a testování (samozřejmě tedy i porušování) norem a pravidel chování.

Adolescenti, kteří jsou ve statusu dosažení identity, se na internetu prezentují častěji autenticky, vystupují a chovají se podobně jako v běžném životě.⁸⁷

86 SULER, J.R. *The Psychology of Cyberspace: The online Disinhibition Effect.*

87 ŠMAHEL, D. *Internet v rukou adolescentů.*

8. Praktická část: Sociální síť, dobrý sluha, nebo zlý pán?

8.1 Výzkumný problém

Přestože je problematika sociálních sítí a její vliv na mladou generaci poměrně mediálně často diskutovaná, výzkumů na toto téma není v České republice příliš mnoho. Většina prací se navíc zabývá touto problematikou především na úrovni kvantitativního sběru dat a mezi nejčastěji zodpovězené otázky patří především věk a gender uživatelů internetu, případně doba, kterou na „síť“ tito lidé tráví.

Jednou z mála kvalitativních výzkumných prací na toto téma je výzkum Doc. PhDr. Davida Šmahela, Ph.D., z fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, zaměřený na vztah adolescentů k užívání internetu. Mnohem více zdrojů informací lze nalézt především ve Spojených státech, kolébky sociálních sítí, kde na toto téma vznikaly a vznikají celé ucelené studie.

V této souvislosti je ještě podle mého názoru nutné zohlednit specifikum České republiky, co se týče užívání sociálních sítí. Spolu s několika asijskými zeměmi totiž patříme k výjimkám, které již před příchodem Facebooku disponovaly vlastními lokálními komunitními weby. Jedná se o služby portálů Lidé.cz a Líbímseti.cz. Portál Lidé.cz přitom začal nabízet své služby již v roce 1997 (jako vyhledávač emailových adres) a v roce 2002 již poskytoval uživatelům možnosti jako chat, diskusní fóra, uživatelské profily, blog a seznamku. Obdobně, portál Libimseti.cz, byl spuštěn v roce 2002 a slouží především jako zábavný portál, určený primárně na seznamování. I on nabízí ovšem služby jako je chat, diskusní fóra a hodnocení fotografií. V roce 2003 se k těmto službám připojila aplikace Skype, která vyjma chatu ještě nabízí internetovou hlasovou komunikaci. Vzhledem k poslední vlastnosti zaujal Skype v českém webovém prostředí poměrně specifickou pozici a stal se komunikačním prostředkem, hojně využívaným napříč různými generacemi uživatelů. Na podzim roku 2008, došlo v souvislosti s nástupem nových vysokoškoláků skutečně k první větší registraci uživatelů Facebooku v České republice. Tito uživatelé už ovšem disponovali zkušenostmi s užíváním sociálních sítí, vyjma zmíněných služeb webových portálů také s chat aplikacemi typu ICQ, Miranda a podobně.

Z uvedeného je zřejmé, že mladí lidé v České republice, ve věku pozdní adolescence mají zcela specifickou zkušenost v tom smyslu, že již „vyrostly“ na internetových komunikačních prostředcích a masový nástup Facebooku je tedy zásáh již připravené. Otázkou, kterou se chci ve své práci zabývat, jsou především bezprostřední důsledky užívání sociálních sítí na každodenní život současných středoškoláků.

8.2 Cíle výzkumu

Cílem mé práce je pomocí kvalitativního výzkumu zjistit, do jaké míry ovlivňuje užívání sociálních sítí kontakt dospívající mládeže, její vnímání, sebepojetí a jednání.

8.3 Metoda výzkumu, výběr respondentů

Zvolila jsem kvalitativní metodologii, které předcházela dotazníkový průzkum. Ten měl zajistit výběr vhodného okruhu respondentů. Podmínkou bylo vyjma požadovaného věku také především aktivní užívání internetu a zkušenost s komunikací na sociálních sítích. Bylo osloveno celkem 30 respondentů, středoškoláků a také studentů prvních ročníků vysokých škol.

8.4 Kvalitativní výzkum

Jako metodu sběru dat jsem si pro empirickou část zvolila kvalitativní dotazování – rozhovor pomocí návodu. Polostrukturované dotazování jsem si vybrala s ohledem na charakter respondentů – středoškoláků a začínajících vysokoškoláků. Jedná se o určitý kompromis a tedy volbu „střední cesty“, jak ji popisuje Hendl.⁸⁸ U této skupiny respondentů jsem totiž chtěla docílit především uvolněného vyprávění a přitom dodržet osnovu tak, aby byl dodržen definovaný účel výzkumu.

88 HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*, str. 164.

Rozhovor pomocí návodu vyžaduje přípravu seznamu otázek, případně témat, kterých se chce výzkumník během rozhovoru dotknout. Pořadí a způsob kladení otázek je přítom na výzkumníkovi, včetně jejich případné formulace. Tento způsob dotazování považuji za velmi výhodný, protože umožňuje během rozhovoru pružněji reagovat na nová témata. To se podle mého názoru zvláště osvědčuje při kvalitativním dotazování mladých lidí, kteří jsou velmi spontánní, ovšem za předpokladu vytvoření vhodné atmosféry.

Pro analýzu získaných dat jsem zvolila zakotvenou teorii, a to právě proto, že je vhodná pro hledání specifické teorie, která se týká jistým způsobem vymezené populace, prostředí, nebo doby.⁸⁹ Zakotvená teorie vychází ze tří základních prvků, a to konceptů, kategorií a tvrzení. Koncepty jsou považovány za základní jednotky každé analýzy. Události z rozhovorů indikují jevy, kterým výzkumník přiřazuje konceptuální označení. Dalším prvkem zakotvené teorie jsou tzv. kategorie. Ty jsou generovány stejným způsobem jako koncepty, opět se porovnávají podobnosti i rozdíly, které ovšem vznikají již na základě seskupování konceptů a mají funkci „základních kamenů“ teorie.

Posledním prvkem zakotvené teorie jsou tzv. propozice. Ty mají formulovat zobecněné vztahy mezi koncepty a kategoriemi i kategoriemi navzájem.⁹⁰

Během kvalitativního výzkumu je prováděno tzv. kódování dat. Kódování je chápáno jako rozkrytí dat směrem k jejich interpretaci, konceptualizaci a nové integraci. Označujeme a kategorizujeme zde pojmy, které extrahujeme pečlivým studiem daného textu. Kategorizací je zde pak míněno „seskupování pojmů, které se zdají příslušet stejnému jevu“.⁹¹ Otevřené kódování, které je označováno jako první průchod daty, se provádí různými způsoby. Je možné postupovat slovo za slovem, po jednotlivých větách nebo odstavcích, ale cílem je vždy rozkrytí textu. Výzkumník charakterizuje jednotlivé kategorie a dostává se tak k abstraktnímu označení pojmů. Po rozdělení kategorií podle jejich vlastností, jsem provedla axiální kódování. To podle Strausse a Corbinové skládá získané údaje novým způsobem dohromady vytvářením spojení mezi kategorií a kategoriemi s cílem vytvořit souhrnné teoretické informace.⁹²

89 HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*, str. 243.

90 HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*, str. 244.

91 STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*, str. 45.

92 STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*, str. 71.

Má další práce spočívala v selektivním kódování a určení kategorií s jejich vlastnostmi i paradigmatickými vztahy. Na základě vztahů mezi hlavními kategoriemi jsem se rozhodla i vyhledat centrální - hlavní kategorii.

Jak uvádí Strauss a Corbinová: „Centrální kategorii je třeba stejně jako všechny ostatní kategorie rozvinout ve smyslu jejích vlastností“.⁹³ V závěru kódování byla celému schématu dosazena centrální kategorie a já jsem mohla začít s rozbořem a interpretací získaných dat, jejichž jsou obsahem následující kapitoly.

9. Analýza

Jak jsem uvedla v podkapitole o výzkumném problému, všichni respondenti shodně uvedli, že užívali, nebo ještě užívají aplikace typu ICQ nebo Miranda. Ty jsou ovšem zatlačovány Facebookem do pozadí a četnost jejich využití klesá, jsou „out“:

Tomáš: Na ICQ už skoro nechodím. Nikdo z kámošů už tam skoro není, jen občas kouknu, jestli tam ještě někdo zbyl.

Filip: Já si chat zapínám jenom když fakt něco potřebuju, když potřebuju s někým mluvit .a nebo se na něčem domluvit, tak to zapnu, a nebo na tom mam ICQ, takhle ty lidi, který znám, se kterejma se stýkám, tak ty tam vesměs sou na ICQ mam tak 100 lidí, ale je to tím, že to mam od svých 14 let, takže je tam spousta lidí, s kterýma si už nepíšu a teď už se třeba ani nepoznáme, teď je tam tak 10 lidí aktivně. Oni sou všichni totiž spíš na Facebooku.

Podle mého názoru je délka zkušenosti, respektive věk, kdy respondenti začali získávat první zkušenosti s „online“ komunikací poměrně zásadní. Někteří respondenti se kriticky vyjadřovali k chování mladších spoluživatelů služby Facebook:

93 STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*, str. 91.

Pavla: Já si myslím, že z té naší generace, nebo ty starší, co tam mam, tak ty tam píšou fakt podstatný věci To si myslím, že jsou spíš případy těch 14, 15-ti letých holčiček, třeba když kouknu k bráchovi, co tam píšou ty slečny, tak to jsou opravdu nesmysly, to mi přijde, že se ani stát nemohlo. Ty mladší prostě tráví na Facebooku dny, noci.

Oni se tam navzájem pomlouvají, jedna chce být lepší než ta druhá, kdyby jejich rodiče viděli ty některý fotky a statusy, tak se budou asi divit. Zním některý, co jim není 18 a jsou tam s alkoholem a dalšíma návykovějma látkama. Přitom oni to mají veřejný, ani to nemaj zamčený.

Blanka: Ty puberťáci, ty neznaj míru, jsou sprostý a ty fotky, to kolikrát nevěříš, že jim to doma nezatrhnou. My jsme takoví nebyli. Ono to vlastně tenkrát ani nešlo.

Dostupnost technologií, které umožňují komunikaci po internetu (počítače, mobily) dnes již té nejmladší generaci (od 10 let) podle mě představuje potencionální riziko, jehož důsledky dnes ještě nejsme schopni plně odhadnout. Nebylo by jistě nezajímavé, provést obdobný výzkum, až dospějí dnešní nejmladší uživatelé internetu. Respondenti, kteří svou první zkušenost se sociálními sítěmi učinili v době puberty, se vyznačují především pragmatickým přístupem k sociálním sítím, jako fenoménu dnešní doby a většinou pouze dalšímu z prostředků komunikace:

Blanka: Myslím si, že tato sociální síť je právě k takové komunikaci jakou provozuju, povídat si s přáteli a navzájem si udržovat aspoň takovýhle přátelství když to kolikrát dálka nedovolí fyzicky.

Zuzana: Sociální sítě chápu jako nějakou virtuální komunitu, kterou si utvářím kolem sebe. Myslím, že já ale takovou virtuální, umělou nevytvářím. I na Facebooku se obklopuju jenom lidma, který znám. Je to pro mě prostředek ke komunikaci.

Hynek: Sociální síť beru jako takovej veřejnej prostor, kde se pohybuje hodně lidí. Podle mě Facebook žádný výhody nemá, až na tu komunikaci, že se dá komunikovat zadarmo, ale to se dá z internetu i jinak, jsou tam ty portály na esemesky. Je Skype, kde se dá i mluvit.

Právě dostupnost, nízké náklady a možnost oslovit kdekoliv neomezené množství dalších lidí je v případě respondentů tím největším lákadlem, proč sahají ke komunikaci po sociální síti. Mladí lidé se rádi sdružují, pořádají hromadné akce, prakticky každý víkend se neobejde bez společného posezení.

Sandra: Všechny tyhle technologie ICQ, Skype jako sociální sítě umožňují kontakt mezi lidmi navzájem. Je to rychlý a levný. Já si prostě pořád myslím, že pokud si dost chytrá, tak si dovedeš určitě najít i čas na něco jiného, než je sezení u počítače. Sociální síť je spojení s přáteli a rodinou a je jedno, kde zrovna jsou. Nesmíš to ale přehánět.

Ivana: Sociální síť je pro mě něco o rychlý a levný komunikaci. Jediný, co musím platit je ten internet v mobilu, ale zase můžu komunikovat se všema. Je to proto, aby jsi se mohla seznamovat s novými lidmi a bavit se s kámošema.

Tomáš: Sociální síť je podle mě všechno takový, jako Facebook, co spojuje lidi, i to ICQ, i když to je podle mě teď už out. Vem si, že by si všechny ty lidi obvolávala mobilem, to by jsi se nedoplatila. Skoro nevím o akci, která by nebyla přes Facebook.

Zábava ovšem není jediným společným jmenovatelem uživatelů sociálních sítí, je to také škola, sport a v neposlední řadě s přibývajícím věkem i budoucí profese respondentů. Sociální sítě se tak stávají zdrojem nejrůznějších informací, od řešení domácí úlohy, stanovení termínů tréninku až po informace o spolužácích ze základní školy.

Pavla: Já přemejšším vůbec, jak dlouho Facebook používám, tak rok, dva, tak nějak, 100% to bylo už na gymplu, čtvrták celej. Mě do toho (Facebook) naverbovala kamarádka. Vlastně do dneška tam řešíme spoustu věcí od křížáků (Červeného kříže), takže ten impuls nepřišel od spolužáků a řeším tam spíš ty věci jako „pracovní“. Je to takovej rychlej spoj. Ted' už tam mám i kamarády, ale dá se říct, že tam prvotně řešíme věci pracovní a pak se bavím s kamarádama.

Být online ovšem také může pro někoho znamenat jistou podobu závislosti. Sociální síť tady hraje na strunu přirozené touhy mladých lidí po informacích, nových kontaktech a zkušenostech.

Množství skutečných i virtuálních „přátel“ ovšem znamená i velké množství informací bez patřičné hodnoty. Uživatele to nutí k neustálému hodnocení a konzumaci informací.

Můžeme pak skoro mluvit o pravidelném rituálu, snaze doplnit si „mezeru“ v informacích, které nezachytil, když byl „offline“:

Pavla: Když mám málo času, tak jenom kouknu, jestli po mně někdo nechce nějaký informace, nebo tak...rychle projedu hlavní stranu...a když mám čas, tak kouknu, co a jak. Na Facebooku zkontroluju nejdřív tu hlavní stránku, co se stalo, kdo co napsal, jestli někdo něco nepřidal, nebo když mi svítí, že někdo něco okomentoval, případně sama napíšu nějaký komentář.

To sleduju spíš tak „letem světem“, když se mi na monitoru zobrazí, co se za posledních 4 – 5 hodin stalo, víc toho nevidím.

Alexandra: Já na těch statusech koukám samozřejmě taky na odkazy, když je tam třeba nějaký video, třeba tlemícího se mimina, tak se na něj kouknu. Jsou tam vidět malé obrázky, tak vidíš, o čem to bude a hlavně je tam název, takže když je tam nějaká kapela, kterou neznám, a tak.

Hynek: Když je čas, tak se kouknu i na ten svůj profil, ale jenom, když je čas, jinak na to vůbec nemyslím, ale to je fakt takový, že jenom roluju a fakt koukám, ani to nečtu, jen občas.

Jestliže kouzlo klasického chatu bylo především v online komunikaci, Facebook ho doplnil tzv. „statusy“. Na svět tak přišel i „spam“, někdy i obtěžující, často nic neříkající a prázdná sdělení o pocitech a činnostech některých uživatelů. Mimo samotných autorů, samozřejmě, jsou takováto sdělení vnímána ostatními uživateli vesměs negativně. Podle mého názoru dochází u řady lidí na sociálních sítích k určité formě informačního „přesycení“, které „spamy“ přirozeně ještě umocňují:

Pavla: Někteří lidi mi vyloženě spamujou hlavní stránku. Píší tam úplně všechno: „Přišel jsem“, „Jdu si koupit oběd“, „Přišel jsem z Kauflandu, jdu vařit“ a „Kuře bylo dobrý“. Každý status je jiný. Nevím, jestli ty lidi musí být pořád připojený, ale vidím tam kolikrát, že to je napsané z počítače a jindy zase z mobilu.

Oni se připojují přes telefon.

Nejvíc mě pobavil člověk, který teda spamuje permanentně, tak potom co skončily prázdniny, tak napsal, že mu děti přestanou spamovat Facebook a on, já od něj mám přitom denně x statusů. Já vím, že píše kraviny, tak na to ani nereaguju.

Alexandra: Já mám teď ve třídě na škole holku, která podle mě musí být středem pozornosti. Ona na tom facebooku začne den ve škole a ono je třeba ošetřovatelství, tak ona napíše: „Přišla jsem do školy, venku je hrozná zima, ošetřovatelství mě nebaví, o pauze půjdu na kafe“ nebo „Byla jsem v KFC, dala jsem si tortilu, jsem přežraná“ a tak.

Ivana: Já pořád upravuju statusy a píšu si s lidma, s kterejma se chci seznámit. Je to dobrý, když vidíš, kdo co dělá, když to tam napíše Dobrý je zveřejňování fotek. Mám spoustu zvířat doma, tak hodně zveřejňuju jejich fotky. Určitě mi vyhovuje i chat.

Já se ráda dívám, co dělají známí, kamarádi, nebo lidi se kterými se seznamuji. Sama upravuju status pořád, v metru, ve škole, když mě někdo naštvě, když se mi něco nelíbí, prostě hodně často.

Komunikace po sociálních sítích je komunikací nejméně osobní, většina respondentů preferuje komunikaci „face to face“ s nejbližšími přáteli a rodinnými příslušníky. Akcentují vyšší hodnotu takových setkání. Bylo zajímavé, trochu se pozastavit nad facebookovým termínem „přítel“. Většina respondentů má na Facebooku několik set různých „přátel“. Jsou mezi nimi nejen spolužáci a blízcí kamarádi, ale také různé nahodilé známosti a kontakty, někdy pouze zprostředkované.

Hynek: Na Facebooku mám i lidi, který bych určitě neoznačil jako kamarády, spíš jenom jako známý, protože vím, že jsem se s nimi nikdy nebavil a oni si mě tam prostě dali jako přítele. Někteří se tam dostali taky tak, že já jsem je ignoroval a oni to pořád zkoušeli, tak mě už to nebavilo, je pořád ignorovat, tak jsem je tam dal.

Blanka: Na Facebooku mám zhruba 180 přátel. Jsou to většinou známí lidi, kamarádi a příbuzní. Někteří z nich znám jen od vidění.

Tak s devadesáti lidmi se stýkám. Jsou to lidi ze školy, intru, rodiny, ze základky, z kroužků a pod. Z členů rodiny tam mám ségru, tři sestřenice a dva bratrance.

Filip: Mám přátel na Facebooku asi 300, 320, já nevím teďka přesně. Vídám tak z toho 100 lidí, tak 50 z floorbalu, 20-30 z hokejbalu, nějaký lidi ze střední, je to docela dost. Když počítám kluky ze střední, s kterými se sejdem tak 2x, 3x do roka.

Další lidi z toho potkávám takhle večer, na plesech a tak. S některejma lidma na Facebooku se známe, ale když se potkáme, řeknem si jenom ahoj a nic víc.

Hynek: Já mám přes 200 přátel na Facebooku, ale s většinou lidí se stejně nebavím. Je to takový, že moc sem ty lidi nehledal, já co jsem hledal sám, tak to byli lidi, který znám, s kterými se bavím...to ostatní byli lidi, co mně to posílali a já to přijímal.

Je zjevné, že sociální sítě doplňují komunikační prostředky dnešní doby a zároveň nejlépe naplňují přirozenou potřebu mladých lidí po rychlé, jednoduché a pokud možno levné komunikaci. Dostupnost internetu a schopnost oslovit prostřednictvím „sítě“ neomezený počet dalších uživatelů tyto předpoklady jen posiluje. Utváří se tak sice rozsáhlé skupiny navzájem propojených uživatelů, ale jak je vidět, vazby mezi nimi jsou zákonitě tak pevné, jak silná je intenzita takového kontaktu. Uživatelé, navzdory početným internetovým „přátelstvím“ ve většině případů preferují osobní kontakt v prostředí, které je přirozenější, než to virtuální:

Hynek: Určitě je lepší ta komunikace tváří v tvář, ale tady jsi v teple doma, nikam nemusíš, pro některý lidi je to prostě pohodlnější a rychlejší. Já si myslím, že je lepší si s někým sednou na kafe a normálně si popovídat, než si takhle psát. Většinou se stejně nedovím to, co jsem chtěl.

Blanka: Komunikace přes Facebook se nevyrovná posezení s přáteli nebo tak něco. Je to jen jiná slabší možnost jak si popovídat s lidmi, na kterých mi záleží, a přitom neutratím peníze za sms.

Zuzana: Určitě je lepší komunikace face to face. Já na Facebooku nevysedávám, abych se vykecávala, když se chci vykecávat, tak jdu s někým na kafe, a vykecávám se tam. na Facebooku se řeší spíš takový ty hromadný záležitosti, domlouvají párty, narozeniny a tak. Není to o tom, že chatuješ hodiny.

Jak již bylo řečeno, jednou z podstatných výhod komunikace prostřednictvím sociálních sítí je její dostupnost a finanční nenáročnost. Z podobného důvodu mladí lidé preferují v případě mobilních telefonů sms před hlasovou komunikací.

Ovšem, jak jsem již zmínila v úvodu, v roce 2003 vstoupil do českého webového prostoru nový konkurent tehdejších chatových aplikací, tzv. „kecálek“ a zmíněných portálů Lidé.cz a Líbímseti.cz. Oním konkurentem je webová aplikace Skype, která, vyjma chatu i např. sdílení souborů, nabízí od počátku také možnost hlasové komunikace zdarma. Bylo by asi logické, že mladí uživatelé sáhnou po této, kvalitativně jistě vyšší úrovni komunikace, ovšem, nestalo se tak. Chatové aplikace jako je ICQ, Miranda, QIP, dominující několik let webové komunikaci v plné míře zastoupil až Facebook. Zdá se, že mladým lidem prostě vyhovuje svět smajlíků, emotikon a nejrůznějších zkratk. Skype ale nebyl úplně zatracen, a stal se nástrojem ke komunikaci především s rodiči a těmi nejbližšími:

Pavla: Já ten Skype využívám hlavně proto, že mluvím s rodičema, pak ještě strejda, a mám tam pár kamarádů, s kterými něco prohodím, myslím si, že kdyby to šlo (hlasový přenos na Facebooku), že by s tím některý lidi otravovali.

Hynek: Podle mě Facebook žádný výhody nemá, až na tu komunikaci, že se dá komunikovat zadarmo, ale to se dá z internetu i jinak, jsou tam ty portály na esersky je Skype, kde se dá i mluvit. Skype jsem ale využíval spíš na kontakt s rodičema, když jsem byl na intru.

Jak je zřejmý kvalitativní rozdíl mezi komunikací „face to face“ a komunikací po síti, tak stejně výrazný je i rozdíl ve vnímání informace v závislosti na jejím původci. Podobně, jako i v reálném životě, respondenty výrazně zasahují pouze sdělení nejbližších. Ta vyvolávají opravdový zájem i potřebnou míru soucítění.

V tomto případě plní sociální síť funkci jen jednoho z řady komunikačních prostředků – zdrojů informací, který je uživatelsky přívětivý, dostupný a v neposlední řadě i levný.

Filip: Nic proti Facebooku nemám, občas se tam člověk dozví zajímavý věci a takhle, já jsem třeba na Facebooku zjistil, že se mi vdaly dvě spolužačky ze základky a že mají děti. To sem se dozvěděl z Facebooku.

Zuzana: Sleduju statusy, jak sem řekla, ale jen některých, těch nejbližších. Já statusy píšu minimálně. Nejsem zrovna ten typ člověka, co by tam psal, co zrovna snídá a podobně. Řekla bych, že tak jednou týdně tam něco hodím, když se mi přihodí něco opravdu zajímavého, nebo když objevím něco, co by podle mě mohlo zajímat moje přátele, aby o tom věděli.

Blanka: Na Facebooku nejčastěji čtu zprávy, který mi kamarádi píšou, nebo si s kamarády chatuju a to přímo na stránkách Facebooku. Mám ráda přehled akcí, které kdo plánuje a události co se staly a fotky přátel, díky kterým mám neustále přehled o tom co se u nich děje takže to je asi tak jedna z nejlepších funkcí.

Ovšem, jak jsem konstatovala v úvodu, charakteristickou vlastností sociálních sítí je především jejich schopnost rychlého přenosu, prakticky neomezeného množství informací. Zdroji takových informací jsou pro uživatele především tzv. virtuální přátelé. V praktickém životě, odhlédneme-li od takových zdrojů informací, jako je především televize a internet totiž ani není reálné, abychom byli zasyceni tolika informacemi, jako je tomu v případě Facebookové komunikace. Ta je navíc charakterizována typickou zkratkovitostí, a zmíněným užíváním emotikon a nejrůznějších zkratk. Ve své podstatě se tak často jedná jen o určitý druh výkřiků do cybeprostoru a problémem podle mě je fakt, že k nim ve většině případů tak také uživatelé sociálních sítí přistupují. Na jedné straně je tu pravidelně uspokojována přirozená zvědavost a hlad po informacích, na straně druhé je takový prostor charakteristický odstupem, nedůvěrou a zklamáním:

Pavla: Já jsem se nikdy přes internet nezkoušela seznamovat, protože si myslím, je spousta zpráv, že přes internet se může každé přetvařovat. Někdo si dá do Facebooku krásnou fotku, ale pak to bude někdo, o kom nevím jaký ten člověk je, napsat může leccos.

Filip: Já se moc o své soukromí nebojím, protože tam moc nepíšu takhle. Nikdo cizí by se mi tam dostat neměl, to mám nastavený, a ty, co mám v přátelích, tak ty znám. Nemám tam nikoho, koho bych nikdy neviděl.

Hynek: Já nemám potřebu se tam (na Facebooku) zveřejňovat. Jako, jak jsem říkal, abych byl blázen a tam napsal: „Jedu na tejdén k moři“, to je pozvánka, přijďte mě vykrást. S tímhle tím nesouhlasím, na tom, to je takový.

Sandra: Jestli jsou lidi na netu upřímný? Záleží na tom, kdo to je, lidi co znám dobře, tak spíš ano, nečekám od nich nějakou zradu, jenže jak sem řekla u některých nevíš, co zrovna dělají, jestli fakt chodí s tím a tím. Když se někdo chce vytáhnout, tak není nic snazšího, než to dát na fejs. Jsou takový, co neznají míru. Spamují a tak. To víš, že to někdy poznáš, že ten dotyčnej kecá, ale tam se to tak nebere. Horší by bylo, kdyby tě zklamal někdo blízký.

10. Závěr

V úvodu své bakalářské práce jsem si za cíl stanovila, pokusit se popsat, do jaké míry může užívání sociálních sítí ovlivňovat dnešní dospívající mládež v její schopnosti sebereflexe i nahlížení na ostatní.

V teoretické části popisují koncept sociálních sítí, který se v moderním chápání snaží popsat vztahy a vazby mezi jednotlivci i sociálními skupinami. Tyto vazby jsou založeny na reciprocitě i omezeních a vzorce jednání, která generují, jsou součástí naší morálky, etiky i práva. Produktem těchto vazeb uvnitř sociální struktury je však především tzv. sociální kapitál. Sociální kapitál můžeme chápat jako určité vyjádření kvality i množství neformálních vztahů.

Je nasnadě, že dnešní moderní, tzv. informační společnost umožňuje svými technologiemi kvalitativně naprosto odlišný přístup k sociálnímu kapitálu.

Rychlost, objem informací i vzájemná konektivita, kterou účastníkům komunikace poskytují dnešní sociální sítě, by tedy měla být v tomto ohledu výhodou. Ale je tomu skutečně tak?

V dnešní společnosti je pro většinu z nás již nepředstavitelné, žít bez výhod moderních komunikačních prostředků, jako je mobilní telefon a internet. Mobilní telefon nepřinesl pouze zdokonalení komunikačního prostředku, známého již z 19. století. S nástupem využívání služby krátkých textových zpráv (sms) do našeho života vstoupily i stručné, heslovité informace, zasílané prostřednictvím sítí gsm mezi uživateli navzájem. Pro naše předky bylo přitom přijetí telegramu, tedy obdoby dnešní sms víceméně mimořádnou událostí a zcela jistě ne příležitostí k běžné komunikaci.

Ovšem psaní krátkých textových zpráv ještě není tou pravou, online komunikací. Odesílatel neví, zda je adresát zrovna v dosahu svého přístroje, zda si zprávu přečte ihned, nebo až za několik hodin. Často iniciátor komunikace ani neočekává nějakou reakci. Možnost skutečně masové a relativně neomezené komunikace nám přinesl až internet se svými komunikačními programy, tzv. „kecálky“.

V prostorách celosvětového „webu“ tak vznikly první chaty a internetová fóra, která umožňovala svým uživatelům konverzaci na libovolné téma s neomezeným počtem účastníků a v reálném čase.

Další kvalitativní posun pro tyto tzv. sociální sítě přinesl Facebook, který si poněkud neskromně dává za cíl samotnou tvorbu sociálních sítí. Umožňuje to geniální nápad jeho tvůrce, devatenáctiletého studenta Harvardu, Marka Elliota Zuckerberga. Facebook je totiž originální především zavedením prostupnosti informací o jeho uživatelích. Geometrickou řadou tak narůstá počet vzájemně propojených uživatelů i objem zprostředkované komunikace.

Uživateli a tedy konzumenty komunikace po sociálních sítích jsou především mladí lidé. Je to pochopitelné, vzhledem k poměrně krátké historii a charakteru tohoto média. Jak jsem uvedla v teoretické části své práce, tito uživatelé se nalézají v období dospívání, které je charakteristické výraznými změnami a hledáním vlastní identity. Kyberprostor umožňuje dnešním adolescentům experimentovat s různými sociálními dovednostmi, ovšem, na druhou stranu je nutno si uvědomit i jeho limity a možná nebezpečí.

Z rozhovorů s respondenty vyplynulo, že především dostupnost, objem a konečně i forma informací, které zprostředkovávají sociální sítě, paradoxně nemusí vždy vést k posilování sociálního kapitálu.

V případě sociálních sítí se podle mého názoru především projevují omezení, která jsou dána textovou podobou komunikace. Ta prakticky omezuje smyslové vnímání na pouhou četbu textu. Nonverbální složky komunikace jsou nahrazovány tzv. smajlíky nebo emotikonami, případně stylistickými úpravami textu. Je zřejmé, že tato výrazná dekontextualizace komunikace je často zdrojem různých nedorozumění a zcela jistě je i důvodem určité nedůvěry a opatrného přístupu většiny uživatelů k obsahu předávaných informací. Dochází tu k hodnocení informace podle míry osobního kontaktu s jejím autorem. Respondenti vycházejí správně z toho, že lež někoho blízkého, bude snáze odhalena, než dezinformace zprostředkovaného „přítele“. Striktně tedy odlišují mezi původci informací.

Většina uživatelů sociální sítě Facebook dává k dispozici pouze nejnútnejší informace o své osobě a snaží se své soukromí chránit. Respondenti si vesměs uvědomují možné negativní důsledky neuváženého sdílení osobních informací na internetu.

Koncept prostupnosti informací o „facebookových přátelích“ tak podle mého názoru dostává trhliny v tom smyslu, že sice vytváří virtuální sociální sítě, ovšem pevné jen tak, jak jsou pevné sociální vazby v reálném životě. Možná je slovo „virtuální“ v tomto ohledu nejužitečnější, protože hodnota sociálního kontaktu je zřejmě přímo úměrná jeho intenzitě a kvalitě. Více než snaha, navazovat nová, virtuální „přátelství“ se u respondentů projevuje racionální přístup k sociální síti, jako komunikačnímu prostředku. Je dostupná, rychlá a hlavně, levná. Život dospívajících je plný setkání, společných akcí a zájmů, a v tomto ohledu jsou sociální sítě nezastupitelné. Většina respondentů oceňovala právě možnost rychlé a hromadné komunikace a sdílení souborů se svými spolužáky a kamarády.

Mladí lidé samozřejmě volí i jiné prostředky komunikace, jako je mobilní telefon, nebo např. aplikace Skype, ale vždy se jedná o blízké osoby, členy rodiny nebo skutečné přátele. Je zjevné, že hlasová komunikace, byť jistě efektivnější, než textová, zůstává vyhrazena těm zásadnějším sdělením.

Jak jsem uvedla, přestože přístup na sociální sítě vyžaduje určitou formu registrace, nabízí vždy také anonymitu. V prostředí sociálních sítí lze měnit svou identitu, vydávat se zcela účelově za konkrétní osoby a zneužívat přitom k tomu informace, získané z identit předchozích. Každá komunikace, která je vedena pouze v rámci sociální sítě nemůže být proto nikdy důvěryhodná. Extrémní případy, kdy byl prvotní kontakt s obětí navázán psychotickým pachatelem právě prostřednictvím sociální sítě, to jen dokládají.

Daleko početnější ovšem budou případy, kdy se uživatelé stylizují do určitých rolí pod tlakem svého okolí, módních trendů a všeho, co je „in“. Je otázkou, zda taková povrchnost, vyvolaná nemožností přirozené kontroly ve virtuálním světě nemůže být do budoucna pro jejich nositele daleko závažnějším problémem. Respondenti se běžně setkávají se lží během komunikace na sociálních sítích, ale výrazně ji odsuzují pouze v případě těch nejbližších a někdy se k ní i sami uchylují. Lhaní na sociální sítí tak není dospívající mládeží tak negativně vnímáno, jako je tomu v reálném životě. Podle mého názoru se jedná o příklad tzv. komunikační disinhibice, tedy předpokladu, že během internetové komunikace se lidé projevují sníženou sebekontrolou a spíše pudovým chováním.

Mnozí mladí uživatelé internetu tráví na „sítí“ několik hodin denně a webové aplikace sociálních sítí typu Facebook přitom již spouští zcela automaticky.

Komunikaci na sociální sítí se věnují v přestávkách, mezi „brouzdáním“ po internetu, hraním her nebo přípravou do školy. Vliv komunikační disinhibice na vývoj identity člověka v období adolescence podle mého názoru nelze přehlížet a zcela jistě by si zasloužil ucelený výzkum. Často diskutovaným tématem většiny respondentů je i ztráta času, která je s komunikací na sociálních sítích spojena. Zdá se to být trochu protimluv, když jsem tuto komunikaci označila již jako rychlou a heslovitou, ale opak je pravdou. Ve skutečnosti je často množství „přátel“ na sociálních sítích důvodem mnoha hodin, strávených u počítače. A nejenom u počítače. Dnešní mobilní zařízení umožňují přístup k sociálním sítím prakticky odkudkoliv. Mladí lidé tak „zabíjejí“ nudu ve škole bezduchou komunikací s vrstevníky. Někteří udávají, že jsou na sociální sítí od ráno do večera a to jistě již stojí za zamyšlení. V souvislosti s intenzitou užívání sociálních sítí jsem během rozhovorů narazila na neoddělitelný prvek každé elektronické komunikace, tzv. „spam“. Jako spam označují uživatelé Facebooku ty

zprávy, které jsou početné a svým obsahem prázdné a obtěžující.

V lepším případě jsou pouze produktem nudy, v tom horším, důsledkem permanentní závislosti a potřeby některých uživatelů sociálních sítí mít vlastní „publikum“.

Způsob internetové komunikace dnešní dospívající mládeže vnímám jako výsledek spojení dvou těžko porovnatelných rovnic. Na jedné straně tu máme moderní technologii, která je čím dál tím více dostupnější, dnes již prakticky není problém, být na „síti“ celý den. Je to komunikace velice rychlá, s možností přesunu obrovského množství informací prakticky neomezenému počtu uživatelů a to v reálném čase. Na straně druhé stojí člověk, se všemi svými přírodou danými omezeními, který informace vkládá a zároveň i přijímá. Nový komunikační prostor má daleko větší nároky na schopnost člověka přiřadit tomu informací jeho specifickou hodnotu. V případě aplikací typu Facebook je ovšem zcela potlačena nonverbální složka komunikace, výměna informací je rychlá, jsou užívány nejrůznější zkratky a emotikony. Mnohdy se vlastně ani nejedná o komunikaci, ale spíše o určitou formu výkřiků do cyberprostoru – viz. populární „zed“ (wall) aplikace Facebook. Člověk se tedy svým projevem přizpůsobuje vlastnostem komunikačního média a je si zároveň i často vědom možných rizik takovéto, velmi odosobněné, formy komunikace. Dospívající mládež, která dnes již může volit způsob komunikace, pochopitelně podléhá i nejrůznějším módním trendům.

To ostatně potvrzuje úspěch Facebooku - měřeno počtem registrovaných uživatelů.

Z mého pohledu se v tomto případě jedná především o šikovný marketingový tah, kdy internetová aplikace nabízí přesně to, co od ní její uživatelé očekávají a možná i to, co by spíše očekávat měli.

Především možnost vzájemného sdílení internetových odkazů a souborů, ať již jde o hudbu, obrázky nebo video je pro dnešní dospívající mládež nepochybně atraktivní. Je však iluzorní se domnívat, že sociální sítě mohou utvářet „přátelství“ tak, jak to často deklarují. Spíše jsou jen dalším prostředkem komunikace, který doplňuje prvotní pasivní konzumaci informací na internetu o jeho přirozenou, aktivní složku a nutno dodat, že to dělá výborně. Ke slovu pak jen tak mimochodem ovšem také přichází otevřený i skrytý marketingový průzkum potřeb uživatelů, jehož výsledkem je i například cílené zaměření konkrétních produktů na konkrétní vzorek populace.

Pro důvěrnou a osobní komunikaci volí současná dospívající mládež přes všechnu nespornou atraktivitu sociálních sítí jiné prostředky komunikace. Samozřejmě preferuje komunikaci „face to face“, ovšem v případě potřeby sahá především k mobilnímu telefonu, anebo hlasovému přenosu po internetu prostřednictvím aplikace Skype. Činí tak podle mého názoru především právě proto, že tento způsob komunikace je více osobní a proto je i vyhrazen jen těm nejbližším přátelům a rodině. Jistě, je pravda, že řada rodičů nemá účet na Facebooku a účty za hovory mobilnímu operátoru mohou být pro mladého člověka neúměrně vysoké. To však jsou podle mého mínění spíše podružné důvody. Je jistě těžko představitelné, že by někdo prostřednictvím mobilního telefonu komunikoval každý den se svými několika sty „přáteli“, jak to v jiné, specifické podobě umožňuje Facebook.

Z provedeného výzkumu jednoznačně vyplývá, že sociální sítě jsou pro dospívající mládež především jen jedním z mnoha komunikačních prostředků. Ten je lákavý především svou dostupností i možností „zabít“ nudu. V této souvislosti jistě není přehnané mluvit o sociálních sítích, jako o „dobrém sluhovi“. Jsou především rychlým prostředkem komunikace celých komunit lidí, které spojuje nejen např. věk a zájmy, ale také i smýšlení nebo politické cíle.

Je ovšem nutné podotknout, že můj vzorek respondentů měl, díky relativně nedávnému nástupu aplikace Facebook přeci jen jistou výhodu. S možnostmi, které tyto webové služby nabízejí, se totiž seznámil v relativně pozdním věku a svou roli již jistě sehrála i předchozí zkušenost s tzv. chat aplikacemi. To je podle mého názoru také důvodem spíše pragmatického přístupu většiny respondentů k tomuto médiu.

Otázkou ovšem zůstává, do jaké míry bude sociálními sítěmi zasažena generace dnešních dětí, které mají přístup k internetu prakticky od útlého věku a často bez základní kontroly. Hranice mezi virtuálním a reálným světem tak pro ně mohou v budoucnosti ztratit zřetelnost i význam a sociální sítě nabýt skutečně charakteru „zlého pána“.

Dospívání, jak jsem popsala v teoretické části, je složitý proces, který podle mého názoru nemůže žádná moderní informační technologie nějak výrazně urychlit. Naopak, přesycení bezobsažnou a citově plochou komunikací, bez spojení se skutečným, reálným prožitkem, může u některých jedinců vyvolat pokřivené vnímání

nejen svého okolí, ale především sebe sama. Případy určité formy závislosti u uživatelů sociálních sítí se objevily i v mém výzkumu.

Snaha být neustále „online“, která již mnohdy ovlivňuje samotnou kvalitu života dospívajícího člověka, tak ve skutečnosti může být jen cestou do prázdná cyberprostoru, kde nepotkáme nejen žádné skutečné přátele, ale často ani sebe sama.

11. Zdroje:

1. ARNETT, Jeffrey Jensen. *Emerging Adulthood: What Is It, and What Is It Good For?* Clark University [online]. 2007 [cit. 2010-11-05]. Dostupný z WWW: <http://www.jeffreyarnett.com/articles/ARNETT_2007_Emerging_Adulthood_What_is_it_and_What.pdf>.
2. ARNETT, Jeffrey Jensen. *Emerging Adulthood*. V pořadu The Agenda with Steve Paikin [online]. 2010-09-21 [cit. 2010-19-03]. Dostupný z WWW: <http://www.youtube.com/watch?v=Y_f8DmU-gQQ>.
3. ARRINGTON, Michael. Perspective: *Facebook Is Now 5th Most Valuable*. U.S. Internet Company [online]. 2007-10-25 [cit. 2010-06-03]. Dostupný z WWW: <<http://techcrunch.com/2007/10/25/perspective-facebook-is-now-5th-most-valuable-us-internet-company/>>.
4. BAUMAN Zygmund. *Úvahy o postmoderní době*. Vyd. 2. - Praha: SLON. Edice POST. 2006 165 s. ISBN: 80-86429-11-3.
5. BERNERS-LEE Tim, HENDLER James, LASSILA Ora. *The Semantic Web* [online]. 2001-05-01 [cit. 2010-05-13]. Dostupný z WWW: <http://www.cs.aue.auc.dk/~legind/F8S_IR_kursus/IRobligatorisk/semantic_web.pdf>.
6. BERNERS-LEE, Tim. *Transcript of talk to the LCS 35th Anniversary celebrations, Cambridge Massachusetts* [online]. 1999-04-14 [cit. 2010-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.w3.org/1999/04/13-tbl.html>>.
7. BIANCHINI, Gina. Interview [online]. 2009-11-28 [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.bbc.co.uk/blogs/digitalrevolution/2009/11/rushes-sequences-gina-bianchin.shtml>>.
8. BLAŽKOVÁ, Eva. *Sebereprezentace v online seznamkách*. Masarykova univerzita, Brno 2010 [online]. 2010-05-07 [cit. 2010-12-03]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/th/263496/fss_b/?lang=en>.
9. BOURDIEU, Pierre. *Cultural Reproduction and Social Reproduction* [online]. 1973 [cit. 2010-04-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.scribd.com/doc/39994014/Bourdieu-1973-Cultural-Reproduction-and-Social-Reproduction>>.
10. BOYD M. Danah, ELLISON B. Nicole. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship*. University of California-Berkeley [online]. 2007-20-24 [cit. 2010-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html>>.
11. BUCHER Martina, SCHMIDT Agnes. *Sprache und Kommunikation im Internet* [online]. August 2009 [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.uibk.ac.at/psychologie/mitarbeiter/leidlmair/einfuehrung.pdf>>.

12. BURT, Ronald S. *The Social Capital of Structural Holes*. 2001 [online]. [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://faculty.chicagobooth.edu/ronald.burt/research/SCSH.pdf>>.
13. BUŠTÍKOVÁ, Lenka. *Analýza sociálních sítí* [online]. Sociologický časopis, XXXV (2/1999) [cit. 2010-04-03]. Dostupný z WWW: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/42a6c78198cacdc20c3a2da286e0c226ef935606_210_193B_USTI.pdf>.
14. Cisco Systems, Inc., Annual Security Report 2010 [online]. 2010-12-08 [cit. 2010-06-03]. Dostupný z WWW: <http://www.socio.com/en/US/prod/collateral/vpndevc/security_anual_report_2010.pdf>
15. CLARKE, Patsy. *The Internet as a Medium for qualitative research*. 2000 [online]. April 2004 [cit. 2010-07-13]. Dostupný z WWW: <<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.99.9356&rep=rep1&type=pdf>>.
16. COLEMAN, James Samuel. *Foundations of Social Theory*. First Harvard University Press paperback edition 1994. ISBN 0-674-312255-2.
17. Comparative Study of Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0, [online]. 2008-02-01 [cit. 2010-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://shodhganga.inflibnet.ac.in/dxml/bitstream/handle/1944/1285/54.pdf?sequence=1>>.
18. CRANSTON Pete, DAVIES Tim. *Future Connect, A Review of Social Networking Today, Tomorrow and Beyond -An Analysis of the Challenges for AIDS Communicators 2009* [online]. [cit. 2010-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.communicationforsocialchange.org/pdfs/future%20connect.pdf>>.
19. Cyworld: South Korea's leading social network 2010 [online]. [cit. 2010-06-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.squidoo.com/cyworld>>.
20. ČSÚ český statistický úřad. Uživatelé Facebooku v České republice; 2010 [online]. 2011-02-22 [cit. 2011-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/1_uzivatele_facebooku_v_ceske_republice>.
21. DAGRIS, Manohla. *Millions of Friends, but Not Very Popular*, New York Times Review [online]. 2010-09-23 [cit. 2010-06-03]. Dostupný z WWW: <<http://movies.nytimes.com/2010/09/24/movies/24nyffsocial.html>>.
22. DELFINO Manuela, MANCA Stefania. *The expression of social presence through the use of figurative language in a web-based learning environment* [online]. [cit. 2010-11-03]. Dostupný z WWW: <http://www.itd.cnr.it/home/Manuela_Delfino/Paper/Delfino-Manca_CHB.pdf>.
23. DIEKMANN, Andreas. *The Power of Reciprocity* Swiss Federal Institute of Technology [online]. 2004 [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <http://www.socio.ethz.ch/modsim/tagungen/zuerich04/Andreas_Diekman1.pdf>.

24. E-mail: definice. [online]. [cit. 2010-04-20]. Dostupný z WWW: <http://www.webopedia.com/TERM/E/e_mail.html>.
25. Facebook, *Statement of Rights and Responsibilities*. 2010 [online]. [cit. 2010-06-03]. Dostupný z WWW: <<http://cs-cz.facebook.com/terms.php?ref=pf>>.
26. Facebook, statistika. [online]. ©2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.facebook.com/press/info.php?statistics>>.
27. Facebook, tiskové středisko [online]. ©2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.facebook.com/press/info.php?statistics>>.
28. FARR, James. *Social Capital, a Conceptual History* [online]. University of Minnesota. 2004-02-01. [cit. 2010-04-04]. Dostupný z WWW. <[http://www.paunite.org/Resources/Social%20Capital%20-%20A%20Conceptual%20History%20\(Jim%20Farr%202004\).pdf](http://www.paunite.org/Resources/Social%20Capital%20-%20A%20Conceptual%20History%20(Jim%20Farr%202004).pdf)>.
29. GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Vyd. 1. Praha: ARGO, 2003. 596 s. ISBN 80-7203-124-4.
30. GOLUB Benjamin, JACKSON Matthew O., *How Homiphily Affects Difusion and Learning in Networks* [online]. 2011-02-09 [cit. 2011-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.stanford.edu/~jacksonm/homophily.pdf>>.
31. GREEN D. Christopher. *Classics in the History of Psychology*. An internet resource developed by York University, Toronto, Ontario [online]. July 2009 [cit. 2010-11-03]. Dostupný z WWW: <<http://psychclassics.yorku.ca/Hall/Adolescence/chap17.htm>>. ISSN 1492-3713
32. HAMID, Saad. *Web 1.0 vs Web 2.0, the Difference*, Sizlopedia [online]. 2007-08-18 [cit. 2010-05-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.sizlopedia.com/2007/08/18/web-10-vs-web-20-the-visual-difference/>>.
33. HAVIGHURST Robert. *Developmental Theorist*, Miami Dade Community College [cit. 2010-11-03] Dostupný z WWW: <<http://faculty.mdc.edu/jmcnair/EDF3214%20Topic%20Outline/Robert%20Havighurst.htm>>.
34. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 978-80-7367-485-4.
35. HOGAN, Bernie. *Pinwheel Layout to Highlight Community Structure* Research Fellow [online]. Oxford Internet Institute 2010-07-01 [cit. 2010-07-12]. Dostupný z WWW: <http://www.cmu.edu/joss/content/issues/2010jossviz/2_Hogan.htm>.
36. HRANIČKA, Jan. *Jak dospět k dospělosti*. Masarykova univerzita, Brno [online]. 2007 [cit. 2010-09-01]. Dostupný z WWW: http://is.muni.cz/th/52737/fss_m/ >. Diplomová práce, MU Brno.

37. HUMPOLÍČEK, Pavel. *Mladá dospělost*, prezentace [online]. [cit. 2010-12-09] Dostupný z WWW: <http://www.phil.muni.cz/.../Vyv_ps_I_Prezentace_I_MladaDospelost.ppt>.
38. CHAPPELL, Brian. *Social Network Analysis Report – Geographic – Demographic and Traffic Data Revealed*. Ignite Social Media Blog [online]. 2010-06-02 [cit. 2010-12-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.ignitesocialmedia.com/social-media-stats/2010-social-network-analysis-report/>>.
39. CheckFacebook.com [online]. Data for 2010-11-3 [cit. 2010-11-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.checkfacebook.com/>>.
40. Instant messaging, definice [online]. [cit. 2010-04-20]. Dostupný z WWW: <http://www.webopedia.com/TERM/I/instant_messaging.html>.
41. JOHNSON, Björn and LUNDVALL. Bengt-Åke. Why all this fuss about codified and tacit knowledge? Aalborg University [online]. January 18-20 2001 [cit. 2010-11-03]. Dostupný z WWW: http://www.druid.dk/conferences/winter2001/paper-winter/Paper/johnson_lundvall.pdf
42. KAŠPÁRKOVÁ Lucie, RUNDUSOVÁ Alena, VYHNÁLKOVÁ Ivana. *Sociální kapitál* [online]. 2009-01-02 [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <http://fse1.ujep.cz/materialy/KFU_huncova_UFN_Kasparkova1.pdf>.
43. KOČOVÁ, Hana. *Situační kontext antisociálního chování adolescentů* [online]. Masarykova univerzita, Brno 2007 [cit. 2010-08-09]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/th/86007/ff_m/DP_Kocova.pdf>.
44. KOHOUTEK, Rudolf. *Úvod do vývojové psychologie* [online]. 2011-03-16 [cit. 2011-03-17]. Dostupný z WWW: <www.ped.muni.cz/wpsy/old/stud_materialy/koh_vyv_ps.htm>.
45. KOHOUTEK, Rudolf. *Vývojově psychologická teorie S. Freuda, E. H. Eriksona, J. Piageta a L. Kohlberga* 2010 [online]. 2010-02-12 [cit. 2010-09-17]. Dostupný z WWW: <<http://rudolfkohoutek.blog.cz/1002/vyvojove-psychologicke-teorie>>.
46. LANGMEIER Josef, KREJČÍŘOVÁ Dana. *Vývojová psychologie*. Vyd. 4. - Praha: Grada Publishing a.s., edice: Psyché: 2007. 352 s. ISBN: 80-247-1284-9, E str. 170.
47. LENHART Amanda, MADDEN Mary, MACGILL Alexandra Rankin, SMITH Aaron. *Teens and Social Media* [online]. 2007-12-19 [cit. 2010-03-09]. Dostupný z WWW: <http://www.pewinternet.org/~media/Files/Reports/2007/PIP_Teens_Social_Media_Final.pdf>.
48. LIN, Nan. *A Theory of social capital* [online]. ©1999 [cit. 2010-04-04]. Dostupný z WWW: <<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.96.3792&rep=rep1&type=pdf>>.

49. LYLE, Andrew. *neowin.net*, Facebook is now 500 million strong [online]. 2010-07-21 [cit. 2010-11-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.neowin.net/news/facebook-is-now-500-million-strong>>.
50. MARCIA, James. *Identity Status Theory*. Development and validation of ego identity status [online]. *Journal of Personality and Social Psychology* [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.learning-theories.com/identity-status-theory-marcia.html>>.
51. MRKVIČKA, Tomáš. *Sémantický web: blížká budoucnost world wide webu*. 2002. [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.phil.muni.cz/kivi/clanky.php?cl=27&akce=t>>.
52. NAIK, Umesha. *Comparative Study of Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0*. University of Allahabad [online]. February 28-29 & March 1, 2008 [cit. 2010-19-03]. Dostupný z WWW: <<http://shodhganga.inflibnet.ac.in/dxml/bitstream/handle/1944/1285/54.pdf?sequence=1>>.
53. NEWTON Media, tisková zpráva společnosti [online]. 2010-09-01 [cit. 2010-10-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.newtonmedia.cz/sledujeme-site-newton-media>>.
54. O'REILLY, Tim. *What is Web 2.0*, 2005 [online]. 2005-09-30 [cit. 2010-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>>.
55. PLAŇAVA Ivo, PILÁT Milan. *Děti, mládež a rodiny v období transformace*. Brno: Barrister & Principal. 2002. 292 s. ISBN 80-86598-36-5.
56. PLHÁKOVÁ Alena. *Dějiny psychologie*. Vyd. 1. - Praha Grada 2006. 328 s. ISBN: 978-80-247-0871-3.
57. ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie osobnosti*. Grada Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-3133-9.
58. SIMMEL, Georg. *The prelim summaries* [online]. [cit. 2010-04-15]. Dostupný z WWW: <<http://ssr1.uchicago.edu/PRELIMS/Theory/simmel.html>>.
59. SNOW John and The Cholera Epidemic, *hydroville curriculum projekt*. OREGON State University [online]. [cit. 2010-07-03]. Dostupný z WWW: <http://hydroville.org/system/files/u3/John_Snow_2_05.pdf>.
60. SULER, John. *The Online Disinhibition Effect 2004* [online]. August 2004 [cit. 2010-11-03]. Dostupný z WWW: <<http://users.rider.edu/~suler/psyber/disinhibit.html>>.
61. SULER, John. *The Psychology of Cyberspace*. Department of Psychology, Science and Technology Center Rider University [online]. June 2005 [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW: <<http://users.rider.edu/~suler/psyber/overview.html>>.
62. SULER John. *Do Boys (and Girls) Just Wanna Have Fun? Gender-Switching in Cyberspace 2004*. [online]. April 1999 [cit. 2010-11-03] Dostupný z WWW: <<http://users.rider.edu/~suler/psyber/genderswap.html>>.

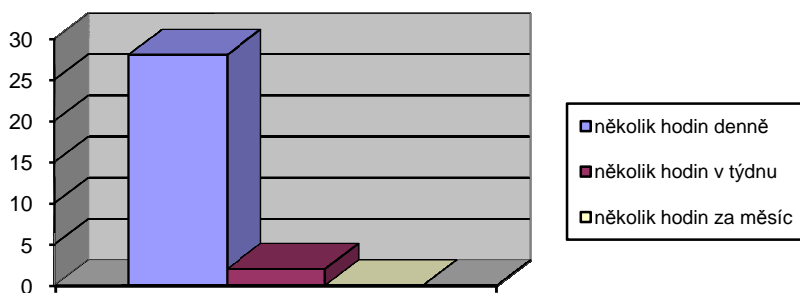
63. SULER, John. *The Psychology of Cyberspace*, Overview and "Guided Tour" 2005 [online]. [cit. 2010-08-07]. Dostupný z WWW: <<http://users.rider.edu/~suler/psycyber/overview.html>>.
64. SULER, John. *The Psychology of Cyberspace: The Black Hole of Cyberspace* 1997 [online]. May 1997 [cit. 2010-08-07]. Dostupný z WWW: <<http://users.rider.edu/~suler/psycyber/blackhole.html>>.
65. SULER, John. *The Psychology of Cyberspace: The Online Disinhibition Effect* 2010 [online]. August 2004 [cit. 2010-07-13]. Dostupný z WWW: <<http://users.rider.edu/~suler/psycyber/disinhibit.html>>.
66. STRAUSS Anselm, CORBINOVÁ Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu / Postupy a techniky metody Zakotvené teorie*. Albert Boskovice. 1999 225 s. ISBN 8085834-60-X.
67. ŠMAHEL, David. *Internet v rukou adolescentů: přínos nebo hrozba? Vztahy adolescentů ve virtuálním prostředí v kontextu teorie Marcoo*, duben 2005 [online]. [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW: <<http://ivdmr.fss.muni.cz/info/storage/smahel-duben2005.pdf>>.
68. ŠMAHEL, David. *Souvislosti reálné a virtuální identity dospívajících* [online]. 2003 [cit. 2010-12-21]. Dostupný z WWW: <http://fss.muni.cz/~smahel/seminar2003/vrid_smahel.pdf>.
69. ŠVAMBERK, Alex. Novinky.cz. [online]. 2010-03-09 [cit. 2010-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.monitoruji.cz/ze-sveta/182989/sedmnactiletou-obet-si-nasel-na-facebooku-znasilnil-ji-a-zavrazdil>>.
70. TABUCHI, Hiroko. *Facebook Wins Relatively Few Friends in Japan*. The New York Times. [online]. 2011-01-09. [cit. 2011-01-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.nytimes.com/2011/01/10/technology/10facebook.html>>.
71. TechCrunch, Chinese Social Networks 'Virtually' Out-Earn Facebook And MySpace: A Market Analysis 2009 [online]. 2009-04-05 [cit. 2010-06-17]. Dostupný z WWW: <<http://techcrunch.com/2009/04/05/chinese-social-networks-virtually-out-earn-facebook-and-myspace-a-market-analysis>>.
72. TOUŠEK, Laco. *Problematika vytváření relačních dat: příklad analýzy sociálních sítí bezdomovců*. Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu, KSA FF ZČU Plzeň [online]. Březen 2009 [cit. 2010-04-06]. Dostupný z WWW: <<http://antropologie.zcu.cz/webzin/problematika-vytvareni-relacnich-dat-priklad-analyzy-socialnich-siti-bezdomovcu>>.

73. THRIFT, Nigel. *Knowing Capitalism* [online]. ©2005 [cit. 2010-19-03]. Dostupný z WWW: <http://www.google.com/books?hl=cs&lr=&id=AazrLYOaetwC&oi=fnd&pg=PP8&dq=Thrift+N.+Knowing+Capitalism&ots=iOS1jyCBf&sig=eHx_EY01_gD3ouj4TkDiXVKxl48#v=onepage&q=Thrift%20N.%20Knowing%20Capitalism&f=false>.
74. VALUNZUELA Sebastián, PARK Namsu, Kerk F. Kee. *Lessons from Facebook: The Effect of Social Network Sites on College Students' Social Capital 2008* [online]. [cit. 2010-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.mendeley.com/research/lessons-facebook-effect-social-network-sites-college-students-social-capital/>>.
75. VAN DER MERWE, Rudolph. *Structural Holes And Online Social Networks* [online]. 2007-09-15 [cit. 2010-12-05]. Dostupný z WWW: <<http://ezinearticles.com/?Structural-Holes-And-Online-Social-Networks&id=744899>>.
76. ZICH, František. *Empirický výzkum Sociální kapitál – pojem a měření VŠFS* [online]. 2005-04-15 [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.vsfs.cz/zpravy/2005/z050121b.doc>>.

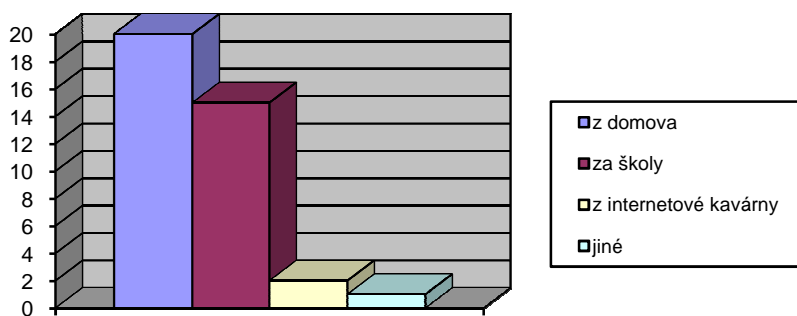
12. Přílohy:

12.1. Výsledná tabulka úvodních dotazníků

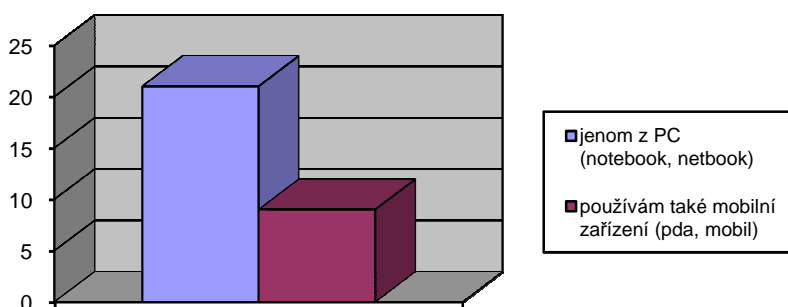
1) Kolik času trávíte na internetu?	
několik hodin denně	28
několik hodin v týdnu	2
několik hodin za měsíc	0

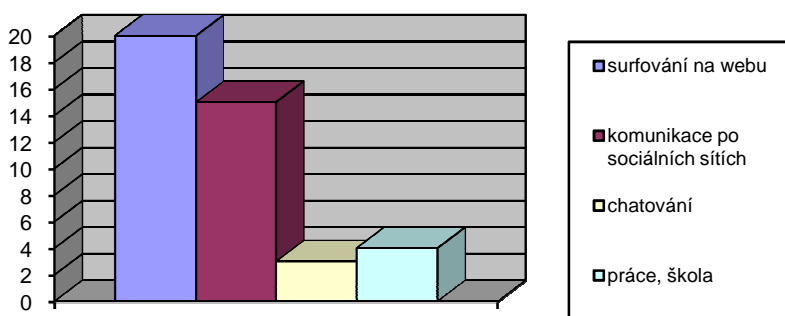
2) K internetu se připojete?	
z domova	20
za školy	15
z internetové kavárny	2
jiné	1

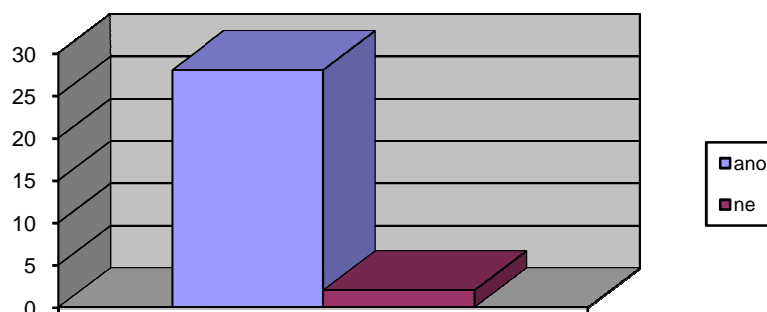
3) Jak se připojíte k internetu?	
jenom z PC (notebook, netbook)	21
používám také mobilní zařízení (pda, mobil)	9

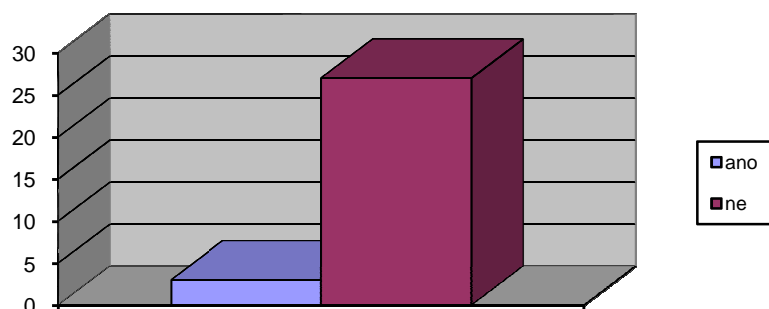
4) Co děláte na internetu nejvíce?	
surfování na webu	20
komunikace po sociálních sítích	15
chatování	3
práce, škola	4

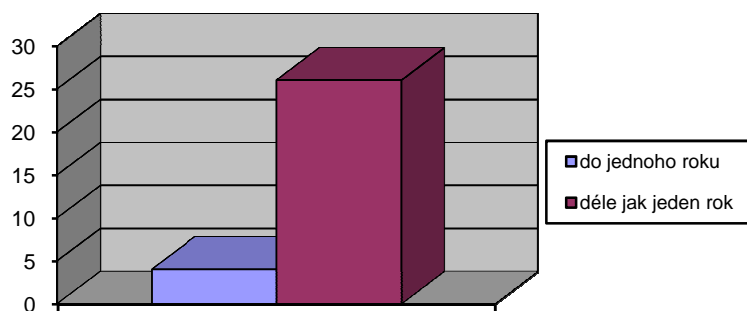
5) Máte svůj profil na facebooku?	
ano	28
ne	2
používám i jinou sociální síť,:	
Skype	10
ICQ	10

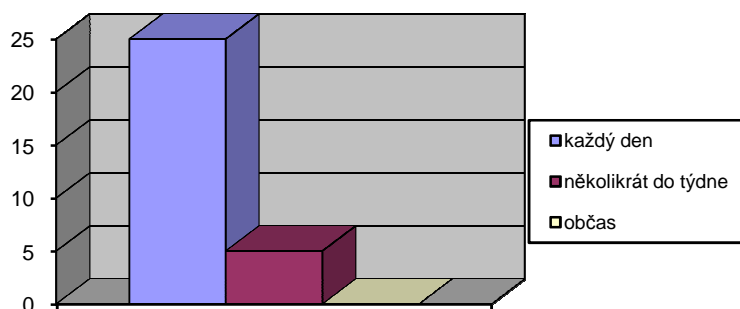
6) Znáte někoho ze spolužáků, kdo nemá profil na Facebooku?	
ano	3
ne	27

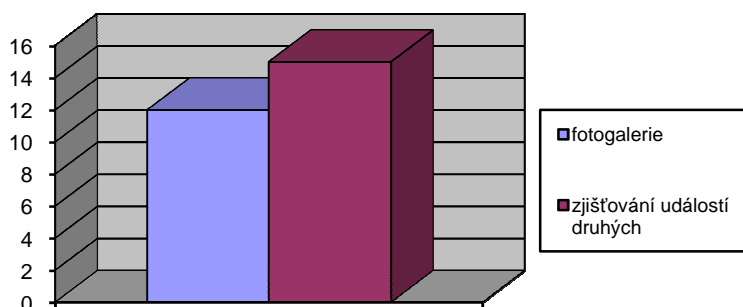
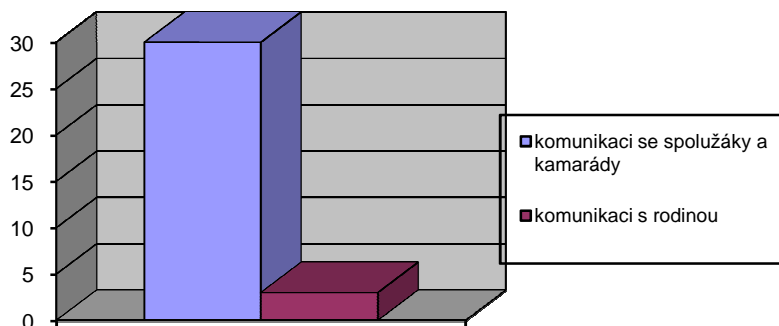
7) Jak dlouho máte svůj profil na Facebooku?	
do jednoho roku	4
déle jak jeden rok	26

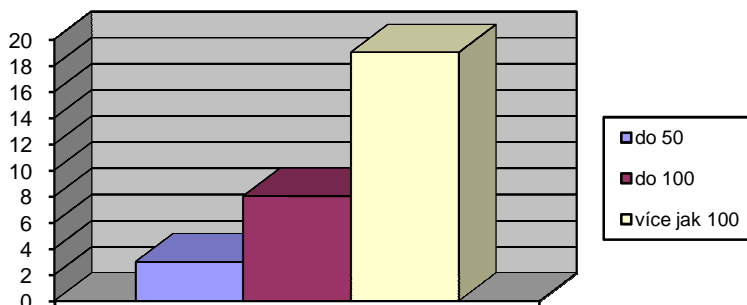
8) Jak často navštěvujete Facebook?	
každý den	25
několikrát do týdne	5
občas	0

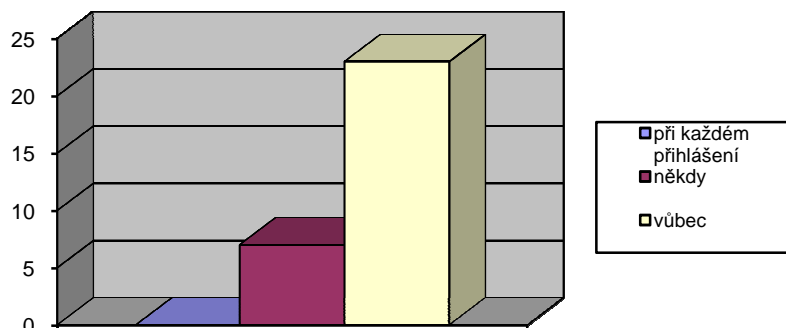
9) Facebook používáte hlavně kvůli:	
komunikaci se spolužáky a kamarády	30
komunikaci s rodinou	3
jiný účel, prosím uveďte jaký:	
fotogalerie	12
zjišťování událostí druhých	15

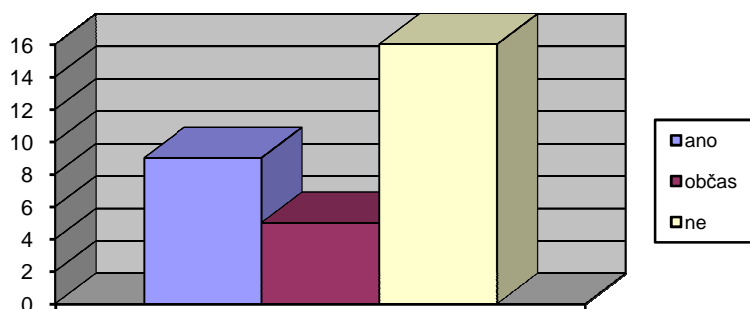
10) Kolik z přátel na Facebooku potkáváte v reálném životě?	
do 50	3
do 100	8
více jak 100	19

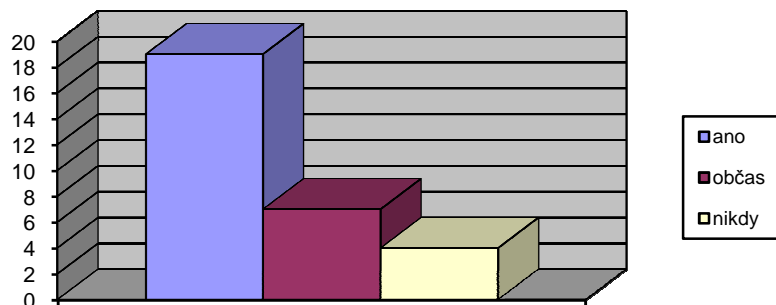
11) Hrajete na Facebooku hry?	
při každém přihlášení	0
někdy	7
vůbec	23

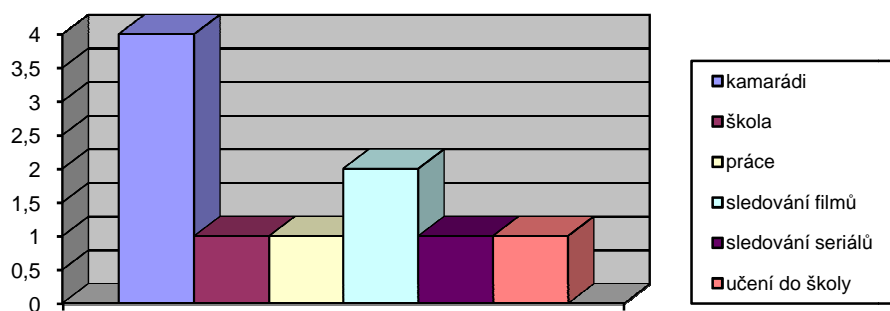
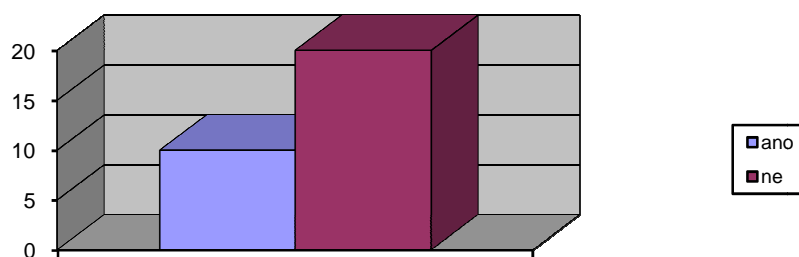
12) Používáte další aplikace na Facebooku?	
ano	9
občas	5
ne	16

13) Prohlížíte si na Facebooku reklamní odkazy?	
ano	19
občas	7
nikdy	4

14) Dovedete si představit svůj život bez přístupu na Facebook?	
ano	10
ne	20
Pokud ano, uveďte prosím, jaké činnosti by jste se místo toho věnoval(a)?	
kamarádi	4
škola	1
práce	1
sledování filmů	2
sledování seriálů	1
učení do školy	1

12.2. Tabulky otevřeného kódování

Otevřené kódování	Pavla
Výrok	Popis
<p>Mě do toho (Facebooku) naverbovala kamarádka...vlastně do dneška tam řešíme spoustu věcí od křížáků (Červeného kříže), takže ten impuls nepřišel od spolužáků a řeším tam spíš ty věci jako „pracovní“. Je to takovej rychlej spoj.</p> <p>Když mám málo času, tak jenom zkouknu, jestli po mně někdo nechce nějaký informace, nebo tak...rychle projedu hlavní stranu.</p> <p>To urychlení komunikace je dobrý, když něco potřebuju, tak večer vim, když potřebuju něco vyřešit se dvěma, 3 lidma najednou, tak se tam ukážu.</p> <p>Třeba přes chat se řeší příklady z matiky. Teď během zkouškového, jsme si posílali příklady z matiky, v deset večer je to nejrychlejší.</p> <p>Když je někdo na chatu, tak je to rychlejší, když chci někomu něco říct. Třeba, když někdo mi napíše na mobil, a já zrovna jsem ho někde zapoměla, tak napíšu až potom, ale když je někdo na chatu, tak odpoví hned...je to prostě rychlejší.</p> <p>Na facebooku je podle mě víc těch informací...který...prostě jedním uchem tam a druhým ven.</p> <p>Podle mě jim chybí informace, prostě si zvykly na ten komfort, že si přečtou, kdo co dělá a co se stalo, když jsou mimo to centrum tý grupy těch největších kamarádů, a tak jim to asi začalo chybět, protože na to byli nějakou dobu zvyklý.</p>	<p>Rychlost, praktičnost</p>

<p>To sleduju spíš tak „letem světem“, když se mi na monitoru zobrazí, co, co se stalo za posledních 4 – 5 hodin, víc toho nevidím.</p> <p>Jsou lidi, co tam píšou zásadně ve zkratkách, někdy nenapíšu celý slovo...takový ty běžný zkratky...a pak jsou lidi, co používají zkratky úplně na všechno...občas tomu nerozumím, přijde mi věta a ta je z pěti zkratek a fakt je to celá věta...a já rozumím dvěma. Ty zkratky jsou čím dál novější a je jich čím dál víc.</p> <p>Obsahem této komunikace na zdi jsou 2, 3 věty, někdo občas, že ta zpráva má 2, 3 řádky...někdy je tam jenom smajlík, nebo jedno slovo...Na tom chatu je to už třeba konkrétně o něčem.</p> <p>Já to vidím na těch táborech, ty děti...mají strašně úzkou slovní zásobu...oni mají omezenou, svůj okruh slov, který používají. Oni, když třeba potom mají vymyslet nějakou scénku, zaimprovizovat, dobře, vím, že to každému neumí, ale oni třeba nedokážou jedno slovo nahradit nějakým jiným.</p>	<p>Kvalita komunikace</p>
<p>Jsou lidi, co tam píšou úplně všechno, to už je takovej spam face...takový jsou tam taky. Některý lidi mi vyloženě spamují hlavní stránku...píšou tam úplně všechno...„přišel jsem“, „jdu si koupit oběd“, „přišel jsem z Kauflandu, jdu vařit“ a „kuře bylo dobrý“...každý status je jiný. Nevím, jestli ty lidi musí být pořád připojený...ale vidím tam kolikrát, že to je napsané z počítače a jindy zase z mobilu...oni se připojují přes telefon.</p>	<p>Zabití nudy</p>

<p>Ztráta soukromí – potřeba se svěřit? Když to tak vezmu...když bych to rozdělila na kamarády a fakt přátele, tak tohle jsou spíš ty lidi z těch kamarádů, co tam napíšíou kdejakou blbost. Rozdělení kamarádi versus přátelé! Ty přátelé spíš něco takovýho napíšíou, když se jim něco stane, když je to něco převratnýho, když je v tom nějaká emoce...nebo tak.</p> <p>Já ten Skype využívám hlavně proto, že mluvím s rodičema, pak ještě strejda, a mám tam pár kamarádů, s kterýma něco prohodím...myslím si, že kdyby to šlo (hlasový přenos na Facebooku), že by s tím některý lidi otravovali.</p> <p>Z rodiny mám na Facebooku akorát brácha a ségru, to je všechno. Rodiče na Facebook nechodí.</p>	<p>Kamarádi, rodina versus přátelé na facebooku</p>
<p>Já když vím, že toho člověka uvidím, tak mu nějakou informaci raději řeknu, ale když vím, že ho třeba tejdne, nebo 14 dní nevidím a je to nějaká věc, kterou potřebuju sdělit, tak mu to prostě napíšíu, protože jiná možnost není.</p> <p>Seznamování přes facebook je jednodušší, než někde venku...lidi si mě sami chtějí přidat...tak si je přidám...a když je to pěkný chlap, je to lepší.</p>	<p>Preference způsobu komunikace</p>
<p>Mínusem je určitě to, že tam člověk zabije spoustu času...protože, já tam třeba jen kouknu, co se stalo, pak mi 3, 4 lidi napíšíou, že něco potřebuju a já tam s nima zůstanu o hodinu dýl.</p>	<p>Ztráta času</p>
<p>Já myslím...jsem ráda, že mi starší...jsme rádi za to dětství bez facebooku. Oni tam píšíou úplně všechno...ty mladší...my jsme dřív víc využívali zájmy, kroužky...oni, přijdou ze školy a jsou na facebooku. My jsme třeba dvakrát do týdne vyrazili zacvičit, měli jsme výtvarku, keramiku, kdežto oni lehnou k facebooku...nemají zájem o nic jinýho. Já to vidím na těch táborech, rok</p>	<p>Vliv věku uživatelů</p>

<p>od roku, jak to spadá...oni znaj facebook, kriminálky, horory...pohádková postava je pro ně pak upír.. Já se třeba připojím 3x za vodpoledne, na pět minut, jenom skouknu...ale oni jsou tam po celou dobu.</p> <p>Já si myslím, že z tý naší generace, nebo ty starší, co tam mam, tak ty tam píšou fakt podstatný věci...to si myslím, že jsou spíš případy těch 14, 15-ti letých holčiček...třeba když kouknu k bráchovi, co tam píšou ty slečny, tak to jsou opravdu nesmysly, to mi přijde, že se ani stát nemohlo... Ty mladší prostě tráví na Facebooku dny, noci</p>	
<p>Spousta lidí je na Facebooku pod nějakou přezdívku nebo nějakým jiným jménem...takže třeba já když budu toho člověka hledat, tak ho pod jménem nenajdu, protože tam má nějakou blbou přezdívku.</p>	Anonymita
<p>Kdyby mi třeba volal na mobil, tak to by mi vadilo daleko víc...a těch 200 přátel na Facebooku na mě nemá číslo.</p> <p>Já ten Skype využívám hlavně proto, že mluvím s rodičema, pak ještě strejda, a mám tam mám pár kamarádů, s kterýma něco prohodím...myslím si, že kdyby to šlo (hlasový přenos na facebooku), že by s tím některý lidi otravovali.</p> <p>Znám některý, co jim není 18 a jsou tam s alkoholem a dalšíma návykovejma látkama....Přitom oni to mají veřejný, ani to nemaj zamčený.</p>	Soukromí

<p>Když se tam objeví cizí člověk, tak ho okamžitě ignoruju.</p> <p>Já jsem se nikdy přes internet nezkoušela seznamovat, protože si myslím, je spousta zpráv, že přes internet se může každéj přetvařovat...někdo si dá do facebooku krásnou fotku, ale pak to bude někdo, o kom nevim...jakej ten člověk je...napsat může lecos.</p>	<p>Nedůvěra</p>
--	------------------------

<p>Otevřené kódování</p> <p>Výrok</p>	<p>Hynek</p> <p>Popis</p>
<p>Když je čas, tak se kouknu i na ten svůj profil, ale jenom, když je čas, jinak na to vůbec nemyslím...ale to je fakto takový, že jenom roluju a fakt koukam...ani to nečtu, jen občas.</p>	<p>Limit komunikace</p>
<p>Já nemam potřebu se tam (na facebooku) zveřejňovat. Jako, jak jsem říkal, abych byl blázen a tam napsal: „Jedu na tejden k moři“, to je pozvánka, přijedte mě vykrást. S tímhletem nesouhlasim, na tom, to je takový.</p> <p>Ty lidi se podle mě většinou vychloubaj, co maj, kde byli a pak tam dávaj ty fotky...co si můžou dovolit.</p> <p>Já když jsem něco potřeboval do školy, tak jsem se spíš obracel na lidi, co jsem věděl, že mi pomůžou, než to prát do luftu na Facebook.</p>	<p>Nedůvěra</p>

<p>Z těch 200 přátel na facebooku vídám osobně tak 30-40, je tam třeba i moje ségra, její přítel, a ještě vlastně nevlastní bráchové. Občas si s nima píšu...hlavně, je to zadarmo...když jsem připojen a je tam, tak radši napíšu, než abych to řešil jinak.</p> <p>Podle mě facebook žádný výhody nemá, až na tu komunikaci, že se dá komunikovat zadarmo...ale to se dá z internetu i jinak, jsou tam ty portály na esemesky...je Skype, kde se dá i mluvit.</p> <p>Určitě je lepší ta komunikace tváří v tvář, ale tady jsi v teple doma, nikam nemusíš, pro některý lidi je to prostě pohodlnější a rychlejší...já si myslím, že je lepší si s někým sednou na kafe a normálně si popovídat, než si takhle psát...většinou se stejně nedovím to, co jsem chtěl.</p>	<p>Dostupnost, rychlost</p>
<p>Ze začátku, když jsem si facebook založil, tak to vysloveně lítalo, teď přijde tak 1, žádosti za měsíc. Jsou tam třeba i lidi ze školky, ty si samozřejmě nepamatuju a vůbec je nepoznám. Koukám na jméno a na fotku a vůbec nevím, kdo to je. Ona to dělá určitá skupina těch lidí, pořád posílaj nějaký žádosti na ty hry a já už to jenom ignoruju.</p>	<p>Lhostejnost</p>
<p>Podle mně jsou to lidi, který se nuděj a nemaj co dělat, podle mě...Já jsem teď v práci a abych tam měl čas hrát ty rybičky...na to fakt už čas není. To může bejt, když si na škole, když jsme teď byli na tý škole, tak se tam každej nudil, psali tam statusy a chatovali...je to podle mě prostě z nudy.</p>	<p>Nuda</p>

<p>Facebook je jenom takovej vejmysl, že si lidi chtějí něco dokazovat, aby si lidi záviděli...takhle to je. Je tam hodně lidí, který něco napíšu a není to pravda...píšu „byl jsem tam“ a vůbec to třeba nemusí bejt pravda...takovejch lidí je hodně. Já k tomu tak přistupuju, že to nemusí bejt pravda, ale u lidí, který vídám, tak tam to беру, že to je pravda...Znám lidi i na škole, jenom vyprávěli pohádky a nic...chtěli jenom zamachrovat, tak to беру s nadsázkou.</p> <p>Seznamování na Facebooku neuznávám, protože tam ze sebe může člověk dělat něco jinýho, než je...osobně se dva lidi určitě poznaj líp, než přes nějakou veřejnou síť.</p> <p>Hodně lidí se podle mě vydává na facebooku za někoho jinýho, třeba ty celebrity...Když tam napíšu třeba Leoš Mareš, tak jich tam vyleze hafec.</p>	<p>Lež</p>
<p>Znám lidi, co maj mobil ve škole a jsou na tom nonstop, na střední škole určitě byli takový 3-4 ve třídě, na intru taky, když měli internet v mobilu, tak tam byli všichni. Většinou tam psali, že se nudí, že je to ve škole nebaví a kde by chtěli bejt a tak.</p> <p>Já si myslím, že některý lidi jsou na facebooku závislý, stejně jako na drogách, to je jako když hrajou automaty.</p>	<p>Závislost</p>
<p>Ve škole si pamatuju, že nám učitelé říkali, že ani neumíme mluvit a že chtějí vidět, jak budeme mluvit u maturity a vono to tak taky potom vypadalo, občas prostě člověk nevěděl, jak to říct, to správný slovo, aby to k tomu bylo....a místo toho, aby něco řek, tak radši mlčel.</p> <p>Třeba mám kamaráda a ten nenapíše jednu větu bez chyb...tak mám přece word, tam si to plesknu a ten word mi to zkontroluje a pak to zase překopíruju.</p>	<p>Kvalita komunikace</p>

<p>Já jsem dřív používal ICQ, ale pak jsem přešel na facebook, ICQ strašně brzdilo počítač, to bylo hrozný. Když by ostatní přešli na nějakou jinou sociální síť, tak bych se asi přidal.</p>	<p>Vliv vrstevníků</p>
<p>Na facebooku mám i lidi, který bych určitě neoznačil jako kamarády, spíš jenom jako známí, protože vím, že jsem se s nima nikdy nebavil a oni si mě tam prostě dali jako přítele...některý se tam dostali taky tak, že já jsem je ignoroval a oni to pořád zkoušeli, tak mě už to nebavilo, je pořád ignorovat, tak jsem je tam dal. V životě jsem jim nelezl na profil, koukal se tam, to ne.</p>	<p>Přátelé</p>
<p>Tohle všechno bere spoustu času...nevím, budu se tam asi koukat pořád, je to takovej zvyk, já teďka hraju hry, ale online, ne přes Facebook a občas, když ten sever nejde, tak se tam (Na Facebook) kouknu...je to prostě zlozvyk.</p>	<p>Zlozvyk</p>

<p>Otevřené kódování</p>	<p>Ivana</p>
<p>Výrok</p>	<p>Popis</p>
<p>Sociální síť je pro mě něco o rychlý a levný komunikaci...jediný, co musím platit je ten internet v mobilu, ale zase můžu komunikovat se všema...je to proto, aby jsi se mohla seznamovat s novějma lidma a bavit se s kámošema.</p>	<p>Rychlost, cena komunikace</p>
<p>Seznamování přes facebook je jednodušší, než někde venku...lidi si mě sami chtěj přidat...tak si je přidám...a když je to pěkněj chlap, je to lepší.</p> <p>Pro mě je jednodušší...jak sem řekla, ta komunikace přes fejs...je tam větší šance poznat někoho zajímavýho.</p>	<p>Ztráta sociálních schopností</p>

<p>Občas se s nima sejdu, ale potom, když vidím, co to je za individua...už se s nima nechci vidět. Naposled jsem šla s klukem...kterej říkal, a na fotce to tak i vypadalo, že je mu 30...ve skutečnosti mu bylo tak 45. S takovejma se už víc nevidám.</p>	<p>Riskování</p>
<p>Na fejsu budu tak 14 hodin denně...když nespím, tak vlastně pořád...na netu jsem teda vlastně taky pořád.</p> <p>Fejsbuk mám zaplej celej den...mám internet v mobilu, takže ho mám zaplej celej den.</p>	<p>Závislost</p>
<p>Já se ráda dívám co dělají známí, kamarádi...nebo lidi se kterejma se seznamuju...sama upravuju status pořád, v metru, ve škole...když mě někdo naštvě...když se mi něco nelíbí...prostě hodně často.</p>	<p>Zvědavost</p>
<p>Já mám na profilu svojí fotku i jméno...nebojím se, že by to někdo nějak zneužil.</p>	<p>Lehkomyslnost</p>
<p>Fejs používám asi tak nějak 2 roky...od střední...měli to tam všichni, byli z toho úplně nadšený.</p>	<p>Vliv vrstevníků</p>

<p>Otevřené kódování</p>	<p>Alexandra</p>
<p>Výrok</p> <p>Mám asi 200 přátel a z toho asi 3 neznám osobně. Já jsem tam od začátku dávala jenom lidi co znám, nepustila jsem tam nikoho cizího.</p> <p>Je fakt, že ona na tom facebooku má všechno, fotky bytu, věci, píše tam, kde zrovna je, jestli je doma někdo z rodičů, prostě úplně všechno...teď už ale všichni mají ten svůj profil zamčený.</p> <p>Já ty statusy komentuju jen někdy.</p>	<p>Popis</p> <p>Soukromí</p>

<p>Na střední škole to bylo jiný, to jsem byla na facebooku každý den, to jsem se domlouvali se spolužákama na škole, to jsem i ráno vstávala dřív, abych si zapla počítač.</p>	<p>Závislost</p>
<p>Měli to zapnutý všichni, s kterýma jsem potřebovala mluvit, je to nejlevnější komunikace, ve třídě jsme ho měli všichni, protože to bylo úplně zadarmo.</p>	<p>Dostupnost</p>
<p>Já mám takovou zkušenost, jednou se mi stalo, že mi nějaká holka vlastně ukradla fotku a dala si jí do profilu na lidé.cz...prostě zkopírovala můj profil...já jsem jí našťvaná napsala a ona to okamžitě zablokovala. Já jsem to zjistila od kamarádů, který si tam hledali holky...v těch fotkách...a narazili tam na mojí fotku...přitom já sem tam neměla jako daný, že chci jít do seznámení. Já si myslím, že to byl ve skutečnosti nějaký 60-ti letý chlap.</p> <p>Já v těch základních informacích mám jen datum narození...nemám tam ani město, kde bydlím...je tam vlastně jenom mail...protože na facebooku je mail přihlašovací jméno.</p>	<p>Nedůvěra</p>
<p>Já jsem se tam nikdy nehádala, nikdy jsem tam nemusela řešit nějaký konflikt, prostě tam k tomu není důvod. Nemám to veřejně přístupný...vždycky jsem to měla zamčený...jo, asi půl roku to nešlo zamknout a bylo to odevřený pro všechny.</p>	<p>Vyhýbání se konfliktu, povrchnost</p>
<p>Já na těch statusech koukám samozřejmě taky na odkazy, když je tam třeba nějaký video, třeba tlemícího se mimina, tak se na něj kouknu...jsou tam vidět malé obrázky, tak vidíš, o čem to bude a hlavně je tam název, takže když je tam nějaká kapela, kterou neznám, tak.</p> <p>Já si s lidma raději povídám přímo, tahle komunikace přes facebook, to je dobrý jen někdy.</p>	<p>Limity, specifika komunikace</p>

<p>Permanentně jso tam hlášky typu „Nyní ordinace, potom Kolja“ a tak, to je nejčastější...taky, když se tam někdo nudí, tak hledá nějakou společnost na večer, kam vyrazit na nějakej tah.</p> <p>Třeba v sobotu se nudim, tak se kouknu na facebook, jestli je Jiřka online, abych jí nemusela psát esemesku...je to prostě nejlevnější forma komunikace.</p>	Nuda
<p>Já si myslím, že se stýkám pravidelně tak se 60 lidma, z těch přátel na facebooku...hlavně se potkáváme v Praze ve škole, v Hradci pak na akcích, plesech a tak...možná i těch 100 lidí můžu potkat.</p>	Přátelé
<p>Já si myslím, že tam (na facebooku) si lidi vždycky trochu vymejšlej, že se přikrášlujou...</p>	Lež
<p>Já tam pocity moc nepíšu, protože to ty ostatní nemusí zajímat...akorát, když mě třeba profesorka osočí z něčeho, za co já nemůžu, tak tam napíšu, že je to kráva...a že já sem našťvaná...ale to je tím, že dalších těch padesát lidí ví, o co jde...protože byli v tý místnosti se mnou.</p>	Sdílení pocitu

Otevřené kódování	Filip
Výrok	Popis
<p>Já sem to chtěl jenom zkusit, protože tam byla spousta známejch...tak jsem to zkusil...ty známý jsou tam pořád...já si facebook zapínám, ale mám chat vplej.</p>	Vliv vrstevníků
<p>Internet mám zapnutej celej den...otevřu oči a zapínám to...i přes noc to běží...to stahuju.</p> <p>Nejhorší je, že sou na tom (facebooku) některý lidi vod rána do večera...píšou tam nesmysly...píšou tam, že se dou zrovna najíst a tak.</p>	Závislost

<p>Na facebooku si čtu statusy...a občas si prohlídnu nějaký fotky...když tam někdo něco dá...občas se tam člověk dozví zajímavý věci a takhle...já jsem třeba na facebooku zjistil, že se mi vdaly dvě spolužačky...ze základky...a že maj děti...to sem se dozvěděl z facebooku.</p>	<p>Zvědavost</p>
<p>No...na facebooku je nejlepší ta komunikace...že se tam toho spoustu dovíš...plesy, akce a tak.</p> <p>Já si chat zapínám jenom když fakt něco potřebuju, když potřebuju s někým mluvit...a nebo se na něčem domluvit, tak to zapnu...</p> <p>Já jsem tam třeba teď udělal událost...měl jsem narozeniny, tak jsem pozval přátele, i lidi ze střední...i ze základky, ty, s kterejma sem se stýkal a oni vo tý akci budou vědět...a ještě teďka tejdén před tím budu volat a psát jestli přijedou a kdo přijede.</p>	<p>Praktičnost</p>
<p>Já když někoho neznám...tak ho nemám ani v přátelích...já mám facebook jenom pro přátele, mám ho utajenej...fotku svojí tam mám...už taky docela starou...já sem vlastně takovej malej facebookář.</p> <p>Já se moc vo svý soukromí nebojím...protože tam moc nepíšu takhle...nikdo cizí by se mi tam dostat neměl, to mám nastavený...a ty, co mám v přátelích, tak ty znám...nemam tam nikoho, koho bych nikdy neviděl.</p>	<p>Nedůvěra</p>
<p>Já když to vezmu, tak dobrý přátele, teda ne, tak jak je to na Facebooku, tak ty mám tak...to je tak 10 lidí...samozřejmě s nima komunikuju i po Facebooku, ale hlavně si i voláme a vídáme se docela často.</p> <p>...s něktejma lidma na facebooku se známe, ale když se potkáme, řeknem si jenom ahoj a nic víc.</p>	<p>Přátelé a „přátelé“</p>

<p>Spousta lidí tam dává třeba fotky z dovolený...to je docela běžný...já si myslím, že tam lidi lžou, ne že bych měl vlastní zkušenost...ale sou lidi, který chtěj bejt něco víc, než sou...myslím si, že si to ale ty mí kamarádi, který vídám nedovolí, to by se poznalo.</p>	<p>Lež</p>
<p>Voni ten Facebook vylepšili, aby tam natahali další uživatele...proto jsou tam ty hry, že můžete hrát proti sobě...je to určitě kvůli tý reklamě, která se tam vobjevuje...já ty reklamy, já to vodkliknu tak jednou za tejdén, že se nudím.</p>	<p>Reklama</p>
<p>Ty lidi, co tam furt píšou a sledujou to, tak ty určitě na tom musí nechat spoustu času.</p>	<p>Žrout času</p>

<p>Otevřené kódování</p>	<p>Zuzana</p>
<p>Výrok</p>	<p>Popis</p>
<p>Na facebooku asi nejvíc času sežere chatování a zprávy...kouknu na statusy ostatních a vždycky je tam někdo, s kým si můžeš pokecat.</p>	<p>Čas</p>
<p>...na facebooku jsem vlastně každý den, řekla bych tak 4 hodiny denně to možná budou...hlavně, když jsem doma, nebo, když potřebuju sehnat někoho z kamarádů...mám to puštěný, ale nesedím u toho čtyři hodiny denně</p>	<p>Závislost</p>
<p>Nejlepší na facebooku je určitě chat, ta možnost komunikace, určitě užitečný jsou skupiny a profily firem a klubů, to je pro mě obrovské zdroj informací...taky události, ještě...</p> <p>Já sem byla dlouho, proti facebooku...jak jsem řekla, já si ho založila víceméně kvůli škole...a jiným organizacím...kvůli získávání informací.</p>	<p>Informace</p>

<p>K tomu lhaní, nebo přetvářce...je mi to jedno, jestli tam někdo píše hlouposti...z téhle stránky facebook nehodnotím a nezajímá mě to... Svý přátele беру tak, že se mnou jednají na rovinu...aspoň doufám...ještě se mi nestalo, že by mě někdo na facebooku vysloveně zklamal.</p> <p>Víš, co,...mně je vlastně jedno, co zrovna dělají přátelé...kvůli tomu facebook nemám. Samozřejmě, že ne všechno, co tam vždycky napíšou, musí bejt zákonitě pravda...já to беру s nadhledem...asi tak.</p> <p>Sleduju statusy, jak sem řekla, ale jen těch některých, těch nejbližších...já statusy píšu minimálně...nejsem zrovna ten typ člověka, co by tam psal, co zrovna snídá a podobně...</p>	<p>Lhostejnost</p>
<p>Já sama, řeknu to tak, někdy neříkám úplnou pravdu...a to není jenom na facebooku, ale i v životě.</p>	<p>Lež</p>
<p>Určitě je lepší komunikace face to face...já na facebooku nevysedávám, abych se vykecávala, když se chci vykecávat, tak jdu s někým na kafe, a vykecávám se tam...na facebooku se řeší spíš takový ty hromadný záležitosti...domlouvají párty, narozeniny a tak...není to o tom, že chatuješ hodiny.</p>	<p>Kvalita komunikace</p>
<p>Myslím, že dokážu odlišit realitu a nějakou virtuální svět...i na facebooku žiju v realitě, řeším reálné problémy...snažím se, a myslím, že to funguje.</p> <p>Facebook nepožívám jako nějakou seznamku...funguje to obráceně...lidi si tam přidávají až na základě reálného přátelství nebo známosti.</p>	<p>Realita</p>
<p>Sociální sítě chápu jako nějakou virtuální komunitu, kterou si utvářím kolem sebe...myslím, že já ale takovou virtuální, umělou nevytvářím...i na facebooku se obklopuju jenom lidma, který znám...je to pro mě prostředek ke komunikaci.</p>	<p>Význam komunikace</p>

<p>Je dost důležitý...a myslím, že pro většinu...že je to zadarmo...nemusíš platit za esemesky a hovory...spoustu věcí vyřešíš přes facebook zadarmo.</p>	<p>Dostupnost</p>
---	--------------------------

<p>Otevřené kódování</p>	<p>Tomáš</p>
<p>Výrok</p>	<p>Popis</p>
<p>Facebook používám asi 2 roky...dostal jsem se k tomu přes kámoše, ještě na střední...tenkrát to byl docela boom, měl to každý...já byl ze začátku proti, pak mě ukecali, udělal jsem si účet a už sem v tom jel, jako ostatní.</p>	<p>Vliv vrstevníků</p>
<p>Na facebook chodím prakticky každý den...ve škole přes mobil, abych věděl, kdo je online, no a doma, když přijdu...tak stejně zapínám komp, tak jasně už mi naskočí i facebook...řek, bych, že jsem tam vlastně celý den až do večera, protože komp je zaplej furt.</p>	<p>Závislost</p>
<p>Je to dobrý zabití nudy, číst tam některý ty trapný hlášky. Kdy si někdo furt jen stěžuje. Status si měním tak podle toho, jak je čas a nálada, spíš v tý škole, když je to otrava.</p>	<p>Nuda</p>
<p>Facebook také využívám kvůli pomoci od kámošů, když potřebuju pomoct, mám tam denně hodně kámíků online a odpovědi se většinou dočkáš.</p>	<p>Pomoc</p>
<p>Já si myslím si, že to dobře funguje, když chceš naplánovat nějakou akci třídy, kalbu a tak.</p>	<p>Hromadná komunikace</p>
<p>Vem si, že by si všechny ty lidi obvolával mobilem, to by jsi se nedoplátil...Skoro nevím o akci, která by nebyla přes Facebook.</p>	<p>Dostupnost</p>

<p>Z rodiny tam mam ségru, ta je mladší, rodiče, ty ani náhodou...stačí, že se vidíme každě den.</p>	<p>Generační vymezení</p>
<p>Mám tam svoje jméno, přezdívku...fotku, nikdy sem neřešil, že bych nějak přišel o soukromý, je to jenom tvoje věc, co tam o sobě napíšeš, jaký tam dáš fotky...kolik máš přátel, a jakých...Když facebook nemáš, tak to je jako kdyby si nežil, neexistoval.</p>	<p>Ztráta soukromý</p>
<p>Já to беру s nadhledem, nemyslím si, že...a vlastně ani já někdy nepíšu věci, tak jak sou...kolikrát tam někdo provokuje, vymejší si, jenom, aby mu to ostatní sežrali...taky třeba hned nepoznáš, že je to jen sranda...tak proč se nepřidat, ne?</p>	<p>Lež</p>
<p>Určitě je lepší, když si můžeš věci vyříkat...ale tohle je prostě rychlý, zadarmo...když je venku hnusně, zapneš komp a hned se něco děje...no ne?</p>	<p>Pohodlnost</p>
<p>Facebook je podle mě dost dobrej, mám asi 500 přátel, takže je pořád co dělat...řek bych, že znám skoro všechny...teda ne úplně všechny určitě...některý sem přidal, že mi prostě přišli zajímavý...proto...kámošů tam bude tak možná 50, ale spousta jich teď dělá nějakou školu někde daleko...Pravidelně se vidím tak možná s 20, hlavně na fotbalu a jasně, o víkendu, když dem zapařit.</p>	<p>Přátelství</p>

<p>Otevřené kódování</p>	<p>Sandra</p>
<p>Výrok</p>	<p>Popis</p>
<p>Já sem na fejsu často, v týdnu, když je škola, tak spíš večer, o víkendech, když je víc času, tak i ráno a odpoledne. Na hodiny to neumím odhadnout, ale není to podle mě nějak strašný, jako že bych u toho přišla o mládí...Tak pár hodin denně.</p>	<p>Intenzita</p>

<p>Je to prostě jenom technologie...něco, co můžeš využívat, ale taky nemusíš...Jako když budeš pít alkohol...málo, hodně, nebo vůbec...a tohle je i s fejsem, můžeš bejt totální závislák a ztratit na něm fúru času, nebo se na něj prostě vykašlat a dělat něco jinýho... Je ale jasný, že tě k tomu tlačí okolí, společnost.</p>	<p>Závislost</p>
<p>Všechny tyhle technologie...ICQ, Skype jako sociální síť umožňují kontakt mezi lidma navzájem...je to rychlý a levný...j</p>	<p>Dostupnost</p>
<p>Jak sem řekla...myslim, že těch 100 přátel je až kam...stejně většinu z těch lidí normálně nevidíš...po čase na ně zapomeneš...důležitý jsou lidi, co s nima máš kontakt pravidelně...na druhou stranu najdeš takhle i starý kámošky a kámoše, co jsi dlouho neviděla...někdy je to fajn.</p>	<p>Kvalita komunikace</p>
<p>Jestli jsou lidi na netu upřímný? Záleží na tom, kdo to je, lidi co znám dobře, tak spíš ano...nečekám od nich nějakou zradu, jenže jak sem řekla u některých nevíš, co zrovna dělaj, jestli fakt chodí s tím a tím...Když se někdo chce vytáhnout, tak není nic snazšího, než to dát na fejs...sou takový, co neznaj míru...spamujou a tak...To víš, že to někdy poznáš, že ten dotyčnej kecá, ale tam se to tak nebere...horší by bylo, kdyby tě zklamal někdo blízký.</p>	<p>Lež</p>
<p>Seznamování na fejsu...to určitě ne...jednak mám kluka a navíc mi to přijde takový divný...neříkám, že to není možný, nebo že to nemůže fungovat...já s tím zkušenost nemám a a ni bych to nezkoušela...narazíš na nějakýho úchyla a co pak.</p>	<p>Nedůvěra</p>

Otevřené kódování	Blanka
Výrok	Popis
<p>Špatné funkce?... to nevím...asi to že hodně lidí ukazuje nebo říká soukromé věci a pod. a toho může nějaký člověk hodně zneužít.</p> <p>Vystupuji sama za sebe se svým jménem příjmením a svojí fotkou, a i po přihlášení se cítím pořád sama sebou ...píšu si totiž stejně jen s lidmi které vídám často a ti mě znají.</p>	Nedůvěra, ztráta soukromí
<p>Připojení na facebook se liší podle hodin ve škole strávených na počítačích...ale průměrně tak dvě a pul hodiny každý den....nejsem na něm ani moc závislá spíš se někdy ve škole nudim a nevím co bych dělala.</p>	Nuda
<p>Myslím si že tato sociální síť je právě k takové komunikaci jakou provozuju, povídat si s přáteli a navzájem si udržovat aspoň takovýhle přátelství když to kolikrát dálka nedovolí fyzicky.</p>	Přátelství po síti
<p>Na facebooku mám zhruba 180 přátel.. jsou to většinou známí lidi, kamarádi a příbuzní... některý z nich znám jen od vidění... tak s devadesáti lidmi se stýkám... jsou to lidi ze školy, intru, rodiny, ze základky, z kroužků a pod. Z členů rodiny tam mám ségru, tři sestřenice a dva bratrance.</p>	Přátelé
<p>Myslím si, že lidé na facebooku lžou, nemluví teď o svých kamarádech ale spíš o lidech které už jsem si dávno vymazala, tvrdí jiný věk nebo ze sebe celkově dělají někoho kým nejsou. Lžou i o tom kde byli a s kým... taky že s někým chodí a někteří i o svém jméně a místě narození..celkově ze sebe dělají jinou osobu s cizími fotkami. když mě někdo na facebooku zklame tak si ho vymažu z přátel nebo se s ním nebavím..ale spíš to první.</p>	Lež

<p>Komunikace přes Facebook se nevyrovná posezení s přáteli nebo tak něco. Je to jen jiná slabší možnost jak si popovídat s lidmi, na kterých mi záleží, a přitom neutratím peníze za sms.</p>	<p>Dostupnost</p>
--	--------------------------

12.3. Výsledná tabulka kódování

Výsledná tabulka otevřeného kódování				
Hlavní kategorie	Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Dimenza
Komunikace dospívajících		Komunikace „face to face“	důležitost	Malá - velká
			hodnověrnost	Nízká-vysoká
			význam	Malý – velký
	Volba komunikace	Komunikace po síti	rychlost	Malá - velká
			obsáhlost	Malá - velká
			četnost	Nízká-vysoká
			dostupnost	Malá - velká
			závislost	Malá – velká
			náročnost	Malá – velká
			anonymita	Malá – velká
	Vnímání informace	Sdělení skutečných přátel	zájem	Malý - velký
			soucítění	Malé – velké
		Sdělení virtuálních přátel	odstup	Malý - velký
			nedůvěra	Malá - velká
			zvědavost	Malá – velká
			zklamání	často - někdy
	Volba média	Používání služby facebook	Četnost uživatelů	Nízká– vysoká
			Nákladnost	Nízká– vysoká
			oblíbenost	Malá - velká
			Rozmanitost služeb	Malá – velká
		Hlasová komunikace	důvěrnost	Malá - velká
			bezprostřednost	Malá - velká
	Kvalita komunikace	Lhaní	tolerance	Malá - velká
		Důvěrné informace	riziko	Malé – velké
		Jazyk komunikace	pestrost	Malá – velká

12.4. Rozhovory s respondenty

12.4.1. Zuzana (21 let)

Já jsem na facebooku asi tak rok a půl, to rozhodnutí bylo tak, že na mém oboru na vysoké škole založil na facebooku skupinu...pro mě je to hodně důležitý, mít přístup k informacím, co se týkají školy.

Jinou síť nepoužívám, dřív to bylo ICQ, ale teď už ne...na facebooku jsem vlastně každé den, řekla bych tak 4 hodiny denně to možná budou...hlavně, když jsem doma, nebo, když potřebuju sehnat někoho z kamarádů...mám to puštěný, ale nesedím u toho čtyři hodiny denně...to zase ne.

Jak jsem řekla, internet používám každé den...ne jenom na facebook, prohlížím si stránky a tak, když děláš něco do školy, tak to máš stejně zapnutý.

Na facebooku asi nejvíc času sežere chatování a zprávy...kouknu na statusy ostatních a vždycky je tam někdo, s kým si můžeš pokecat.

Nejlepší na facebooku je určitě chat, ta možnost komunikace, určitě užitečný jsou skupiny a profily firem a klubů, to je pro mě obrovské zdroje informací...taky události, ještě...

Já si myslím, že každá ta funkce facebooku má asi nějaký důvod, nemůžu říct, že by byla nějak zbytečná, nebo, že by byla konkrétně špatná.

Sleduju statusy, jak sem řekla, ale jen těch některých, těch nejbližších...já statusy píšu minimálně...nejsem zrovna ten typ člověka, co by tam psal, co zrovna snídá a podobně...řekla bych, že tak jednou týdně tam něco hodím...když se mi přihodí něco opravdu zajímavého...nebo, když objevím něco, co by podle mě mohlo zajímat moje přátele, aby o tom věděli.

Víš, co,...mně je vlastně jedno, co zrovna dělají přátelé...kvůli tomu facebook nemám. Samozřejmě, že ne všechno, co tam vždycky napíšu, musí být zákonitě pravda.já to beru s nadhledem...asi tak.

Sociální síť chápu jako nějakou virtuální komunitu, kterou si utvářím kolem sebe.myslím, že já ale takovou virtuální, umělou nevytvářím...i na facebooku se obklopuju jenom lidma, který znám...je to pro mě prostředek ke komunikaci.

Máš to i na jejich stránkách, má to sloužit ke komunikaci, sdílení fotografií, zážitků a tak...pro mě je to zábava, protože věci, co mě nebaví, prostě nedělám.

Na facebooku mám tak 60 přátel...z toho 30-40 vídám několikrát do měsíce, ostatní, to tak několikrát do roka...mám tam i bráchu.

Myslím, že dokážu odlišit realitu a nějaký virtuální svět...i na facebooku žiju v realitě, řeším reálné problémy...snažím se, a myslím, že to funguje.

K tomu lhaní, nebo přetvářce...je mi to jedno, jestli tam někdo píše hlouposti...z téhle stránky facebook nehodnotím a nezajímá mě to... Svý přátele беру tak, že se mnou jednájí na rovinu...aspoň doufám...ještě se mi nestalo, že by mě někdo na facebooku vysloveně zklamal.

Já sama, řeknu to tak, někdy neříkám úplnou pravdu...a to není jenom na facebooku, ale i v životě.

Facebook nepožívám jako nějakou seznamku...funguje to obráceně...lidi si tam přidám až na základě reálného přátelství nebo známosti.

Určitě je lepší komunikace face to face...já na facebooku nevysedávám, abych se vykecávala, když se chci vykecávat, tak jdu s někým na kafe, a vykecávám se tam...na facebooku se řeší spíš takový ty hromadný záležitosti...domlouvát párty, narozeniny a tak...není to o tom, že chatuješ hodiny.

Já sem byla dlouho, proti facebooku...jak jsem řekla, já si ho založila víceméně kvůli škole...a jiným organizacím...kvůli získávání informací.

Je dost důležitý...a myslím, že pro většinu...že je to zadarmo...nemusíš platit za ešemesky a hovory...spoustu věcí vyřešíš přes facebook zadarmo.

12.4.2. Pavla (20 let)

Já přemejšlim vůbec, jak dlouho facebook používám, tak rok...dva...tak nějak, 100% to bylo už na gymplu, čtvrták celej. Mě do toho (facebook) naverbovala kamarádka...vlastně do dneška tam řešíme spoustu věcí od křížáků (Červeného kříže), takže ten impuls nepřišel od spolužáků a řeším tam spíš ty věci jako „pracovní“. Je to takovej rychlej spoj. Teď už tam mám i kamarády, ale dá se říct, že tam prvotně řešíme věci pracovní a pak se bavím s kamarádama.

Na internetu jsem skoro každý den, když to jde, protože kontroluju mailovou schránku, protože mi tam chodí maily z ústředí (Červeného kříže). Já v Budějkách nemám televizi, tak, když je čas, tak si ještě přečtu Novinky. Kolikrát se ale ani v pracovní dny nedostanu na mail, o víkendu je to jak kdy, když jedu na chalupu, tak málokdy sebou vozím počítač...někdy jo, když vím, že tam budu potřebovat psát nějakou seminárku třeba, nebo tak.

Facebook používám, podle možnosti, tak pět dní v týdnu, někdy každý den, ale samozřejmě, když jsem s dětma na táboře, tak to nejde...nebo když nestíhám školu.

Když mám málo času, tak jenom kouknu, jestli po mně někdo nechce nějaký informace, nebo tak...rychle projedu hlavní stranu...a když mám čas, tak kouknu, co a jak. Na facebooku zkontroluju nejdřív tu hlavní stránku...co se stalo...kdo co napsal...jestli někdo něco nepřidal, nebo když mi svítí, že někdo něco okomentoval...případně sama napíšu nějaký komentář.

To sleduju spíš tak „letem světem“, když se mi na monitoru zobrazí,, co se za posledních 4 – 5 hodin stalo, víc toho nevidím. Já tam napíšu třeba, že mám tu zkoušku, to jo, ale taky určitě ne všechno...že se mi něco podařilo a něco nepodařilo. Jsou lidi, co tam píšou úplně všechno, to už je takovej spam face...takový jsou tam taky. Někteří lidi mi vyloženě spamují hlavní stránku...píšou tam úplně všechno: „Přišel jsem“, „Jdu si koupit oběd“, „Přišel jsem z Kauflandu, jdu vařit“ a „Kuře bylo dobrý“...každý status je jiný. Nevím, jestli ty lidi musí být pořád připojený, ale vidím tam kolikrát, že to je napsané z počítače a jindy zase z mobilu...oni se připojují přes telefon. Tenhle, co mi takhle píše třeba...tak ten pracuje... Je to člověk z kříže, teda není z Hradce, není to naše oblastní skupina, je to člověk s kterým jsem byla týden na kurzu, a na nějakých křížáckých akcích jsem se viděla...znám ho spíš jako kamaráda. To je člověk, kterej má na Facebooku asi 300 přátel a je to asi proto, že on dělá trenéra...takže já si myslím, že proto je tam pořád, protože je to pro něj jednodušší se takhle spojit s těma klukama. On je úplně v pohodě, ale ta jeho práce není tak náročná, takže to taky asi dělá z nudy, aby se nějak zabavil. Nejvíc mě pobavil člověk, kterej teda spamuje permanentně, tak potom co skončili prázdniny, tak napsal, že mu děti přestanou spamovat Facebook a on, já od něj mám přitom denně x statusů. Já vím, že píše kraviny, tak na to ani nereaguju. Kdyby mi třeba volal na mobil, tak to by mi vadilo daleko víc...a těch 200 přátel na Facebooku na mě nemá číslo.

Tam (na Facebooku) se objevují kraviny každý den, minulej týden mě pobavil status, když se kluci z paralelek z gymplu řešili, jak se dostali v sobotu domů ráno...a řešili, že se katapultovali....a že teda jako výjimečně přinesli všechno...tohle napsala skupinka asi 10 lidí...tam se ale jinak objevují blbosti každý den. Jsou lidi, co tam napíší úplně všechno...že si tam jako vylejvají srdce. Když to tak vezmu...když bych to rozdělila na kamarády a fakt přátele, tak tohle jsou spíš ty lidi z těch kamarádů, co tam napíší kdejakou blbost. Ty přátelé spíš něco takového napíší, když se jim něco stane, když je to něco převratného, když je v tom nějaká emoce...nebo tak. Já mám v přátelích na Facebooku taky lidi, co jsem učila na kurzech, z táborů, tak ty spíš tohle píšou...je to ta mladší generace...tak 16,17 a některý ještě níž.

Já když vím, že toho člověka uvidím, tak mu nějakou informaci raději řeknu, ale když vím, že ho třeba tejdne, nebo 14 dní nevidím a je to nějaká věc, kterou potřebuju sdělit, tak mu to prostě napíšu, protože jiná možnost není. Je jasný, že když něco dám na zeď, tak to vidí nejen přátelé, ale i ty kamarádi.

Reklamy na facebooku si nevšímám, já používám víceméně zeď, chat, hry minimálně...to ze začátku, myslím, že byla doba, kdy jsme „farmařili“ úplně všichni...řešili jsme, co můžem zasadit v České Třebové, aby nám to přes víkend vydrželo a podobně....ještě rybičky a tak.

Když se přihlašuju, tak se většinou ani nekoukám, co dělají ostatní, spíš, když tam jdu, tak proto, jestli někdo nechtěl něco mně...jestli mně někdo nesháněl, nebo já, když potřebuju někomu něco sdělit. Když je někdo na chatu, tak je to rychlejší, když chci někomu něco říct. Třeba, když někdo mi napíše na mobil, a já zrovna jsem ho někde zapoměla, tak napíšu až potom, ale když je někdo na chatu, tak odpovím hned...je to prostě rychlejší.

Sociální sítě, to je něco jako Facebook, kde mám nějaký přátele, nějaký kamarády, jsou to prostě nějaký internetový stránky, který spojujou nějakým způsobem lidi dohromady umožňují kontakt mezi nimi. Já víceméně mimo facebook využívám ještě Skype, díky tomu, že si můžu telefonovat zadarmo, tak my to využíváme třeba s našima, že si telefonuju v tejdnu, je to jednodušší a hlavně si neprovoláváme volný minuty....jak já, tak oni. Dřív to bylo ještě ICQ, ale to teď nějak taky upadá.

Já ten Skype využívám hlavně proto, že mluvím s rodičema, pak ještě strejda, a mám tam pár kamarádů, s kterými něco prohodím...myslím si, že kdyby to šlo (hlasový přenos na facebooku), že by s tím některý lidi otravovali.

Já mám opravdu na Skypu jenom lidi, který patří do okruhu přátel a taky je tam rodina. Já mám na Facebooku asi 200 přátel, víceméně všechny jsem někdy viděla, protože tam mám třeba i děti s táborů, co jsem je učila, ty poslední, to jsou třeba křižáci z jiných oblastních skupin, takže to jsou lidi s kterými se vídám na republikových srazech. Když se tam objeví cizí člověk, tak ho okamžitě ignoruju. Ty lidi, co tam (na Facebooku) mam, tak to jsou lidi, co znám. Je to jak kdy, někdy mi přijdou 2,3 (nabídky na kontakt) najednou, pak zase měsíce nikdo, spíš už to jsou třeba prapodivný jména, ty lidi, co neznám. Z těch lidí, co mám na Facebooku jako přátele se opravdu stýkám tak s 50. Ty lidi, co vídám, tak s těma si píšu častěji...taky proto, že mi tam kolikrát řešíme i věci školní...takže to urychluje tu komunikaci. Z rodiny mám na Facebooku akorát bráchu a ségru, to je všechno. Rodiče na Facebook nechodí.

Na facebooku je podle mě víc těch informací...který...prostě jedním ucham tam a druhým ven. A pak jsou samozřejmě informace ve statusu přátel, nebo lidí s kterými se vídám hodně často který si přečtu, když tam někdo z přátel dá stav...nebo hodně dobrej kamarádů sérii smutnejch smajlíků, tak jako...tak mě minimálně bude zajímat, proč je tam dal. Já si prostě myslím, že tam některý lidi píšou podstatný věci, ale některý tam píšou kdejakou blbost...to už je asi na tom člověku, bez rozdílu, jestli se vidíme každé den, nebo jednou za půl roku.

Já si myslím, že z tý naší generace, nebo ty starší, co tam mam, tak ty tam píšou fakt podstatný věci...to si myslím, že jsou spíš případy těch 14, 15-ti letých holčiček...třeba když kouknu k bráchovi, co tam píšou ty slečny, tak to jsou opravdu nesmysly, to mi přijde, že se ani stát nemohlo... Ty mladší prostě tráví na Facebooku dny, noci. Oni se tam navzájem pomlouvají, jedna chce být lepší než ta druhá, kdyby jejich rodiče viděli ty některý fotky a statusy, tak se budou asi divit...Znám některý, co jim není 18 a jsou tam s alkoholem a dalšíma návykovejma látkama....Přitom oni to mají veřejný, ani to nemaj zamčený.

Kdyby najednou Facebook nefungoval, že bych si našla nějakou cestu zpátky, tak třeba přátele, na ty mám telefon, s rodinou, to používám ten Skype a pár lidí...ty mám na ICQ.

Já si myslím, že kdyby tyhle věci nefungovaly, tak se to dotkne úplně všech, celý společnosti, stačí, třeba když mi na táboře vezmem dětem mobily na noc...protože si pak esemeskují do půl noci, nebo do dvou do rána.

Já jsem se nikdy přes internet nezkoušela seznamovat, protože si myslím, je spousta zpráv, že přes internet se může každé přetvařovat...někdo si dá do facebooku krásnou fotku, ale pak to bude někdo, o kom nevím...jakej ten člověk je...napsat může lecos.V přátelích mám fakt jen ty lidi, o kterých vím, co jsou zač. Já tam mám přístupný pro přátele všechno, pro přátele přátel už jen něco a pro ty ostatní jen základní informace...jméno, fotku a bydliště.

Ty lidi, co spamují, tak tam má většinou tak $\frac{3}{4}$ těch jejich stavů neokomentovaných, ale zase, když mají 300 přátel, tak se tam vždycky někdo najde, co něco napíše...

Mně se ty kontakty výrazně zvýšily přestupem na vejšku, ale teď už je to minimálně...v tom září, říjnu ty přátelé narůstali.

Jsou lidi, co Facebook vzdali, ale teď se ztam zase vrátili...na půl roku to vzdali a teď se vrátili....Říkali, že jim to zabíralo moc času, a že je to už ani nebavilo, ale proč se vrátili, to nevím.

Podle mě jim chybí informace, prostě si zvykly na ten komfort, že si přečtou, kdo co dělá a co se stalo, když jsou mimo to centrum té skupiny těch největších kamarádů, a tak jim to asi začalo chybět, protože na to byli nějakou dobu zvyklý.

Já si myslím, že se furt s těma kamarádama vídáme a že si většinu věcí spíš řekneme.

Určitě jsou lidi, který raději budou své kamarády, přátele, partnery shánět přes tyhle sítě, než aby mluvili přímo, nebo někam vyrazili... takový se určitě najdou, ale já nikoho takového v přátelích nemám.

Já budu určitě Facebook používat dál, ale v té míře, jak jsem to používala do teď, prostě se kouknu, co se stalo, případně si přečtu, co se i těch hodně dobře kamarádů stalo...zkouknu zprávy, jestli mi někdo něco nechtěl...případně zůstani chvíli online pro případ, že mi se mě chtěl někdo na něco zeptat...třeba přes chat se řeší příklady z matematiky....Teď během zkuškového, jsme si posílali příklady z matematiky, v deset večer je to nejrychlejší....

Věkově ty přátelé...taky jsou tam starší, ale myslím, že ten rozdíl bude tak nejmíc 7 -8 let...s učitely takhle kontakt nemám, i když vím že některý profesori na gymplu Facebook mají, dva taky teď u vejšky...ale do přátel si je nedáváme...vím, že některý lidi mají potom, co jsme odešli z gymplu, některý profesory v přátelích.

Mínusem je určitě to, že tam člověk zabije spoustu času...protože, já tam třeba jen kouknu, co se stalo, pak mi 3, 4 lidi napíšu, že něco potřebuju a já tam s nima zůstanu o hodinu dýl. Určitě je dobrý, že třeba s těma kamarádama, s kterýma jsem trávila 2 odpoledne v týdnu, tak že teď alespoň vím, co dělají....že se třeba dostali na vejšku....

To urychlení komunikace je dobrý, když něco potřebuju, tak večer vím, když potřebuju něco vyřešit se dvěma, 3 lidma najednou, tak se tam ukážu. Většina lidí se tam přihlašuje po tý 8 večer a vejš...okolo 10 je tam hodně lidí...přijde mi to, že některý jdou třeba večer cvičit do posilky, do kina, tak když přijdou, tak se ještě přihlásí.

Obsahem tý komunikace na zdi jsou 2, 3 věty, někdo občas, že ta zpráva má 2, 3 řádky...někdy je tam jenom smajlík, nebo jedno slovo...Na tom chatu je to už třeba konkrétně o něčem.

Já kolikrát nechám Facebook zapnutej, ale jdu pryč...ale furt bejt připojená, já si myslím, že by mi to asi spíš vadilo, furt by někdo něco chtěl...tam se opravdu najdou lidi, který si chtěj psát vo ničem, co děláš...a to zvládaj celý vodpoledne...to je úplně o ničem.

Já mám na facebooku i dvě holky z Itálie, který jsem poznala na výměnným pobytu, vidím tam jejich profil, ale píšeme si minimálně...viděli jsme se vlastně jenom 14 dní... Já si myslím, že ten Facebook už vlastně každej má...má tam ty svý přátele, takže už moc nepřibíraj noví lidi.

On se už asi potřetí změnil styl profilu na Facebooku, teď mi to přijde takový míň přehledný...přijde mi to zmatený a chaotický, když tam hledám ty informace, který já zrovna potřebuju.

Já myslim...jsem ráda, že mi starší...jsme rádi za to dětství bez facebooku. Oni tam píšou úplně všechno...ty mladší...my jsme dřív víc využívali zájmy, kroužky...oni, přijdou ze školy a jsou na facebooku. My jsme třeba dvakrát do týdne vyrazili zacvičit, měli jsme výtvarku, keramiku, kdežto oni lehnou k facebooku...nemají zájem o nic jinýho. Já to vidím na těch táborech, rok od roku, jak to spadá...oni znaj facebook, kriminálky, horory...pohádková postava je pro ně pak upír. Já se třeba připojim 3x za

vodpoledne, na pět minut, jenom skouknu...ale oni jsou tam po celou dobu.Má to výhodu, když jsme něco řešili, objednávali něco do Kříže.

Já jsem vlastně zažila, když se to rozmáhalo, ve třídě na gymplu, v té době to (facebook) bylo úplně nový, to bylo „Nemáš facebook?“...takový kolektivní, ne, že bych sama do toho někoho přivedla.

Já asi neznám nikoho, nenapadá mě nikdo, koho bych znala a neměl Facebook...nevylučuju, že takovej někdo je, ale nikdo mě nenapadá...spousta lidí je na Facebooku pod nějakou přezdívku nebo nějakým jiným jménem...takže třeba já když budu toho člověka hledat, tak ho pod jménem nenajdu, protože tam má nějakou blbou přezdívku.

Jsou lidi, co tam píšou zásadně ve zkratkách, někdy nenapíšu celý slovo...takový ty běžný zkratky...a pak jsou lidi, co používaj zkratky úplně na všechno...občas tomu nerozumim, přijde mi věta a ta je z pěti zkratek a fakt je to celá věta...a já rozumim dvoum. Ty zkratky jsou čím dál novější a je jich čím dál víc.

Já to vidim na těch táborech, ty děti...maj strašně úzkou slovní zásobu...oni mají omezenej, svůj okruh slov, který používaj. Oni, když třeba potom maj vymyslet nějakou scénku, zaimprovizovat, dobře, vím, že to každěj neumí, ale oni třeba nedokážou jedno slovo nahradit nějakým jiným...Hlavně je problém, že oni nečtou, nás k tomu někdo ještě tak dokopali...ale oni neznaj pohádky...znaj Simsny, Futuramu, Přátele...seriály.

Já mám ještě ICQ a Skype, ale spíš využívám teď ten Skype.

12.4.3. Hynek (20 let)

Internet je pro mě důležitěj, teď zrovna děláme s tátou nějaký věci...a než hledat něco v nějakějch příručkách, tak to najdu všechno tam...na internetu...nějaký překlady, když hledám, všechno mi to vyjede. Když je čas, tak se kouknu i na ten svůj profil, ale jenom, když je čas, jinak na to vůbec nemyslim...ale to je fakt takový, že jenom roluju a fakt koukam...ani to nečtu, jen občas.

Já nemam potřebu se tam (na facebooku) zveřejňovat. Jako, jak jsem říkal, abych byl blázen a tam napsal: „Jedu na tejden k moři“, to je pozvánka, přijedte mě vykrást. S tímhletem nesouhlasim, na tom, to je takový.

Já mám přes 200 přátel na facebooku...ale s většinou lidí se stejně nebavím...je to takový, že moc sem ty lidi nehledal, já co jsem hledal sám, tak to byli lidi, který znám, s kterými se bavím...to ostatní byli lidi, co mně to posílali a já to přijímal.

Osobně ty lidi znám, ale že bych se s nima bavil, to ne...Já většinou, když někdo píše, tak na to ani neodpovídám, nemám na to náladu...Já nechápu ty lidi, co si pořád mění statusy, jedu tam a tam, já napíšu takovýho něco pomalu jednou za rok. Ty lidi se podle mě většinou vychloubaj, co maj, kde byli a pak tam dávaj ty fotky...co si můžou dovolit.

Já jsem tam taky dával nějaký fotky, když jsme doma dělali koktejlem ale většinou je to tak, že tam dá něco někdo ze známejch.

Z těch 200 přátel na facebooku vídám osobně tak 30-40, je tam třeba i moje ségra, její přítel, a ještě vlastně nevlastní bráchové. Občas si s nima píšu...hlavně, je to zadarmo...když jsem připojenej a je tam, tak radši napíšu, než abych to řešil jinak.

Nějaký osobní věci bych ale rozhodně neřešil na facebooku, to je lepší osobně a nebo zavolat. Mně tady na tom vadí, jak voni pořád posílají nějaký žádosti, to všechno dávám pořád ignorovat...kdyby mě takhle někdo obtěžoval třeba na mobil, tak by to bylo určitě horší.

Ze začátku, když jsem si facebook založil, tak to vysloveně lítalo, teď přijde tak 1, žádosti za měsíc. Jsou tam třeba i lidi ze školky, ty si samozřejmě nepamatuju a vůbec je nepoznám. Koukám na jméno a na fotku a vůbec nevím, kdo to je. Ona to dělá určitá skupina těch lidí, pořád posílaj nějaký žádosti na ty hry a já už to jenom ignoruju.

Podle mně jsou to lidi, který se nuděj a nemaj co dělat, podle mě...Já jsem teď v práci a abych tam měl čas hrát ty rybičky...na to fakt už čas není. To může bejt, když si na škole, když jsme teď byli na tý škole, tak se tam každej nudil, psali tam statusy a chatovali...je to podle mě prostě z nudy.

Sociální síť beru jako takovej veřejnej prostor, kde se pohybuje hodně lidí. Podle mě facebook žádný výhody nemá, až na tu komunikaci, že se dá komunikovat zadarmo...ale to se dá z internetu i jinak, jsou tam ty portály na esemesky...je Skype, kde se dá i mluvit. Skype jsem ale využíval spíš na kontakt s rodičema, když jsem byl na intru. Facebook je jenom takovej vejmysl, že si lidi chtějí něco dokazovat, aby si lidi záviděli...takhle to je.

Je tam hodně lidí, který něco napíšu a není to pravda...píšu „byl jsem tam“ a vůbec to třeba nemusí bejt pravda...takovejch lidí je hodně. Já k tomu tak přistupuju, že to nemusí bejt pravda, ale u lidí, který vídám, tak tam to beru, že to je pravda...Znám lidi i na škole, jenom vyprávěli pohádky a nic...chtěli jenom zamachrovat, tak to beru s nadsázkou.

Někdy si všimnu reklamy...když tam něco prolítne a někdy na to i kliknu...a nebo se tam občas zúčastním nějaký soutěže, když tam je, ale to je taky málo...teď je zrovna něco o nějakou sportovní výživu...Třeba před těma Vánocema, když člověk nevěděl, co koupit, tak najednou, když tam něco skočilo a byl to nápad, tak jsem kouknul...Já když jsem něco potřeboval do školy, tak jsem se spíš obracel na lidi, co jsem věděl, že mi pomůžou, než to prát do luftu na Facebook.

Seznamování na Facebooku neuznávám, protože tam ze sebe může člověk dělat něco jinýho, než je...osobně se dva lidi určitě poznaj líp, než přes nějakou veřejnou síť.

Hodně lidí se podle mě vydává na facebooku za někoho jinýho, třeba ty celebrity...Když tam napíšu třeba Leoš Mareš, tak jich tam vyleze hafec.

Já znám pár lidí, co řekli, že už na facebooku nebudou, ale podle mě se tam nakonec stejně vrátili...ze začátku taky říkali...to je kravina, ta veřejná síť, ale pak si ty profily stejně udělali.

Znám lidi, co maj mobil ve škole a jsou na tom nonstop, na střední škole určitě byli takový 3-4 ve třídě, na intru taky, když měli internet v mobilu, tak tam byli všichni. Většinou tam psali, že se nudí, že je to ve škole nebaví a kde by chtěli bejt a tak.

Ve škole si pamatuju, že nám učitelé říkali, že ani neumíme mluvit a že chtějí vidět, jak budeme mluvit u maturity a vono to tak taky potom vypadalo, občas prostě člověk nevěděl, jak to říct, to správný slovo, aby to k tomu bylo...a místo toho, aby něco řek, tak radši mlčel.

Já si myslím, že některý lidi jsou na facebooku závislý, stejně jako na drogách, to je jako když hrajou automaty.

Určitě je lepší ta komunikace tváří v tvář, ale tady jsi v teple doma, nikam nemusíš, pro některý lidi je to prostě pohodlnější a rychlejší...já si myslím, že je lepší si s někým sednou na kafe a normálně si popovídat, než si takhle psát...většinou se stejně nedovim to, co jsem chtěl.

Třeba mám kamaráda a ten nenapíše jednu větu bez chyb...tak mám přece word, tam si to plesknu a ten word mi to zkontroluje a pak to zase překopíruju.

Já jsem dřív používal ICQ, ale pak jsem přešel na facebook, ICQ strašně brzdilo počítač, to bylo hrozný. Když by ostatní přešli na nějakou jinou sociální síť, tak bych se asi přidal.

Tohle všechno bere spoustu času...nevím, budu se tam asi koukat pořád, je to takovej zvyk, já teďka hraju hry, ale online, ne přes Facebook a občas, když ten sever nejde, tak se tam (Na Facebook) kouknu...je to prostě zlozvyk.

Já si dovedu představit, že bych bez toho vydržel, dokážu si najít program, zavolám ségře, vemem psa a jdem ven na procházku.

Na facebooku mám i lidi, který bych určitě neoznačil jako kamarády, spíš jenom jako známý, protože vím, že jsem se s nima nikdy nebavil a oni si mě tam prostě dali jako přítele...některý se tam dostali taky tak, že já jsem je ignoroval a oni to pořád zkoušeli, tak mě už to nebavilo, je pořád ignorovat, tak jsem je tam dal.

12.4.4. Ivana (19 let)

Fejs používám asi tak nějak 2 roky...od střední...měli to tam všichni, byli z toho úplně nadšený.

Fejsbůk mám zaplej celej den...mám internet v mobilu, takže ho mám zaplej celej den.

Ještě mám profil na badu...to kvůli tomu, že se je tam velká možnost se seznámit s klukama...jinde ale ne, jen badu a fejs.

Na fejsu budu tak 14 hodin denně...když nespim, tak vlastně pořád...na netu jsem teda vlastně taky pořád.

Já pořád upravuju statusy a píšu si s lidma, s kterejma se chci seznámit...je to dobrý, když vidíš, kdo co dělá...když to tam napíše...dobrý je zveřejňování fotek...mám spoustu zvířat doma, tak hodně zveřejňuju jejich fotky...určitě mi vyhovuje i chat.

Nenapadá mě, že by bylo něco na fejsu špatnýho.

Já se ráda dívám co dělají známí, kamarádi...nebo lidi se kterejma se seznamuju...sama upravuju status pořád, v metru, ve škole...když mě někdo naštvě...když se mi něco nelíbí...prostě hodně často.

Sociální síť je pro mě něco o rychlý a levný komunikaci...jediný, co musím platit je ten internet v mobilu, ale zase můžu komunikovat se všema...je to proto, aby jsi se mohla seznamovat s novějma lidma a bavit se s kámošema.

Já na fejsu mám asi 500 přátel...z toho vidím, stýkám se tak s několika lidma, ze základy, ze střední...teď z vejšky...pár lidí z toho jsem viděla jen při náhodných schůzkách...a mám tam taky cizince, se kterýma si vyměňujeme fotky...mám tam i sourozence a příbuzný...rodiče ne.

Já mám na profilu svojí fotku i jméno...nebojím se, že by to někdo nějak zneužil.

Některý lidi se ve statusech přikrášlují...chtěj bejt zajímavý...je dost možný, že to někdy dělaj i mý kamarádi...když mě ale někdo hodně zklame...tak ho dám do ignoru...já si ale sama taky občas něco vymyslím.

Seznamování přes facebook je jednodušší, než někde venku...lidi si mě sami chtěj přidat...tak si je přidám...a když je to pěkej chlap, je to lepší. Občas se s nima sejdu, ale potom, když vidím, co to je za individua...už se s nima nechci vidět. Naposled jsem šla s klukem...kterej říkal, a na fotce to tak i vypadalo, že je mu 30...ve skutečnosti mu bylo tak 45. S takovejma se už víc nevidám.

Pro mě je jednodušší...jak sem řekla, ta komunikace přes fejs...je tam větší šance poznat někoho zajímavýho.

12.4.5. Alexandra (19 let)

Facebook mám asi dva roky, poznáš to snadno podle přátel, dáš si tam prvního přítele a hned vidíš, kdy jsi si to založila...kdy jste se dala jako přátelé dohromady. Mám asi 200 přátel a z toho asi 3 neznám osobně. Já jsem tam od začátku dávala jenom lidi co znám, nepustila jsem tam nikoho cizího.

Já přes týden na facebooku nejsem, ne, že bych nechtěla, ale jsem na škole a nemáme tam připojení, takže na facebooku jsem hlavně o víkendech a to dost často...Já ho mám zaplej...ale nesedím u něj...je to prostě jenom zaplý.

Na střední škole to bylo jiný, to jsem byla na facebooku každý den, to jsem se domlouvali se spolužákama na škole, to jsem i ráno vstávala dřív, abych si zapla počítač.

Měli to zapnutý všichni, s kterými jsem potřebovala mluvit, je to nejlevnější komunikace, ve třídě jsme ho měli všichni, protože to bylo úplně zadarmo.

Profesory ze střední školy mám v přátelých, ve škole jsme s nimi nekomunikovali, ale teď je tam mám, ve třídě jsme si ještě někdy s mojí nejlepší kámoškou psali sms.

Já ani nemám problém s tím, že si ty profesori teď můžou přečíst, co zrovna dělám, nepíšu tam nic osobního.

Na internetu, to jsem zase, přes týden nemám připojení, tak jedinně o víkendu, a to jsem na internetu docela často.

Na Facebooku jsem přihlášená, ale chat mám vypnutej...takže nikdo neví, že já sem online...nikdo neví, že tam seš, jenom ty koukáš.

Já mám takovou zkušenost, jednou se mi stalo, že mi nějaká holka vlastně ukradla fotku a dala si jí do profilu na lidé.cz...prostě zkopírovala můj profil...já jsem jí naštvaná napsala a ona to okamžitě zablokovala. Já jsem to zjistila od kamarádů, který si tam hledali holky...v těch fotkách...a narazili tam na mojí fotku...přitom já sem tam neměla jako daný, že chci jít do seznámení. Já si myslím, že to byl ve skutečnosti nějaký 60-ti letý chlap.

Já jsem se tam nikdy nehádala, nikdy jsem tam nemusela řešit nějaký konflikt, prostě tam k tomu není důvod...nemám to veřejně přístupný...vždycky jsem to měla zamčený...jo, asi půl roku to nešlo zamknout a bylo to odevřený pro všechny.

Ty citlivý věci si vyměňujem přes chat....já na facebooku koukám na statusy na zdi...to vždycky...to je podle mě na tom nejlepší.

Nejvíc mě dokáže rozčítit, jak tam na tom pořád mění styly a tak...protože to je pak všechno přeházený a tak...nikdo s tím pak neumí.

Já na těch statusech koukám samozřejmě taky na odkazy, když je tam třeba nějaký video, třeba tlemícího se mimina, tak se na něj kouknu...jsou tam vidět malý obrázky, tak vidíš, o čem to bude a hlavně je tam název, takže když je tam nějaká kapela, kterou neznám, tak. Na ty aplikace, mě taky občas někdo zve, ale to ignoruju, třeba ty srdíčka a tak...já jsem to dělala asi dva, tři měsíce, ale pak tě to přestane bavit.

Hry už nehraju, ale dřív jsem hrála, rybičky, akvárium...já jsem nefarmařila...to šlo i docela rychle hrát...odklikal jsi pár mrkví a jelo se dál.

Já mám teď ve třídě na škole holku, která podle mě musí být středem pozornosti...ona na tom facebooku...začne den ve škole a ono je třeba ošetřovatelství, tak ona napíše: „přišla jsem do školy, venku je hrozná zima, ošetřovatelství mě nebaví, o pauze půjdu na kafe“ nebo „Byla jsem v KFC, dala jsem si tortilu, jsem přežraná“ a tak.

Ona to má permanentně zaplý na telefonu a některý ty přátelé na to reagujou...Ona prostě sedí a jede...My máme ve škole telefony dovolený při hodinách, takže kantorům to nevadí...Ona je ve škole tahle holka průměrná, samozřejmě neposlouchá, co učitelé říkají...zkoušky sice dělá napoprvý, ale na trojky.Ta holka si ale docela hlídá pravopis a nepíše moc zkratky...já je taky moc nepoužívám, ale je to docela běžný.

Je fakt, že ona na tom facebooku má všechno, fotky bytu, věcí, píše tam, kde zrovna je, jestli je doma někdo z rodičů, prostě úplně všechno...teď už ale všichni mají ten svůj profil zamčený.

Já ty statusy komentuju jen někdy.

Permanentně jsou tam hlášky typu „Nyní ordinace, potom Kolja“ a tak, to je nejčastější...taky, když se tam někdo nudí, tak hledá nějakou společnost na večer, kam vyrazit na nějakej tah.

Já mám s fotkama na facebooku asi 4-5 alb, ale třeba tahle holka, ta má na facebooku asi 40 alb a v každém albu má kolem 100 fotek.

Já si myslím, že se stýkám pravidelně tak se 60 lidma, z těch přátel na facebooku...hlavně se setkáváme v Praze ve škole, v Hradci pak na akcích, plesech a tak...možná i těch 100 lidí můžu potkat. Třeba v sobotu se nudím, tak se kouknu na facebook, jestli je Jiřka online, abych jí nemusela psát esemesku...je to prostě nejlevnější forma komunikace.

Já v těch základních informacích mám jen datum narození...nemám tam ani město, kde bydlím...je tam vlastně jenom mail...protože na facebooku je mail přihlašovací jméno.

Já tam pocity moc nepíšu, protože to ty ostatní nemusí zajímat...akorát, když mě třeba profesorka osočí z něčeho, za co já nemůžu, tak tam napíšu, že je to kráva...a že já sem naštvaná...ale to je tím, že dalších těch padesát lidí ví, o co jde...protože byli v té místnosti se mnou.

Já jsem nikdy nezažila, že by tam na facebook ale někdo dal něco ze školy, nějaký nahrávky, nebo tak...jenom takový ty klasický videa ze školy, když se třeba kluci prali na chodbě, nebo když se o něco závodilo.

Občas se tam něco objeví o lidech, který já neznám...to mě vůbec nezajímá.

Já si myslím, že tam (na facebooku) si lidi vždycky trochu vymejšlej, že se přikrášlují...jsou tam lidi, který napíšu, i když to v podstatě nikoho nezajímá, už zase musím jít do práce...a čeká, že jí někdo polituje, napíše, ty si chudinka a ona napíše, já vim...jsou to lidi, který vyloženě čekaj na to, že jim to někdo okomentuje...věc, která nikoho nezajímá vlastně...Ono, když tam někdo okomentuje ten status, napíše tam něco špatnýho o tý osobě, tak to ten dotyčnej, koho to ponižuje, může smazat.

Já vim, že i když se s těma lidma nevidim třeba 1 rok, tak pořád se budu s těma lidma, který znám 15 let, budu kamarádit...i když sme se třeba před rokem rozhádali.

Já si s lidma raději povídám přímo, tahle komunikace přes facebook, to je dobrý jen někdy.

12.4.6. Filip (21 let)

Já facebook používám tak dva, dva a půl roku, teda, to je asi tak doba, kdy se to rozběhlo. Já sem to chtěl jenom zkusit, protože tam byla spousta známých...tak jsem to zkusil...ty známý jsou tam pořád...já si facebook zapínám, ale mám chat vylej. Když tam někdo něco napíše na zeď. Tak vo tom vim, ale neodpovídám. Jinou síť, než facebook nepožívám.Já se na facebook připojuju odpoledne, nebo k večeru...každej den.

Já bych řek, že jsem na facebooku tak deset minut denně...jenom se tam kouknu a hned to zase vypnu...tak dvakrát, třikrát...že bych tam něco psal, to ne...školní věci přes Facebook neřeším.

Internet mám zapnutej celej den...otevřu oči a zapínám to...i přes noc to běží...to stahuju.

Na facebooku si čtu statusy...a občas si prohlídnu nějaký fotky...když tam někdo něco dá. Hru jsem hrál na facebooku jednu dřív...to byli ty farmáři....teď už nic...nemám na to čas.

Reklamy jsou na facebooku tam napravo...já je nečtu, nevšímám si jich moc...občas, když je tam něco zajímavýho...tak ten obrázek upoutá...z 90% to ale ani tak neodkliknu.

No...na facebooku je nejlepší ta komunikace...že se tam toho spoustu dovíš...plesy, akce a tak.

Nejhorší je, že sou na tom některý lidi vod rána do večera...píšou tam nesmysly...píšou tam, že se dou zrovna najíst a tak.

Já si status měním tak jednou za rok...nevím...ale dlouho jsem tam nic nepsal...tak jednou za půl roku.

Já když někoho neznám...tak ho nemám ani v přátelích...já mám facebook jenom pro přátele, mám ho utajenej...fotku svojí tam mám...už taky docela starou...já sem vlastně takovej malej facebookář.

Já už mám vlastně to tak nějak v podvědomí...že kliknu a kouknu...co tam je...oni se tam mezi tím zobrazujou různý odkazy na videa, co tam lidi dávaj a to je kolikrát zajímavý...sou to vesměs odkazy na youtubku a takhle.

Nic proti facebooku nemam...občas se tam člověk dozví zajímavý věci a takhle...já jsem třeba na facebooku zjistil, že se mi vdaly dvě spolužačky...ze základky...a že maj děti...to sem se dozvěděl z facebooku. My se už moc nestýkáme, takže já bych se to vlastně asi ani jinak nedověděl...já na to ale nijak nereagoval...prostě to jenom vim.

Já si chat zapínám jenom když fakt něco potřebuju, když potřebuju s někým mluvit...a nebo se na něčem domluvit, tak to zapnu...a nebo na tom mam ICQ, takhle ty lidi, který znám, se kterejma se stýkám, tak ty tam vesměs sou...na ICQ mam tak 100 lidí, ale je to tím, že to mam od svých 14 let, takže je tam spousta lidí, s kterýma si už nepíšu...a teď už se třeba ani nepoznáme...teď je tam tak 10 lidí aktivně...oni sou všichni totiž spíš na facebooku.

Mám přátel na facebooku asi 300, 320...já nevím teďka přesně...vídám tak z toho 100 lidí, tak 50 z floorbalu, 20-30 z hokejbalu, nějaký lidi ze střední...je to docela dost...když počítám kluky ze střední, s kterýma se sejdem tak 2x, 3x do roka...další lidi z toho potkávám takhle večer, na plesech a tak...s některýma lidma na facebooku se známe, ale když se potkáme, řeknem si jenom ahoj a nic víc.

Já když to vezmu, tak dobrý přátele, teda ne, tak jak je to na Facebooku, tak ty mám tak...to je tak 10 lidí...samozřejmě s nima komunikuju i po Facebooku, ale hlavně si i voláme a vídáme se docela často.

Já když vidím na chatu, že je někdo online, tak s ním mluvím, jen když něco potřebuju, jinak nemám potřebu si s někým povídat.

Určitě sou na Facebooku lidi, co tam pořád něco píšou, já si dávám takovýhle lidi jako ignorovat a oni se tam nezobrazujou.

Je tam člověk, tady z Hradce, co má 1800 přátel...tak si tak říkáme...nevím, jak to zvládá...přijde mi to hrozně komický...já ho znám z hokejbalu...já sem s ním hrál dva roky. Mně taky chodí nabídky, ale jsou to lidi, co se známe.

Já ani nevím, jestli bych nějak reagoval, kdyby mě tam někdo urážel...ještě se mi to nestalo...možná bych pod to něco napsal nevím.

Znám spoustu učitelů, který jsou na facebooku...je jich dost, ale nepíšem si, všichni mají svoje externí stránky...našel jsem i nějáý učitele ze střední, co jsem koukal...nikdo je ale nemá v přátelích.

Spousta lidí tam dává třeba fotky z dovolený...to je docela běžný...já si myslím, že tam lidi lžou, ne že bych měl vlastní zkušenost...ale sou lidi, který chtěj bejt něco víc, než sou...myslím si, že si to ale ty mí kamarádi, který vídám nedovolí, to by se poznalo.

Já mám telefon...mohl bych se připojit na facebook, ale nemám tam internet a to jsou další dvě stovky měsíčně...takže vlastně jenom přes wifinu...no a wifinu mám doma, takže to zapnu raději pc...zkoušel jsem to, když sem dostal telefon....moc lidí, který by používali to mobilní připojení neznám...i ve třídě, spousta lidí má Facebook, ale nechodí tam pořád.

Na škole je to běžný, že některý lidi sou připojený během vyučování.

facebook je pro mě zajímavěj komunikační prostředek...ICQ má chat, tohle má taky chat ale navíc tu zeď...kam můžou všichni dávat třeba fotky...že o těch lidech víš, i když se s nima nemůžeš vidět...fotoalba, fórum, prostě všechno spojili.

Já jsem tam třeba teď udělal událost...měl jsem narozeniny, tak jsem pozval přátele, i lidi ze střední...i ze základy, ty, s kterejma sem se stýkal a oni vo tý akci budou vědět...a ještě teďka tejdén před tím budu volat a psát jestli přijedou a kdo přijede.

Já se moc vo svý soukromí nebojím...protože tam moc nepíšu takhle...nikdo cizí by se mi tam dostat neměl, to mám nastavený...a ty, co mám v přátelích, tak ty znam...nemam tam nikoho, koho bych nikdy neviděl.

Já znam tři lidi z floobalu, který to vodsuzujou a nikdy tam nepudou...asi přicházej vo některý informace, ale prostě říkaj, že to nepotřebujou...že je to strašná kravina.

Ty lidi, co tam furt píšou a sledujou to, tak ty určitě na tom musí nechat spoustu času.

Voni ten Facebook vylepšili, aby tam natahali další uživatele...proto jsou tam ty hry, že můžete hrát proti sobě...je to určitě kvůli tý reklamě, která se tam vobjevuje...já ty reklamy, já to vodkliknu tak jednou za tejden, že se nudim.

12.4.7. Blanka (20 let)

Facebook už používám tři roky a to kvůli tomu, že mi jeden můj dřívější přítel o něm řekl a chtěl abych si ho založila.

Na facebook chodím vždy když mám přístup k internetu a to bývá většinou dvakrát za den, jinou sociální síť nevyužívám

Připojení na facebook se liší podle hodin ve škole strávených na počítačích...ale průměrně tak dvě a pul hodiny každý den....nejsem na něm ani moc závislá spíš se někdy ve škole nudim a nevím co bych dělala.

Internet používám každý den, je potřebný k mému studiu...

Na facebooku nejčastěji čtu zprávy který mi kamarádi píšou nebo si s kamarády chatuju a to přímoo na stránkách facebooku... Mám ráda na přehled akcí, které kdo plánuje a události co se staly a fotky přátel, díky kterým mám neustále přehled o tom co se u nich děje takže to je asi tak jedna z nejlepších funkcí.

Špatné funkce?... to nevím...asi to že hodně lidí ukazuje nebo říká soukromé věci a pod. a toho může nějaký člověk hodně zneužít.

Sleduji statusy ostatních a komentuji je, když jsou zajímavé, sama statusy také využívám..ale né příliš často.

Facebook používám především ke komunikaci s přáteli k ničemu jinému vlastně ani ne. Svůj status si měním tak jednou za 14 dní...někdy dříve podle toho kdy se mi přihodí něco důležitého s čím se musím podělit s ostatními.

Určitě facebook používám k tomu, abych se podívala co dělají přátelé a co je u nich nového.

Myslím si že tato sociální síť je právě k takové komunikaci jakou provozuju, povídat si s přáteli a navzájem si udržovat aspoň takovýhle přátelství když to kolikrát dálka nedovolí fyzicky.

Jinak co znamená sociální síť jako taková... asi to že se sdružují lidé podobných zájmů s cílem udržet si kamarády nebo nový získat.

Pro mě je hlavní účel sociálního webu, jak už jak jsem zmínila informační...prostě chci zjistit , co dělají kamarádi, jak se mají, kde byli, kam pojedou, s kým chodí podobně..

Je to pro mě do určité míry zábava ale spíš je to forma komunikace nejen zábavná, řeším na facebooku i školní záležitosti nebo sjednávám důležité věci potřebný ke studiu.

Na facebooku mám zhruba 180 přátel.. jsou to většinou známí lidi, kamarádi a příbuzní... některý z nich znám jen od vidění... tak s devadesáti lidmi se stýkám... jsou to lidi ze školy, intru, rodiny, ze základky, z kroužků a pod. Z členů rodiny tam mám ségru, tři sestřenice a dva bratrance.

Nemám pocit že mi facebook dává možnost jiné identity.. jsem pořád sama sebou a na nic si nehraju. Ty puberťáci..ty neznaj míru, jsou sprostý a ty fotky, to kolikrát nevěříš, že jim to doma nezatrhnou...my jsme takový nebyli...ono to vlastně tenkrát ani nešlo...

Mám tam skoro všechny, se kterými se vídám několikrát do roka se kterými třeba jen párkrát na akcích, ale to nevadí.

Vystupuji sama za sebe se svým jménem příjmením a svojí fotkou, a i po přihlášení se cítím pořád sama sebou ...píšu si totiž stejně jen s lidmi které vídám často a ti mě znají.

Myslím si, že lidé na facebooku lžou, nemluví teď o svých kamarádech ale spíš o lidech které už jsem si dávno vymazala, tvrdí jiný věk nebo ze sebe celkově dělají někoho kým nejsou.

Lžou i o tom kde byli a s kým... taky že s někým chodí a někteří i o svém jméně a místě narození..celkově ze sebe dělají jinou osobu s cizími fotkami. když mě někdo na facebooku zklame tak si ho vymažu z přátel nebo se s ním nebavím..ale spíš to první. Na facebooku se neseznamuji, neberu to totiž jako seznamku.. .ale jako prostředek pro komunikaci s blíznými.. podobně jako je tomu u sms nebo ICQ je to pro mě jen prostředek na dorozumění se s kamarády.

Komunikace přes Facebook se nevyrovná posezení s přáteli nebo tak něco. Je to jen jiná slabší možnost jak si popovídat s lidmi, na kterých mi záleží, a přitom neutratím peníze za sms.

12.4.8. Sandra (19 let)

Facebook a já...to je docela dlouhá historie, myslím tak tři roky, skoro to budou...začali sme na gymplu, spolužáci přecházeli z ICQ, Mirandy a tak...to je jednoduchý, za chvíli tam byli všichni, našli tam a jinak, než přes fejs tebou nikdo nekomunikoval.

Já sem na fejsu často, v týdnu, když je škola, tak spíš večer, o víkendech, když je víc času, tak i ráno a odpoledne. Na hodiny to neumím odhadnout, ale není to podle mě nějak strašný, jako že bych u toho přišla o mládí...Tak pár hodin denně. Internet v mobilu nemám, je to drahý a nevyužiju to.

Já si myslím, že fejs je dobrá věc, jen to člověk musí umět nějak kontrolovat. Když kecám s kámoškama, tak je to třeba půl hodina a ne celý večer. Navíc komunikuju s lidma, co normálně vidím párkrát do roka. Taky je dobrý, když si někde v zahraničí, že můžeš komunikovat s kámoškama z domova. U mě je to hlavně o tý komunikaci, koukám na zeď, ale spíš...moc to nekomentuju...statusy měním podle nálady...taky ne každou hodinu.

Vadí mi spamy...to asi každému, je to spíš podle mě problém těch mladších uživatelů, zase, není problém, dáš to do ignore listu a je klid...Hry, to si ani nepamatuju, kdy jsem něco naposled hrála...Reklama, ta je podle mě...o tom je facebook...proto to lidi tak žerou...Některý statusy jsou hodně debilní.

Vůbec mi nepřijde, že facebook by byl nějaký žrout času To spíš dělají lidi, který každých pár minut napíšu, co zrovna dělají a na co myslí...ty tě fakt dokážou otrávit.

Nikdo tě ale nenutí, aby si je měla v přátelých. Je to prostě jenom technologie...něco, co můžeš využívat, ale taky nemusíš...Jako když budeš pít alkohol...málo, hodně, nebo vůbec...a tohle je i s fejsem, můžeš bejt totální závislák a ztratit na něm řůru času, nebo se na něj prostě vykašlat a dělat něco jinýho... Je ale jasný, že tě k tomu tlačí okolí, společnost.

Všechny tyhle technologie...ICQ, Skype jako sociální sítě umožňují kontakt mezi lidma navzájem...je to rychlý a levný...já si prostě pořád myslím že pokud si dost chytrá, tak si dovedeš určitě najít i čas na něco jinýho, než je sezení u počítače...sociální síť je spojení s přáteli a rodinou a je jedno, kde zrovna sou...nesmíš to ale přehánět.

Já mám asi...no 100 přátel to nebude...ale komunikuju tak s 10 pravidelně...o škole moc ne, kámošky jsou jinde, ale prostě tak, o životě...co je novýho...kdo s kým právě chodí a tak. Ne že by tohle asi bylo důležitý...máš prostě pořád pocit nějakýho kontaktu...Když sem byla na výměnným pobytu...to pak oceníš, tu možnost, kterou ti to to dává a není ti tak smutno. Jak sem řekla...myslim, že těch 100 přátel je až kam...stejně většinu z těch lidí normálně nevidíš...po čase na ně zapomeneš...důležitý jsou lidi, co s nima máš kontakt pravidelně...na druhou stranu najdeš takhle i starý kámošky a kámoše, co jsi dlouho neviděla...někdy je to fajn.

Jestli jsou lidi na netu upřímný? Záleží na tom, kdo to je, lidi co znám dobře, tak spíš ano...nečekám od nich nějakou zradu, jenže jak sem řekla u některých nevíš, co zrovna dělaj, jestli fakt chodí s tím a tím...Když se někdo chce vytáhnout, tak není nic snazšího, než to dát na fejs...sou takový, co neznaj míru...spamujou a tak...To víš, že to někdy poznáš, že ten dotyčnej kecá, ale tam se to tak nebere...horší by bylo, kdyby tě zklamal někdo blízký.Seznamování na fejsu...to určitě ne...jednak mám kluka a navíc mi to přijde takový divný...neříkám, že to není možný, nebo že to nemůže fungovat...já s tím zkušenost nemám a a ni bych to nezkoušela...narazíš na nějakýho úchyla a co pak.

12.4.9. Tomáš (19 let)

Facebook používám asi 2 roky...dostal jsem se k tomu přes kámoše, ještě na střední...tenkrát to byl docela boom, měl to každý...já byl ze začátku proti, pak mě ukecali, udělal jsem si účet a už sem v tom jel, jako ostatní.

Na facebook chodím prakticky každý den...ve škole přes mobil, abych věděl, kdo je online, no a doma, když přijdu...tak stejně zapínám komp, tak jasně už mi naskočí i facebook...řek, bych, že jsem tam vlastně celý den až do večera, protože komp je zaplej furt.

Ve škole je to jak kdy, některý kantoři to nemaj rádi, i když nám mobily přímo nezakazují...většinou si na tom mobilu stejně tak akorát přečteš statusy...málokdy reaguju...je to dobrý zabití nudy, číst tam některý ty trapný hlášky. Kdy si někdo furt jen stěžuje.

Na ICQ už skoro nechodím...nikdo z kámošů už tam skoro není, jen občas kouknu...jestli tam ještě někdo zbyl.

Internet používám vlastně každý den, tak to je těžký říct, jak dlouho na něm sem...já ještě hraju WOW a to je vopravdu žrout času, to může bejt klidně i do rána...teď se to ale snažím omezit, člověk pak nestíhá školu.

Na facebooku samozřejmě koukám na zeď, když je tam něco vtipnýho, tak to okomentuju, taky ty odkazy sou dobrý...muzika a tak...občas tam sou i zajímavý fotky... Většinou tam nejsem furt, ale koukám, v nějakým časovým rozmezí, podle toho, co zrovna dělám na netu...občas je tam toho moc a tak nemůžu hned reagovat...Jasně, že mě zajímá, co dělaj kámoši, mám holku přes tejděna na intru, tak i proto.

Status si měním tak podle toho, jak je čas a nálada, spíš v tý škole, když je to otrava.

Dřív sem tam hrál, to jo, ale teď mi to už přijde primitivní...baví tě to chvilku...reklamy jak kdy...někdy je to docela cool...dobrej nápad na nějaký dárek.

Nemyslim, že je to na netu, že sme pořád na netu nějak špatný...vem si, že lidi dřív chodili ven pořád, slavili a tak,...a pak najednou přišla televize a lidi přestali tolik chodit ven...pak přišel internet, lidi zasedli ke kompu...pak přišlo icq a lidi si přidávali jiný lidi na icq a ven šli málokdy, protože čuměli do kompu.

Je to jen další móda, která nějaký čas potrvá, ale zas jí překoná něco dalšího, jako lide.cz překonal facebook.

Facebook je podle mě dost dobrej, mám asi 500 přátel, takže je pořád co dělat...řek bych, že znám skoro všechny...teda ne úplně všechny určitě...některý sem přidal, že mi prostě přišli zajímavý...proto...kámošů tam bude tak možná 50, ale spousta jich teď dělá nějakou školu někde daleko...Pravidelně se vidím tak možná s 20, hlavně na fotbalu a jasně, o víkendu, když dem zapařit.

Facebook také využívám kvůli pomoci od kámošů, když potřebuju pomoct, mám tam denně hodně kámíků online a odpovědi se většinou dočkáš.

Sociální síť je podle mě všechno takový, jako facebook, co spojuje lidi, i to ICQ, i když to je podle mě teď už out. Vem si, že by si všechny ty lidi obvolával mobilem, to by jsi se nedoplatil...Skoro nevím o akci, která by nebyla přes Facebook.

Z rodiny tam mam ségru, ta je mladší, rodiče, ty ani náhodou...stačí, že se vidíme každej den. Mám tam svoje jméno, přezdívku...fotku, nikdy sem neřešil, že bych nějak přišel o soukromý, je to jenom tvoje věc, co tam o sobě napíšeš, jaký tam dáš fotky...kolik máš přátel, a jakejch...Když facebook nemáš, tak to je jako kdyby si nežil, neexistoval.

Já to беру s nadhledem, nemyslím si, že...a vlastně ani já někdy nepíšu věci, tak jak sou...kolikrát tam někdo provokuje, vymejší si, jenom, aby mu to ostatní sežrali...taky třeba hned nepoznáš, že je to jen sranda...tak proč se nepřidat, ne?

Svojí holku sem poznal ve škole, ne přes facebook a asi bych ani takhle holku nehledal..nevíš vlastně, kdo to je...fotku můžeš mít supr a pak se z toho vyklube nějaká zrůda...

Určitě je lepší, když si můžeš věci vyříkat...ale tohle je prostě rychlý, zadarmo...když je venku hnusně, zapneš komp a hned se něco děje...no ne?

13. Schéma rozhovoru

Motivace, délka využívání služby Facebook:

Jak dlouho používáš službu Facebook?

Proč jsi si vybral Facebook?

Jsi stále aktivní uživatel, nebo Facebook navštěvuješ příležitostně?

Využíváš i jinou sociální síť, jakou a jak často?

Kolik hodin denně jsi na Facebooku ?

Jak často využíváš internet?

Otázky na zjištění motivací trávení času v sociální síti:

Co jsou nejčastější činnosti, které na Facebooku děláš?

Co jsou podle tebe nejlepší funkce FB?

A které jsou špatné?

Využíváš funkci statusy, sleduješ statusy ostatních?

Takže jej nepoužíváš například ke komunikaci s přáteli?

Jak často si měníš svůj status?

Používáš FB k tomu, aby ses podíval, co dělají přátelé?

Díváš se na to, co přátelé dělají?

Otázky ke zjištění informací, jak respondent chápe smysl a účel sociální sítě, a tedy konkrétně i Facebooku:

Nyní si zmínil sociální síť, co si myslíš, že to je a k čemu to je?

A jaký je hlavní účel sociálního webu pro tebe?

K čemu podle tebe slouží Facebook?

Je to pro tebe zábava?

Otázky k ověření toho, jak aktivní je respondent uživatel a také jak chápe sociální síť:

Víš zhruba, kolik máš na Facebooku přátel?

A s kolika se stýkáš ve skutečnosti?

Máš tam i členy rodiny?

Otázky týkající se uživatelského profilu a identity respondenta na Facebooku:

A ty máš pocit, že možnost jiné identity ti dává i FB, kde vystupuješ pod vlastním jménem, fotkou a máš tam přátele, se kterými se vídáš v reálu?

Ty tam vystupuješ sama za sebe?

Když jsi na tom FB, máš pocit, že jsi tam sama za sebe?

Otázky k charakteru a kvalitě komunikace na Facebooku:

Myslíš, že lidé na Facebooku lžou?

Jak často a o čem?

Lžou na Facebooku i tvoji kamarádi?

Co děláš v případě, že tě někdo na Facebooku zklame?

Používáš sama někdy vědomě nepravdu?

Jak se seznamuješ na Facebooku a proč, je to jednodušší, než v reálném světě?

Co je pro tebe důležitější (jednodušší), komunikace přes Facebook, nebo „tváří v tvář“?